

LIBERIA ...autonomie...

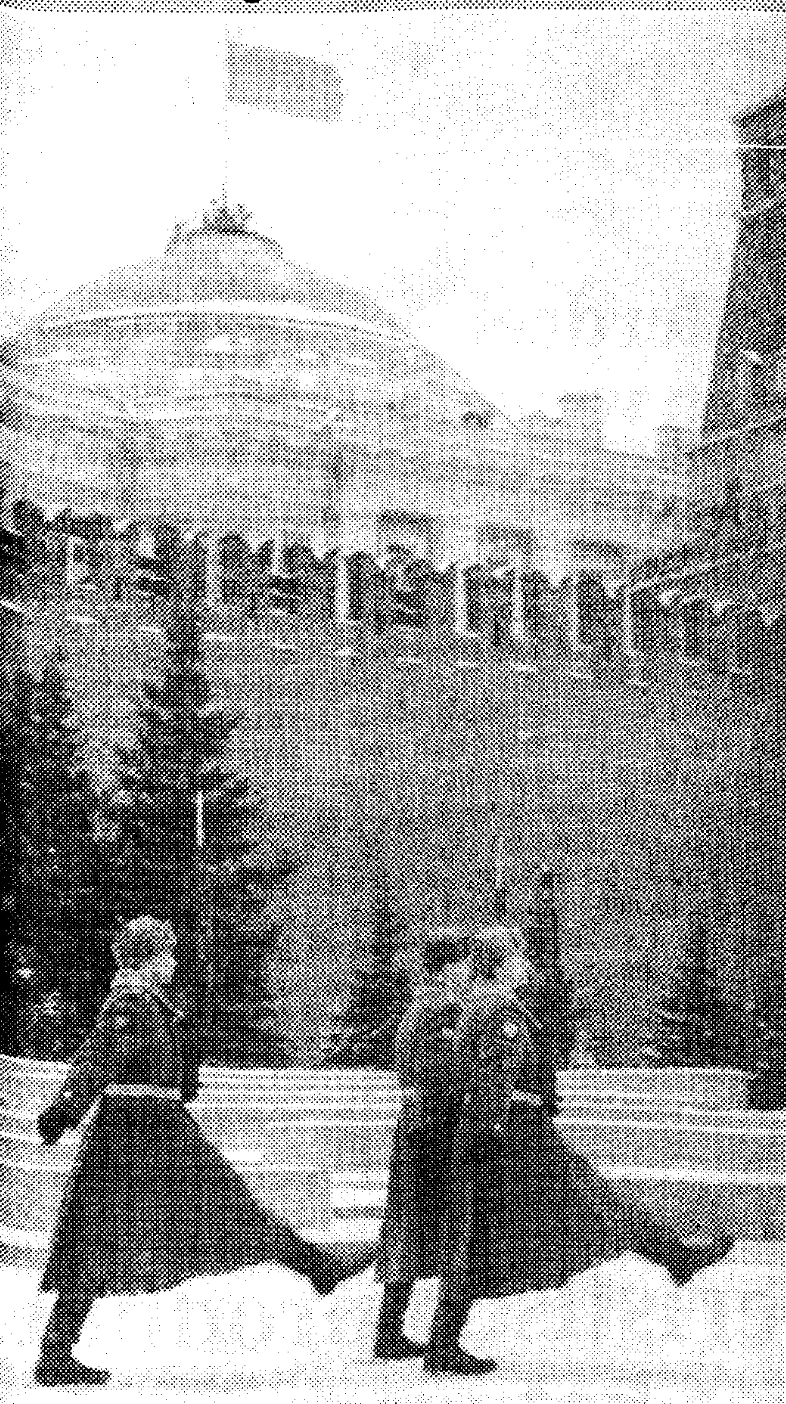
108STE JAARGANG — NO.: 296 ZATERDAG 21 DECEMBER 1991

AMIGOE

Preke

Ruud Lubberia

Gorbatsjovs heiligdom

MOSKOU - Drie sol- van het Rode Leger ig marcherend op weg het Lenin Mausoleum aast het Kremlin ligt. het Kremlin waait nog jet-vlag boven het kan- van president Michail Gorbatsjov. Deze vlag zal op 31 december gestreken worden en niet meer officieel kunnen wapperen omdat vanaf het nieuwe jaar de Sovjetunie ophoudt te bestaan.

(AFP-satellietfoto)

GORBATSJOV NA KERSTMIS WEG

Oekraïne waarschuwt tegen opzetten nieuw machtscentrum

Elf republieken bij Alma Ata-top bijeen

ALMA ATA - De presidenten van elf republieken van de voormalige Sovjetunie zijn vanmorgen in Alma Ata begonnen aan besprekingen achter gesloten deuren over de vorming van het gemenebest van onafhankelijke staten. De Russische president Boris Jeltsin, die uit Rome aankwam, werd opgevangen door zijn Kazachse collega Noersoeltan Nazarbajev. Jeltsin zei bij aankomst dat de "historische" bijeenkomst moet uitmonden in de ondertekening van een slotdocument, met name op het gebied van defensie en strategische kernwapens. "Er moet één opperbevel zijn", aldus de Russische president. Het is de bedoeling dat de vier republieken waar kernwapens zijn gestationeerd - Rusland, Wit-Rusland, de Oekraine en Kazachstan -overeenkomen dat er "één knop" komt voor eventueel afvuren van kernwapens, en niet vier. De Oekraine heeft overigens geen twijfel laten bestaan over zijn afschuw voor elke poging om van het gemenebest iets meer te maken dan een los verbond van souvereine staten.

Het document waarbij de Sovjetunie officieel zal worden vervangen door het gemenebest, zal later op de dag worden getekend, zo heeft Nazarbajev aangekondigd. Alle republieken zullen zich naar verwachting aansluiten bij de drie Slavische republieken die het gemenebest op 8 december oprichtten, waarbij de Sovjetunie dood werd verklaard. Tijdens de ontmoeting zal ook worden besproken hoe Sovjet-president Michail Gorbatsjov eervol kan vertrekken. Dit "met alle eerbewijzen in overeenstemming met zijn functie en rol". Gorbatsjov heeft gezegd af te zullen treden zodra de machtsoverdracht heeft plaatsgevonden, mogelijk onmiddellijk na de Kerstdagen. In de nieuwe staatsstructuur is geen rol voor hem weggelegd.

Aan de bijeenkomst in Alma Ata nemen behalve **Rusland, de Oekraine,** Wit-Rusland en Kazachstan de republieken Azerbajdzjan, Toerkmenie, Kirgizie, Oezbekistan, Tadzjikistan, Armenie en Moldavie deel. Georgie is als waarnemer aanwezig. Ook de Sovjetminister van Defensie Jevgeni Sjaposjnikov is als waarnemer bij in de Kazachse hoofdstad.

WAARSCHUWINGEN

Direct voor de ontmoeting van Alma Ata heeft de Oekraine nog eens nadrukkelijk gewaarschuwd voor de totstandkoming van een nieuw machtscentrum met beslissingsbevoegdheden. Aan de vooravond van de topconferentie keurde het Oekraiense parlement met grote meerderheid een verklaring goed waarin werd gesteld dat de nieuwe gemeenschap van staten niet mag worden beschouwd als een rechtspersoon of een staat in het volkenrecht. Kiev aanvaardt geen beperking van zijn soevereiniteit. Het Oekraiense parlement stelde met nadruk dat besluiten van organen van het nieuwe gemenebest "louter het karakter van aanbevelingen" hebben. De Oekraiense grenzen met de republieken Rusland en Wit-Rusland zijn die van een "staat", aldus de verklaring van het parlement in Kiev.

De Kazachstaanse president Nazarbajev op zijn beurt waarschuwde vrijdag voor verdeeldheid tussen de Slavische en de Centraalaziatische republieken. Er zijn aanwijzingen van spanningen tussen de Centraalaziatische groep en de Slavische trojka. Nazarbajev verklaarde in een vrijdag gepubliceerd interview dat hij het akkoord over het gemenebest zelfs niet zou hebben aanvaard indien hem daarom was verzocht door Rusland, Wit-Rusland en de Oekraine. De Kazachstaanse leider waarschuwde voor etnische spanningen tussen de republieken en sprak zich opnieuw uit voor nauwe samenwerking van de vier republieken, zijnde de drie Westslavische staten en Kazachstan. De Russische minister van Buitenlandse zaken, Andreaad Krasnaja Svesda op zijn beurt sprak de hoop dat de gemeenschappelijke staten "de formule is, die ons allen wegvoert van de Joegoslavische variant".

CENTRALE FIGUUR

In werkgroepen werden vrijdag al in Alma Ata de centrale documenten voor de topconferentie voorbereid. Tijdens de bijeenkomst wordt volgens plan de op 8 december door Rusland, Wit-Rusland en de Oekraine opgerichte gemeenschap van onafhankelijke staten in brede zin in de steigers gezet. De Islamitische republieken

Vervolg op pag. 9

Gorbatsjov bedankt

ALMA ATA - Michail Gorbatsjov is in een boodschap van de elf presidenten officieel op de hoogte gesteld van de "opheffing van de presidentsfunctie". Ook is hem daarin meegedeeld dat de Sovjetunie niet meer bestaat, waarbij de elf hem danken "voor zijn grote en positieve bijdrage", zo meldde het persbureau Interfax vanmorgen. Gorbatsjov was niet bij de topconferentie in Alma Ata uitgenodigd.

Totdat een akkoord wordt getekend waarin wordt bepaald wie het voor het zeggen zal hebben op het gebied van defensie, met name de strategische kernwapens, zal het opperbevel in handen liggen van een tijdelijk commando. Tegen de verwachting in is over de kernwapen- kwestie nog geen verklaring opgesteld in Alma Ata. Tot nu toe was Gorbatsjov opperbevelhebber van de Sovjetstrijdkrachten.

Het Westen maakt zich grote zorgen over de gevolgen van het uiteenvallen van het Sovjet-rijk, met name over wat er met de kernwapens en kennis op dat gebied zal gebeuren. Steeds vaker wordt gewaarschuwd voor het gevaar dat wapens en technologie in verkeerde handen terechtkomen, zoals in landen van de Derde wereld, of worden ingezet in interne conflicten, wat rampzalige gevolgen zou hebben. Van de regeling van de kernwapen-kwestie heeft bij voorbeeld de EG de erkenning van de republieken afhankelijk gemaakt.

De elf republieken hebben vandaag nog geen besluit genomen over de strategische kernwapens. De republieken hebben zich wel voorgenomen voor 30 december een akkoord over de wapens te tekenen. Zo is uit welingelichte bronnen in de Kazachtaanse hoofdstad vernomen.

Khmers stellen terugkeer naar Cambodja uit

Politie slaags met betogers Phnom Penh

PHNOM PENH - De politie in de Cambodjaanse hoofdstad Phnom Penh heeft zaterdag honderden waarschuwingsschoten in de lucht gelost en harde gevechten geleverd met duizenden demonstrerende studenten. Dat is door verschillende getuigen gemeld. De leiders van de Rode Khmers hebben hun terugkeer naar de Cambodjaanse hoofdstad uitgesteld.

De demonstranten verzamelden zich bij een politiebureau in het centrum van de stad en negeerden aanwijzingen om zich te verwijderen. Ten minste zeven studenten zijn gearresteerd. Het geweld volgde op de aanhouding zaterdagmorgen van een student bij de Medische school in Phnom Penh, waar jongeren bijeen waren gekomen om voor de vijfde achtereenvolgende dag te betogen tegen corruptie bij de overheid en de verkoop van staatseigendommen door de regering.

Enkele uren voor de rellen was het uitstel bekendgemaakt van een vergadering van de Opperste nationale raad, een orgaan dat op grond van een in oktober in Parijs ondertekend vredesakkoord is opgezet om de al dertien jaar aan de gang zijnde burgeroorlog in Cambodja te beeindigen. Het uitstel is het gevolg van de beslissing van de Rode Khmer-leiders om, gezien de al enkele dagen heersende onrust in Phnom Penh, voorlopig niet vanuit Bangkok naar de Cambodjaanse hoofdstad te reizen. Vorige maand brachten de Rode Khmers wel een bezoek aan Phnom Penh, maar werden toen aangevallen door een woedende menigte waarop de Khmers ijlings de stad ontvluchtten.

otsing over gewapende strijd Mandela en De Klerk

retoria bereid macht uid-Afrika te delen

JOHANNESBURG - De idafrikaanse president ederik de Klerk heeft ijdag in Johannesburg egedeeld bereid te zijn e grondwet op korte termijn te wijzigen teneinde komen tot deling van macht in het land met zwarte meerderheid. e Klerk verklaarde zich tijdens het "Conventie voor een democratisch Zuid-Afrika" (CODESA), waraan de Zuidafrikaanse regering en rond twintig groeperingen en organisaties deelnemen, ens bereid zwarten aan n overgangsregering te een deelnemen en ook els in het parlement oor hen te reserveren.

het slot van de eerste ferentiedag werd de aankelijk zo triomfantelijke er een zware klap toegeacht toen ANC-leider son Mandela de Zuidafrikaanse president fel aanviel r zijn oproep de gewade strijd te staken. De rk had laten doorschemeren dat hij de anti-apartheidsorganisatie niet geheel ertrouwt. "Een organisatie blijft uitgaan van de gewapende strijd kan niet geheel orden vertrouwd wanneer tevens zegt te streven ar vreedzame oplossingen e onderhandelingen", aldus president.

ANC-leider Mandela reaerde boos en zei: "de Nasionale party en de regering elen dubbel spel door met te spreken over vrede en elijkertijd oorlog te eren", zei hij, zwaaiend t een opgestoken vinger. wijl de president onaandaan toekeek, zei Mandela t De Klerk "niet eerlijk is". e Klerk antwoordde met te ggen dat de kwestie van de wapende strijd een van de otste hinderpalen is naar ede in Zuid-Afrika, maar t dit de besprekingen niet mag dwarsbomen. "Ik ben niet van zins de heer Mandela te attaqueren... Ik speel liever de bal en niet de man", aldus De Klerk.

UNIEK

Behalve deze verbale botsing was er bij de besprekingen sprake van unieke samenwerking tussen de vroegere politieke vijanden, waarvan de beelden direct door de staatstelevisie bij de Zuidafrikaanse kijkers werden overgebracht. Zestien van de negentien aanwezige partijen ondertekenden een principe-verklaring waarin een pad wordt aangegeven voor het democratiseringsproces. Daarin verbinden zij zich tot pluralistische democratie, regelmatig te houden verkiezingen, een onafhankelijke rechterlijke macht, het heersen van de grondwet en een verdeling van de uitvoerende, de wetgevende en de rechterlijke macht. Vandaag (zaterdag) worden door de conferentie werkgroepen samengesteld die zich gaan buigen over de technische invulling van de besprekingen over een nieuwe grondwet.

"Wij zijn bereid directe onderhandelingen te beginnen over wijziging van de grondwet", had de Zuidafrikaanse president eerder in zijn toespraak gezegd. Onder de huidige grondwet zijn er in het Zuidafrikaanse parlement alleen kamers voor de onder de apartheid als blanken, kleurlingen of Indiers ingedeelde bevolkingsgroepen. Van deze groepen zijn de blanken in de meerderheid. De Klerk onderstreepte dat zijn regering het afwijst de grondwet "eenvoudigweg op te heffen of in te trekken". Daarvoor is volgens hem een referendum onder de bevolking noodzakelijk.

ANC-leider Nelson Mandela zei in zijn toespraak dat als de conferentie een succes wordt, het door de regering aangevangen hervormingsproces niet meer kan worden teruggedraaid. "Na deze besprekingen zal de situatie niet kunnen worden herroepen ... Een ding is zeker, het proces naar werkelijke democratie is niet tegen te houden", verklaarde Mandela, die sprak in het Afrikaans, de taal van de blanke gevestigde orde. In die taal ook riep de ANC-leider de ultra-conservatieve blanken zoals van de conservatieve party en de Afrikaner Weerstandsbeweging die een "uitverkoop van de belangen van de blanken" vrezen, op hun boycot van het overleg te beeindigen en deel te nemen aan het democratiseringsproces.

De Codesa-besprekingen worden ook geboycot door radicale zwarte groepen als het Pan-Afrikaans congres (PAC) en Azaniaanse Volksorganisatie (AZAPO), die alleen willen onderhandelen over het overdragen van de macht. Daarentegen nemen wel deel de met het ANC gelieerde Communistische partij, en politieke partijen van de "Indische" of "kleurlingen"-bevolkingsgroepen.

CHUNGLI - Op Taiwan worden voor het eerst vrije verkiezingen gehouden, waaraan ook tegenstanders van de huidige regering kunnen deelnemen. Zoals leider Hsu Hsinliang van de Democratische progressieve parij, welke in de oppositie is. Hij bracht zijn stem in Chungli uit (zie foto).

Nationale zege Taiwan

TAIPEI - De regerende Nationale partij in Taiwan heeft zaterdag een grote overwinning behaald bij de eerste algemene verkiezingen die in meer dan vier decennia op het eiland zijn gehouden. De Nationalisten kregen 71 procent van de 8,8 miljoen stemmen, zo verklaarden verkiezingsfunctionarissen. De grootste oppositiepartij, de Democratische progressieve partij (DPP), kreeg 24 procent.

VS-rechter vonnist voor derde maal:

Haïtianen niet meteen wegsturen

MIAMI - Voor de derde maal heeft de Amerikaanse federale rechter Clyde Atkins in Miami (Florida) bepaald dat de Amerikaanse overheid niet het recht heeft zo'n zevenduizend Haitiaanse bootvluchtelingen naar hun land terug te sturen alvorens de vluchtelingen in de gelegenheid zijn gesteld tot overleg met hun advocaten. Atkins deed zijn uitspraak vrijdagavond.

De twee vorige keren dat Atkins tot dezelfde uitspraak kwam werden zijn beslissingen door hogere rechters ongedaan gemaakt. Naar verwachting zal de regering in Washington opnieuw in beroep gaan. De tegenstanders van repatriering van de vluchtelingen streven een beslissing van het Amerikaanse hooggerechtshof na.

De Haitianen, die hun land na de militaire coup in september met veelal gammele bootjes zijn ontvlucht, zijn voorlopig ondergebracht in de Amerikaanse marinebasis Guantanamo op Cuba. Het Haitiaanse vluchtelingencentrum in Miami vreest dat de vluchtelingen bij terugkeer in hun land door de militairen zullen worden opgepakt. Zij wijzen daarbij op de ervaringen van uit Venezuela teruggekeerde Haitianen. Volgens woordvoerder Richard Boucher van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken bestaan er echter geen bewijzen dat repatrianten worden gestraft voor hun pogingen Haiti te ontvluchten.

Verkiezingen in Taiwan

ZWAARSTE AGENDAPUNT GOEDGEKEURD IN EILANDSRAAD

Nelson Monte: "Intentieverklaring is niet bindend"

Kritiek MAN op participatie PTT in Landsradio krijgt geen weerklank

WILLEMSTAD — Alleen Benny Demei en Mayra Coffie van de MAN-fraktie stemden gistermiddag laat - na ruim vier uur vergaderen - tegen het voorstel tot 'realisatie decentralisatie, integratie en privatisering Landsradio'. De leden van de blauwe partij struikelden vooral over de kwestie van de budgetneutraliteit maar somden verder nog vele 'minpunten' op. Het raadslid dat uitblonk in de minste kritiek en tevens de minste spreektijd opeiste was George Hueck (FOL/Si). "De intentieverklaring vraagt om vertrouwen. Wie het participatieplan LRD/PTT wil laten mislukken is een antipatriot." Het meest lovend over het voorstel uitte zich Erwin Koense (PNP), die het niet onder stoelen en banken stak dat hij zich ergerde aan de 'rookbommen' van de MAN.

De eilandsraad begon rond de klokke van één met agendapunt 12, het 'heetste' onderwerp van de dag. Alle voorgaande onderwerpen waren er in de ochtenduren al in betrekkelijk korte tijd 'doorgehamerd'.

De MAN-partij bepaalde al onmiddellijk de toonzetting met een brief waarin werd verzocht het punt van de agenda te halen vanwege de vermeende illegale basis van budgetneutraliteit. Voorzitter Wilsoe besloot het verzoek voor kennisgeving aan te nemen.

De MAN kreeg uiteindelijk. wel gedaan dat er een commissie van onderzoek zal worden ingesteld, waarin Benny Demei 'zeker zitting zal nemen'. Hij benadrukte diverse malen dat de voorgestelde vorm van participatie waarbij PTT-Telecom 49 procent van de aandelen in Curtel N.V. zal gaan krijgen 'onacceptabel' is. Ook Mayra Coffie vindt dat de bevolking van Curaçao moet mee beslissen over een zaak van dergelijke importantie. "Dat kan niet alleen overgelaten worden aan een handjevol bestuurders in de Eilandsraad."

De vermeende illegale basis voor een budgetneutrale decentralisatie vormde een van de voornaamste 'bottlenecks' in de discussie. De MAN had hierover eerder deze week nog een persconferentie belegd. Nelson Monte, de verantwoordelijke gedeputeerde, gaf impliciet toe dat er inderdaad nog geen wettelijke basis is voor de afdracht van gelden van een gedecentraliseerde Landsradio aan de Landsregering. "Er wordt hard gewerkt aan het uitwerken van de legale basis. De Raad van Advies kreeg de ontwerpen van wijziging van de landsverordeningen reeds toegestuurd en deze week gaat het wetsontwerp ook naar de Staten", aldus Monte.

De gedeputeerde reageerde over het algemeen nogal laconiek op de kritiekpunten van de Demei, maar ook op die van Bentoera (DP) en Navarro (DP). "Er staat slechts een intentieverklaring ter discussie, die ons nog helemaal tot niets verplicht." Ook als de 'letter of intent' niet door de Raad van Advies en de Staten zou worden goedgekeurd is er volgens hem nog niets aan de hand. Overigens is de intentieverklaring (nog) niet aan de Raad van Advies voorgelegd, wel is het wetswijzigingsontwerp voor advies voorgelegd, liet mr. Dip, ondervoorzitter van de RVA, eerder deze week weten.

Raymond Bentoera van de Democratische Partij verklaarde in de eerste sprekersronde geen enkel probleem te hebben met decentralisatie. "Wij zijn voor een autonoom Curaçao en juichen de concentratie van een landsdienst op eilandniveau van harte toe."

Ook de privatiseringstrend in de wereld, waar Curaçao steeds sterker in mee gaat, zegt hij te ondersteunen. "Wereldwijd doen overheden een stapje terug om de private sector meer ruimte te geven. Op Curaçao is al gebleken dat de privatisering van de Setel een wijze stap was. We moeten daarom verder."

Op kleine onderdelen wilde het DP-raadslid echter nader geïnformeerd worden door het bestuurscollege. Zo wilde hij weten wie nu eigenlijk het initiatief tot samenwerking had genomen: de PTT of Landsradio. Gedeputeerde Metry riep in de herinnering dat de besprekingen tussen Curaçao en de PTT al in augustus 1990 vastere vormen begonnen aan te nemen. Uiteindelijk heeft volgens hem het Eilandgebied het initiatief genomen en de PTT om nadere informatie gevraagd, zei hij desgevraagd.

Collega DP'er Leslie Navarro uitte zijn vrees voor 'overname' door de PTT. "Als zij 49 procent krijgt op St. Maarten, Bonaire en Curaçao dan ben ik geneigd te denken dat zij een erge dikke vinger in de pap krijgen." Hij wees evenals de MAN op artikel 1/F van de intentieverklaring waarin wordt gesteld 'dat met name bij de invulling van de algemeen-financiële en technisch-commerciële funkties op directieniveau belang zal worden gehecht aan de bij de PTT bestaande ervaring en kennis'.

Betekent dit dat de PTT'ers de sleutelfuncties gaan innemen?, vroeg Navarro zich af. Wederom wees gedeputeerde Monte op het intentiekarakter van het voorstel. "In het Memorandum of Understanding zal nader uitgewerkt worden hoe de verdeelsleutel voor de funkties zal zijn. Natuurlijk komen er niet per definitie PTT'ers op deze funkties maar als zij over meer ervaring en kennis beschikken ligt dat - althans in de eerste periode - wel voor de hand."

CAPACITEITEN

Zowel Demei als Navarro vielen over de laatdunkende omschrijving van de capaciteiten van het Landsradiopersoneel in de 'letter of intent'. "Ik ben van mening dat onze lokale mensen het heel goed doen." Volgens internationale maatstaven kan het niveau van de lokale experts nog behoorlijk worden opgekrikt, repliceerde Monte. Waarop Navarro zich afvroeg wélke internationale maatstaven de gedeputeerde dan wel bedoelde.

Dat de PTT het aangewezen telecommunicatiebedrijf is voor participatie bleek overduidelijk uit de verantwoording van Monte. Sinds jaren staat de PTT de lokale telecommunicatiebedrijven met raad en daad terzijde, zowel op technisch als op financieel vlak. De band met Nederland is ook dermate sterk dat het voor de hand lag om met de PTT in zee te gaan wat onder meer blijkt uit de financiële bijstand (twintig miljoen gulden) van Nederland voor Setel.

Christmas, what does it mean?
To many people it's a 'different thing'.

But I thought of Christmas this year,
full of hope, maybe a tear;

For those who love,
For those who don't,
For those who share fear.

For those who's lives are wasted in vain,
Recalling the passing of long-gone trains.

For those who have less,
The blind, the poor,
The orphans of the world.

The old, the sick, deaf.
Shall we spread our prayers then?
Merry Christmas, Friends!

DESIREE MORALES- VALKENBERG
Curaçao

Record aantal Antillianen deze maand naar Nederland

WILLEMSTAD — Een record-aantal Curaçaoenaars is in de eerste helft van deze maand voor permanent verblijf naar Nederland vertrokken. In de eerste achttien dagen van december hebben zich 352 personen - 183 vrouwen en 169 mannen - uit de registers van het bevolkingsbureau uitgeschreven, bijna vier keer zoveel als in dezelfde periode vorig jaar.

Dit heeft Angel Ramirez, het hoofd van het Bureau burgerlijke stand en bevolkingsregister, vrijdag op Curaçao bekend gemaakt. Het grootste deel van de Nederland-gangers zijn jongeren tussen de 20 en 34 jaar.

Bij de dienst sociale zaken van Curaçao heeft eveneens "een groot aantal personen" zich uitgeschreven als zogeheten onderstandtrekker, personen die een werkloosheidsuitkering of andere vormen van sociale steun ontvangen, meldde diensthoofd Monte Horsford. Dit wettigt de conclusie dat het aantal vertrekkenden vooral bestaat uit werklozen en mensen in sociale nood.

De stellige indruk bestaat dat de mensen die naar Nederland vertrekken, een passagebiljet wordt opgestuurd door in Nederland wonende familieleden, zeggen ambtenaren van sociale zaken. Dit is door diverse plaatselijke reisbureaus bevestigd. "De uitschrijvingspiek voltrekt zich meestal in de maanden juni tot en met augustus, wanneer studenten vertrekken en Nederlandse contractanten terugkeren," zegt Ramirez.

Het hoofd van de burgerlijke stand en het bevolkingsregister zei dat uit vragen die potentiële Holland-gangers stellen, blijkt dat ze vertrekken uit vrees voor het feit dat na de eenwording van Europa volgend jaar overzeese Nederlanders zullen worden geweerd. Ze denken dan niet meer dezelfde rechten te zullen hebben als ze nu bezitten", verklaart Ramirez. Hij zegt dat als tweede reden wordt opgegeven de vrees dat over enige tijd in Nederland de visumplicht van kracht wordt voor Antillianen en Arubanen, die zich er langer dan zes maanden willen vestigen.

Nederland is waarschijnlijk ook voor enkele drugsgebruikers een uitwijkplaats. Een verslaafde die door veelvuldig in woningen in te breken een bepaalde buurt onveilig had gemaakt, vertrok kortgeleden naar Amsterdam. Stanley Brown van de Stichting voor werklozen vertelde dat "de omwonenden in record-tijd" een enkele reis Schiphol voor de man bij elkaar hadden gebracht.

Onderwaterpark in de schijnwerpers

WILLEMSTAD — televisieploeg van de N... landse omroep VARA ... Curaçao uitgekozen als ... om opnames te maken ... het programma 'Jules ... mited', gepresenteerd ... de bekende presentator Douwe Kroeske. Tijdens ... bezoek zijn er opnames g... akt van het onderwater... om de Nederlandse k... een indruk te geven v... schoonheid van het ... onder water. Januari ... staande wordt het ... gramma in Nederland u... zonden. De VARA zal ... bord in het park plaatsen ... een verzoek aan duikers ... voorzichtig om te spr... met de koralen en het ... leven in de zee. Op de ... staan de VARA-vertegenw... digers na hun aankomst ... Hato, vergezeld door afge... digden van het Curaçao ... rism Development Bureau

Raymond Bentoera:

"Transportwet moet onderdeel zijn van totaalplan openbaar vervoer"

WILLEMSTAD — Rond het middaguur keurde de Eilandsraad gisteren de wijziging van de Eilandsverordening personenvervoer goed, nadat alle overige tien agendapunten zonder noemenswaardige problemen waren gepasseerd. Zowel Donny Hernandez (PNP) als Raymond Bentoera (DP) zijn van mening dat het niet verstandig is dat de regering ad hoc oplossingen zoekt, maar dat het de hoogste tijd is dat er een integraal plan voor het openbaar vervoer wordt opgesteld.

De wijziging van de Eilandsverordening houdt in dat er beperkende regels komen voor tourbussen, daar deze 'het brood uit de mond van de lokale vervoerders stoten'. Een wijziging die George Hueck (FOL/Si) van harte ondersteunt. Is de taak van de regering de vrije markt te stimuleren door zo min mogelijk regulering of moet zij de zwakke broeders beschermen? Hueck meent het laatste. "De overheid heeft de taak het de kleine ondernemer mogelijk te maken hun brood te verdienen. Daarom moeten zij beschermd worden."

De Kamer van Koophandel is overigens een heel andere mening toegedaan. In een persbericht schrijven zij het onterecht te vinden 'toeristen te verplichten gebruik te maken van lokale taxi's'. Zij menen dat de voorgestelde vorm van regulering in strijd is met het vrije markt principe.

Volgens Benny Demei (MAN) is er een tussenweg mogelijk en hoeft het bestuurscollege niet door een wijziging van de eilandsverordening personenvervoer de taxichauffeurs en de chauffeurs van de kleine busjes te beschermen.

Het is volgens hem niet de enige juiste weg om de kleine lokale ondernemer te beschermen door de tourbussen van de hotels aan banden te leggen en de toeristen zo te dwingen gebruik te maken van de lokale taxi's.

TAXIMETER

Zo zou het instellen van taximeters en een taxicentrale de problemen al kunnen oplossen. "We moeten op deze manier trachten de markt voor de taxichauffeurs te vergroten door de lokale markt aan te boren". Bekend feit is dat de Curaçaoënaar de taxi mijdt daar deze veel te duur is.

Demei: "Als ik voor een ritje van het Holiday Beach Hotel naar Punda vijftien gulden moet neertellen dat laat ik het de volgende keer wel uit mijn hoofd om een taxi te nemen." De klant heeft te weinig mogelijkheden om te reclameren tegen het gehanteerde prijssysteem, vindt hij bovendien.

We kunnen van andere landen leren dat het gebruik van taximeters en het instellen van een taxicentrale, die 24 uur per dag bemand moet zijn, een eerlijker syteem van openbaar vervoer mogelijk maakt, aldus Demei.

Niet alleen de lokale klant maar ook de toerist kan van een dergelijke dienstverlening profiteren, meent hij.

Op de agenda van de Eilandsraad stonden verder onder meer: de onderhandse aanbesteding conservering Julianabrug, de bestemming van de opbrengst van verkoop volkswoningen en de onderhandse aanbesteding schoonmaakplan 1992.

Groei uit het toerisme

VBC: "Toeristisch produkt nog niet wat het wezen moet"

WILLEMSTAD — De groei is uit het toerisme, zo lijken de novembercijfers van het Curaçao Tourism Devolopment Bureau aan te geven. Een vergelijking met het totaal aantal toeristen van de maand november vorig jaar levert een karige stijging van 3 procent op. Die groei is vooral te danken aan de Europeanen. De regionale markt zakt in, terwijl ook de bezoekers uit de VS het laten afweten.

De Amerikanen die komen, zijn vooral de bezoekers uit Florida; zij nemen 44 procent in beslag van het totaal aantal toeristen uit de States. Tegen het einde van de zomerperiode hebben zij gezorgd voor een licht herstel van de Amerikaanse toeristenmarkt.

Bij bijna alle Europeanen is Curaçao in trek, behalve bij de inwoners van Luxemburg, Groot-Brittannië en Zwitserland. De toeristenstroom uit Zuid-Amerika trekt nog steeds aan vooral vanuit Argentinië en in iets mindere mate vanuit Venezuela en Brazilië. Het aantal bezoekers uit Colombia neemt af. De Caribische markt laat het afweten, zoals bekend. Toch is de regio nog altijd goed voor vierduizend bezoekers maandelijks.

De bezoekers aan Curaçao zijn uitgesproken vakantievierders. Zij verblijven in hotels en spenderen minder tijd aan het eiland dan de gemiddelde familiebezoeker.

In november hebben 24 cruiseschepen Curaçao aangedaan; zij zorgden voor een lichte stijging in het aantal cruisetoeristen in de maand november vergeleken met vorig jaar. Over het geheel genomen is het aantal cruisetoeristen met 3 procent gedaald.

BEDRIJFSLEVEN

De Vereniging Bedrijfsleven Curaçao constateert dat er een eind is gekomen aan de groei van het toerisme en dat de ontwikkeling zich heeft gestabiliseerd op het niveau van 1990. "Wereldwijd is er echter sprake geweest van verdere groei van het toerisme en dit blijkt ook het geval te zijn in een aantal nabij gelegen toeristische bestemmingen", aldus de VBC.

"Deze ontwikkeling is een duidelijke indicatie dat het toeristisch produkt Curaçao nog niet is wat het wezen moet." Het bedrijfsleven meent dat iedereen zich moet inspannen om het produkt verder te verbeteren, want het toerisme is voor de Curaçaose economie van groot belang voor de werkgelegenheid en voor de broodnodige deviezen.

De VBC trekt de conclusie dat de overheid hier kennelijk anders over denkt, gezien de op handen zijnde maatregelen die, aldus de vereniging, precies het tegenovergestelde tot resultaat zullen hebben.

TOELATING

Genoemd wordt als eerste het verhogen van de logeerbelasting met twintig procent alsmede de introductie van een stelsel van maandelijkse afdracht van deze belasting.

Ook de weinig coöperatieve houding om mee te werken aan versoepeling van het toelaten van buitenlandse krachten, staat volgens de VBC, de toeristishe ontwikkelingen in de weg.

Het voornemen om toeristische artikelen zoals elektronische apparaten te gaan belasten en een ander plan om het huidige "inadequate" taxisysteem te handhaven en beschermen, zullen de toeristische infrastructuur verder verslechteren.

Voor investeerders zal het ook minder aantrekkelijk worden om in het toerisme te investeren, vanwege de voornemens om de fiscale faciliteitenwetgeving aan te passen. Dit zal leiden tot onzekerheid en onduidelijkheid, "omdat men niet weet voor welke faciliteiten men in aanmerking zal komen" en er zal concurrentievervalsing optreden vanwege het feit dat het onaantrekkelijk wordt om in bestaande hotels te investeren.

ONDERWIJS

De gebrekkige afstemming van het onderwijs op het toeristisch gebeuren en het nog immer ontbreken van een hotelvakschool, zullen zorgen voor verdere afbreuk van het toerisme.

"De VBC heeft alle begrip voor het feit dat de overheid vanwege de slechte financiële situatie inkomsten nodig heeft om het tekort te dekken, maar implementatie van de voorgestelde maatregelen zullen de toeristische sector - en daarmede onze economie - niet ten goede komen. Wellicht zullen ze tijdelijk iets opleveren, echter voor de middellange en lange termijn zullen de gevolgen negatief zijn", aldus de vereniging.

Op de bestuurders wordt daarom een beroep gedaan om de thans ingeslagen weg te verlaten en zich te richten op het verder versterken van de toeristische sector.

***

Jim Henson Productions, bekend van de MUPPETS, heeft samen met Walt Disney een overeenkomst gesloten voor de distributie van videofilms. Een jaar geleden ketste een samengaan tussen de twee definitief af. Vooral de dood van Jim Henson, de bedenker van onder andere Kermit, Gonzo, Animal, Fozzie, Scooter, Miss Piggy, Bert, Ernie, Pino, Ralf en de Zweedse kok, gooide roet in het eten.

***

Wijnen proeven

WILLEMSTAD — *Hubert Salas & Co introduceerde op 12 december jongstleden twee nieuwe wijnen: Walnut Crest uit Chili en Banfi Classic Wines uit Italië. De introductie vond plaats in Fort Nassau en werd muzikaal ondersteund door de groep Impacto.*

"GEZAGHEBBERSBENOEMING ÓNZE ZAAK"

Nederland-reis "zeer succesvol"

Liberia vertrouwt op benoeming Russel Voges

WILLEMSTAD — Premier Maria Liberia-Peters rekent en vertrouwt erop dat de Antilliaanse kandidaat voor de functie van St. Maartense gezaghebber, Russel Voges, de zegen van Nederland krijgt en vervolgens door de Kroon benoemd wordt. Haar gesprekken in Nederland waren dusdanig vruchtbaar en verhelderend dat, haar inziens, niets meer de voordracht van Voges in de weg staat. "De benoeming van een gezaghebber is in feite een Antilliaanse zaak, waarover ook Nederland medezeggenschap heeft, volgens het Statuut. Het gaat er bij ons om dat een stukje autonomie gewaarborgd wordt," zo verklaarde de premier gisteravond na terugkeer in Willemstad. Ze was een krap weekje in Nederland waar ze ondermeer premier Ruud Lubbers en minister Ernst Hirsch Ballin sprak. Nu alles in kannen en kruiken is, werd donderdag de officiële voordracht van Voges gedaan. Volgens Liberia moet uit deze affaire lering worden getrokken: de goede wensen die de Antillen hebben moeten niet bij voorbaat 'gebroken' worden. "Als we lukraak onze eigen bomen vellen - en we hebben er al niet veel - wat blijft er dan over?"

Een duidelijk tevreden eerste minister keerde gisteren, iets later dan gepland,

RUSSEL VOGES

naar huis terug na een drukke week Den Haag. Haar bliksembezoek, in het gezelschap van kandidaat Voges, was nodig nadat er berichten uit Nederland waren gekomen dat Nederland zelf een kandidaat zou presenteren en de Antillen-kandidaat zou afwijzen. Dat zat haar dwars: het autonomieprincipe was in het geding, aldus redeneerde politiek Willemstad.

Ze heeft naar eigen zeggen Nederland na enige openhartige en pittige geprekken kunnen overtuigen dat er geen goed argument is Voges niet te benoemen en dat de Antillen ook het recht hebben zelf met goede kandidaten te komen: deze op Curaçao woonachtige Bovenwinder voldoet immers aan alle punten die de profielschets vereiste, waaronder niet op de laatste plaats bekendheid met de lokale situatie, zonder er al te veel bij betrokken te zijn. Ook bezit hij managerscapaciteiten en zal hij afstand kunnen nemen van het dagelijkse politieke,- en ander gekibbel op het eiland. "Slechts 4 tot 5 mensen voldeden aan de eisen en hij was er een van. Voges was overigens ónze kandidaat en niet een van het BC St. Maarten," zei Liberia, die vervolgde problemen te hebben met de berichtgeving over de familiebanden van Voges met Claude Wathey en een zogenaamd antecedentenonderzoek dat negatief zou zijn uitgevallen. "We moeten de man op zijn merites beoordelen en zijn familieachtergrond laten voor wat het is."

Dat hij familie zou zijn van Wathey - iets dat ook in de Tweede Kamer commisie van Antilliaanse zaken naar voren werd gebracht - is volgens haar niet alleen niet relevant. Ook zou volgens Liberia voor eens en altijd afgerekend moeten worden met het 'Wathey-syndroom'. "Het lijkt erop dat bepaalde mensen schrikken als ze alleen al de naam Wathey horen. Wathey is een politieke realiteit waarmee we rekening te houden hebben of we dat nu willen of niet."

Liberia zei niet te verwachten dat zijn voordracht c.q. benoeming na haar gesprekken met Lubbers en Hirsch Ballin en een ontmoeting tussen de bewindslieden en Voges een probleem zal zijn. Ze zei dat donderdag de officiële voordracht (van Voges) werd gedaan. De rest gebeurt in Den Haag. "Ik denk dat er heel wat verkeerde ideeën zijn weggewerkt. We kwamen tot de conclusie dat we (de ministers van het koninkrijk) vaker met elkaar aan tafel moeten zitten en niet alleen twee maal per jaar," liet mevrouw Liberia tegenover journalisten weten.

Ze verklaarde verder dat zeer binnenkort Antilliaanse kandidaten benaderd zullen worden om zitting te nemen in de onderzoekscommissie die de besluitvormingsprocedures op St. Maarten gaan doorluchten. Dat gebeurt bij landsbesluit en het voorzitterschap komt in Antilliaanse handen. De kandidaten zullen, voor zover die hier niet beschikbaar zijn, door Nederland beschikbaar worden gesteld in het kader van de technische bijstand.

■ *WILLEMSTAD — Premier Maria Liberia na terugkeer op Curaçao. Links naast haar zit gevolmachtigde minister Edsel Jesurun, die de jaarwisseling op Curaçao doorbrengt. Ook minister van verkeer Desta Nisbeth was aanwezig, evenals minister Chucho Smits (niet op de foto). Rechts zit RVD- voorlichter Eduard Heerenveen.*

Politie Advisory Committee in bespreking op St. Maarten

WILLEMSTAD — Meer en betere samenwerking tussen de politie. Dat was het belangrijkste punt van bespreking op St. Maarten deze week waar het Police Advisory Committee bijeenkwam. In zijn functie als voorzitter van dit comite was namens Curaçao afgevaardigd hoofdcommissaris van politie Fred Wiel.

Het comite is hoofdzakelijk verantwoordelijk voor het coördineren van politie-activiteiten. Daarnaast worden aanbevelingen gedaan voor verbeteringen. Gedurende de regelmatig gehouden bijeenkomsten worden meningen uitgewisseld, en worden er discussies gehouden over diverse onderwerpen.

Onderwerpen die deze week aan bod kwamen waren onder meer personeelsbeleid en training, vooral speciale training zoals de verbetering van het ondersteunend instituut voor het Korps Politie Nederlandse Antillen aangaande de samenwerking tussen de eilanden.

Tevens stond op het programma de begroting voor het fiscaal jaar 1993 evenals de methoden voor computerisering om de nationale politiedepartementen te synchroniseren.

BESTRIJDING

Om de samenwerking op het gebied van criminaliteitsbestrijding te verbeteren is voorgesteld een subcommittee te benoemen, dat de verantwoordelijkheid krijgt om de lokale krachten tot criminaliteitsbestrijding te bundelen in een lichaam.

De bijeenkomst werd op St. Maarten gehouden om een uitnodiging te vergemakkelijken aan de gezaghebber van St. Eustatius I.E. Temmer en het hoofd van politie aldaar D.W.O. Francisca als vertegenwoordigers van het bestuur van Statius. De hoofden van politie hebben hun bezorgdheid besproken over de snelle groei van het eiland, die vraagt om meer politiemacht. St. Eustatius heeft onlangs de uitbreiding aan zijn terminals verwezenlijkt; tevens zijn er plannen om een raffinaderij te vestigen.

"IEDEREEN KLETST MAAR WAT"

Premier constateert:

"Info over Antilianen in Nederland is zeer warrig"

WILLEMSTAD — De berichtgeving uit de Antillen en in Nederland over (het wangedrag van en de trek van) Antillianen in en naar Nederland is warrig en er wordt een heleboel gekletst, ondermeer over de exodus van zware criminelen naar Nederland. Dat maakt de situatie er niet gemakkelijker op en alle Antillianen worden er nu over één kam geschoren. Het is hoogtijd dat voor het opgedoekte Platform voor Antilianen POA een vervanger komt als spreekbuis. Daartoe worden momenteel de nodige stappen gezet en 'Forsa' zal binnenkort het licht zien.

Zo verklaarde premier Maria Liberia na tijdens haar Nederland-bezoek de problematiek van Antillianen in Nederland besproken te hebben. Ze onmoette ook de Antilliaanse wethouder in Dordrecht Hubert Fermina. De kwestie van de mogelijke invoering van een visumplicht voor Antillianen kwam er ook aan de orde, onder meer met politiek Den Haag; de Antilliaanse premier herhaalde haar standpunt: er zouden geen restricties moeten komen voor Antillianen die naar Nederland willen gaan, niet op de laatste plaats omdat ze koninkrijksonderdanen zijn en dat het probleem van de Antillianen die er al zitten niet oplost.

Wat Liberia opviel is dat gedegen informatie vaak ontbreekt, in Nederland en op de Antillen. Daarom zal hier, middels betere voorlichting, getracht worden de stroom mensen die op de bonnefooi naar Nederland reist in te dammen en zal daar een spreekbuis moeten komen. "Alle etnische minderheden hebben hun woordvoerders. Wij hebben niemand," aldus Liberia die toegaf dat de POA, die ingaande het nieuwe jaar geen subsidie meer krijgt van de overheid, het er zelf naar gemaakt heeft. Het geld werd niet nuttig aangewend.

Ze hoopt dat de nieuwe greep, een Landelijk Inspraakorgaan dat onder leiding van ex-minister Jacques Veeris opgericht wordt, meer en beter werk zal doen. Die 'task force' zou ondermeer erop moeten toezien dat er een einde komt aan de verspreiding van wat volgens haar 'indianenverhalen' zijn die nu de ronde doen. "Het is nu zo dat bepaalde mensen in Nederland denken dat we onze gevangenen per limousine naar het vliegveld brengen om ze naar Nederland af te schepen," zei de premier.

Ze erkende anderzijds dat er weldegelijk een grote groep Antillianen in Nederland zit die op het verkeerde pad terecht kwam. Het betreft met name de groep tussen 16 en 22 jaar. Ook minderjarigen 14 en 15 jaar die zomaar door ouders worden weggestuurd hebben het vaak moeilijk. Ze deed gisteren nogmaals een dringend beroep op Antilliaanse ouders hun jonge kinderen niet naar Nederland te sturen als er geen gedegen opvang is.

Binnenkort wordt op de Antilliaanse tv een serie-docudrama uitgezonden over de 'harde waarheid' van wonen en werken in Nederland "In Holland staat een huis." Deze serie werd gemaakt met als doel mensen ervan te weerhouden hun boeltje te pakken en de reis naar het 'beloofde land' te ondermemen.

Liberia deed gisteren een beroep op de media deze hele kwestie - de trek naar Nederland etc - even de laten voor wat het is. Hopelijk zal politiek Den Haag de bevlieging tot het invoeren van een visumplicht of andere restricties dan ook laten varen.

Johny Jacobus in rapport over verslaving:

Overheidssteun voor gokverslaving tegenstrijdig met preventiebeleid

WILLEMSTAD — De drugs-, alcohol-, en gokverslaving op Curaçao en Bonaire heeft de laatste decennia schrikbarende vormen aangenomen. Volgens Johnny Jacobus kan slechts een gezamenlijke professionele aanpak dit 'levensgrote probleem verlichten'. In zijn urgentie plan, samengesteld op initiatief van Catapult Project Development N.V., roept hij het Bestuurscollege op 'zich diepgaand tienmaal te beraden alvorens het gokken legaal te ondersteunen en te propageren'.

Jacobus ontkomt niet aan de indruk dat de verantwoordelijke beleidsmakers zich niet bewust zijn van de enorme familiaire problemen die de gokverslaving veroorzaakt in de Curaçaose gemeenschap. "Zich prostitueren om aan geld te komen voor de gokmachines is zeker in dit verband geen sinecure. Het zou mij niet verwonderen indien zelfmoord en pogingen daartoe zijn terug te voeren tot de gokverslaving."

Concreet stelt Jacobus, die twee weken onderzoek verrichtte naar de verslavingsproblematiek op Curaçao en Bonaire, in het hoofdstukje 'conclusie en aanbevelingen' van het rapport dat er een pilot-groep gestart zou moeten worden.

Aangezien een aantal moeders van kinderen met verslavingsproblemen reeds nu al verenigd zijn in Yukondra, acht hij deze groep geschikt om mee te beginnen. Een aantal van hen zou onder begeleiding van een verslavingsdeskundige een programma kunnen opstarten.

Doel van dit programma is kennis te maken met een leven zonder verslaving. "Een nieuw dagritme opbouwen en de afstand van de verslaafde ten opzichte van dope en scene vergroten", is het devies. Tevens is een psychologische benadering nodig waarbij de verslaafde zijn achtergronden voor het gebruik van drugs leert begrijpen en een emotionele verwerking kan doormaken.

Het derde programmaonderdeel valt onder de noemer: streven naar onafhankelijkheid en zelfstandigheid van de verslaafde. "Zoeken naar zinvolle tijdbesteding door opleiding en invulling van de vrije tijd." Gestreefd wordt naar een persoon die een bevredigend leven leidt zonder middelen te gebruiken.

Gedacht wordt aan een groep van 15 verslaafden en drie ouders. Naast de groepsgesprekken zouden er wekelijks sportieve, culturele en vormende activiteiten gehouden moeten worden. Als lokatie van de therapie denkt Jacobus aan Brakkeput.

Met nadruk stelt hij dat de overheden en het bedrijfsleven niet langer lijdzaam kunnen blijven toezien hoe de Curaçaose bevolking, in het bijzonder de jeugd, in toenemende mate door drugsverslaving wordt belaagd en in de naaste toekomst ook door de gokverslaving 'te gronde zal gaan'.

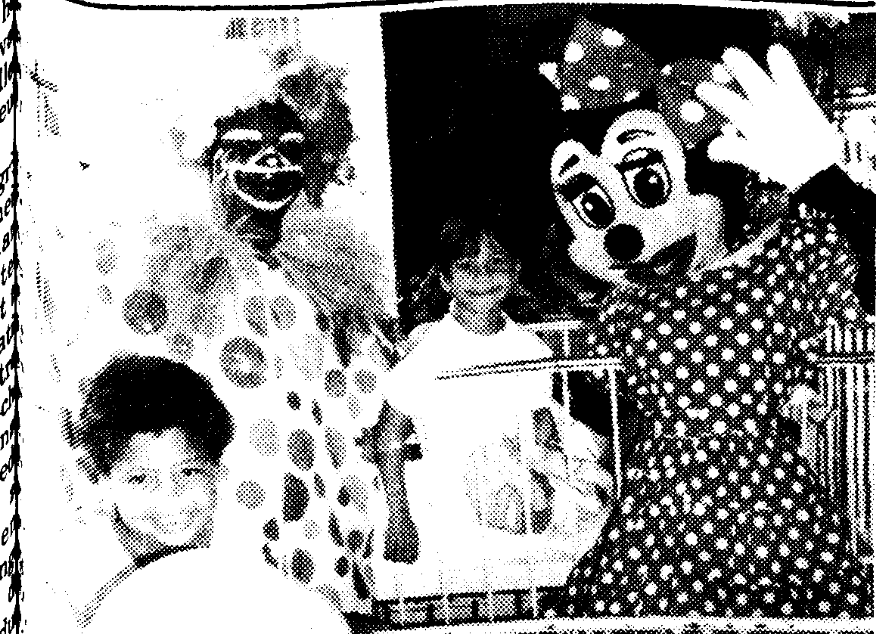

■ *WILLEMSTAD — Voor sommige personeelsleden van de crèche Bai Bini, een van de oudste crèches op het eiland, heeft de strijd voor een rechtvaardig salaris tien jaar geduurd. Daphne Kibbelaar overhandigde gisteren in aanwezigheid van penningmeester van Bai Bini Clark Jansen (uiters links) en bestuurslid Rojer aan alle personeelsleden een cheque ter waarde van 4000 gulden.*

Met dit geld wordt tegemoet gekomen aan de afspraken van het protocol en wordt 15 procent salarisverhoging (met terugwerkende kracht) uitbetaald. De overige 10 procent wordt over de komende twee jaar uitgesmeerd.

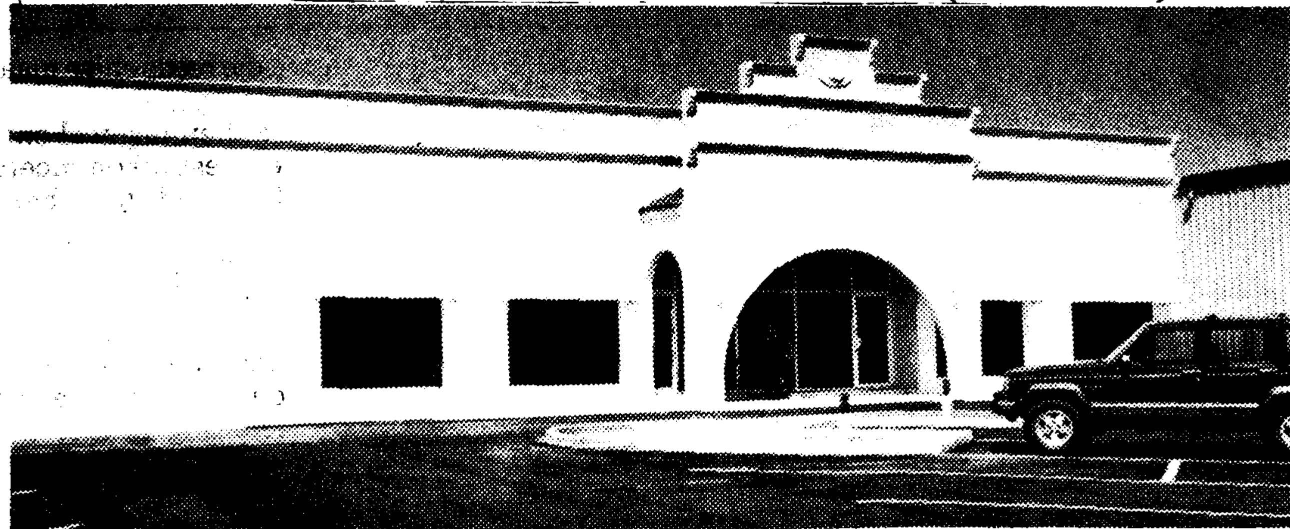
Voorzitter Kibbelaar van de Curaçaose Bond van Verpleegkundig personeel vond dat de overhandiging van de cheque aan het personeel van de crèche Bai Bini persoonlijk moest gebeuren. "We hebben een mijlpaal bereikt na tien jaar strijd."

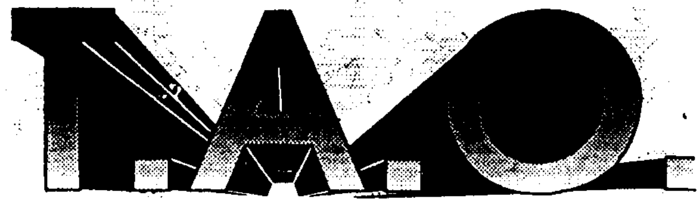
De perikelen bij de werknemers van crèches en bejaardentehuizen zijn nu verleden tijd. Alleen bij de crèche Tera Kora moeten nog wat puntjes op de i gezet worden in verband met een terugbetalingsregeling, maar verder gaan alle werknemers de kerst tegemoet met de tijdens het akkoord van Las Palmas bedongen 15 procent loonsverhoging, aldus Kibbelaar. "Onze strijd heeft vruchten afgeworpen."

■ *WILLEMSTAD — In verband met de feestdagen brachten enkele figuren van Wonderland een sociaal bezoek aan de kinderafdeling van het St. Elisabeth Hospitaal. Minni en een clown maakten er op woensdag een waar feest van, zoals uit deze foto wel blijkt.*

NU GEOPEND
BELGIËSTRAAT 5 (EAGLE)

MET EEN ENORME KEUZE IN KWALITEITS
DAMES EN HERENKLEDING
goed geselecteerd uit Europa.
Voorts een grote keuze in **SPEELGOED**
EN ATTRACTIEVE ARTIKELEN VOOR UW HUIS

VOOR DE KOMENDE DAGEN DE VOLGENDE OPENINGSUREN:
21, 23, 27 en 28 december:
8.30 TOT 12.30 EN 2.00 TOT **7.00 UUR**
ZONDAG 22 EN 29 DECEMBER:
NON STOP 9.30 AM TOT **3.30 PM**
24 EN 31 DECEMBER:
NON STOP 8.30 AM **TOT 3.30 PM**

WIJ NODIGEN U UIT TOT EEN BEZOEK.
GEEN PARKEERPROBLEMEN.......... GROTE PARKEERPLAATS BESCHIKBAAR.

WINDT U ZICH OOK ZO OP OVER 'T RENDEMENT VAN UW AIRCONDITIONING?
CARRIER AIRCOSYSTEMEN WUIVEN U DE KOELTE TOE.

#1 IN AIRCONDITIONING.

Bel Uw Carrier distributeur voor meer informatie.
Technical Contracting & Trading Company N.V.
Sta. Martha z/n, Tel. 31413, Fax 31312

EAGLE BOWLING PALACE
Opening hours

December 24, 1991:	10.00 a.m. till 4.00 p.m.
December 25, 1991:	Closed
December 26, 1991:	Closed
December 31, 1991:	10.00 a.m. till 4.00 p.m.
January 1, 1992:	Closed
January 2, 1992:	4.00 p.m. till 2.00 a.m.

Gerencia di EAGLE BOWLING PALACE kier gradici henter pueblo di Aruba pa nan cooperacion durante 1991 y ta desea un y tur un Bon Pascu y un Feliz 1992.

ANDRÉ

THE REMARKABLE SPARKLE
MERCURIUS TRADING CO.

ARUBA BANKERS ASSOCIATION

wishes the
Aruban Community
HAPPY HOLIDAYS
and announces that:

All their offices will

be **opened** for Public until 12:00 noon
on Tuesday, Dec. 24, 1991 and
on Tuesday, Dec. 31, 1991

and **CLOSED** all day

on Wednesday	:	December 25, 1991
on Thursday	:	December 26, 1991
on Wednesday	:	January 1st, 1992
on Thursday	:	January 2nd, 1992

ABN / AMRO BANK N.V.
ARUBA BANK LTD.
BANCO DI CARIBE N.V.
CARIBBEAN MERCANTILE BANK N.V.
FIRST NATIONAL BANK OF ARUBA
INTERBANK ARUBA N.V.

Op Uw verzoek
presenteert

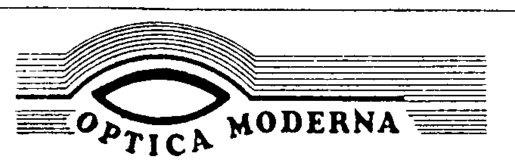
ARUBA BANK LTD.

de herhaling van

Christmas with the Noël Singers

met onze speciale gasten
"Exit Only"
en
"Trio Huasteca"
op
Tele Aruba
24 December 1991 om 8 uur

Zalig Kerstfeest en Gelukkig Nieuwjaar

Sponsor of the 1992 ARUBAN Olympic Team

MADE IN JAPAN

Aruba's Affordable Family Car
TOYOTA COROLLA TERCEL

2 YEARS OR 50,000 KM. WARRANTY
ALL UNITS FACTORY ANTI-RUST TREATED

GCA Garage Cordia Aruba n.v.

THE NEWS

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-257.

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
zaterdag
DRIVE-IN: 20.30+24.00 uur **Return to The Blue Lagoon** (drama, 18 jr.).
PRINCIPAL: 20.30 uur **Only The Lonely** (drama/comedy, 14 jr.).
zondag
DRIVE-IN: 21.00 uur **Return to The Blue Lagoon** (drama, 18 jr.).
PRINCIPAL: 20.30 uur **Only The Lonely** (drama/comedy, 14 jr.).

****

BOTICA (nachtdienst)
Pabao brug: Santa Maria.
Pariba di brug: San Nicolas, tel.: 45712.

****

WACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur):
zaterdag+zondag
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter A. van der Linden, Adriaan Laclé Boulevard 5, tel.: 28337.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter E. Boderie via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).

****

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk, gelieve Alarmcentrale op te bellen, **tel.: 115.**

****

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7, tel.: 21777): de wachtheeft dra L.G. Beke-Martínez, tel.: 24696.

****

WIT GELE KRUIS ARUBA
ZUIGELINGENBUREAU (Koningstraat 22, tel.: 24444): dagelijks van 07.30-12.00/13.50-17.00 uur.
Maandag te Paradera (tel.: 25543) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (45906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 uur; woensdag: Santa Cruz 28288) van 08.00-11.00 uur; donderdag: Dakota (29008), Oranjestad (23168), Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur.

****

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba): geopend van maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3 (juist achter de pastorie van Oranjestad).

****

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).

****

AIDS-HOTLINE: Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

****

FADA/PRIDE (Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999): geopend op dinsdag, woensdag en donderdag van 14.00-18.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

****

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA: P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124.

****

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 X'mas Special: 'Rudolph & Frosty Christmas in July'; 19.41 X'mas Special: 'The Wonder Years X'mas'; 20.05 X'mas Special: 'Christmas in New Zealand'; 21.50 Prime News; 21.30 NBA Basketball: Los Angeles Lakers at Chicago Bulls; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 15.50 Cartoons; 17.05 Studio Sports; 19.30 Showtime; 20.30 Xmas in Germany; 20.45 Week in Review; 21.30 NBA Basketball; 23.30 Sports Tonight: 24.00 Sluiting.

****

ZONDAG
DIVERSEN
SPORT
VOETBAL: 18.00 uur Deportivo Independiente Medellín (Colombia) vs Oranjestad-selectie - RCA-Sportcentrum.

****

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

Stress door auto's

ORANJESTAD — Psycholoog Tony Green noemt de verkeerssituatie een ernstig probleem en de veroorzaker van psychologische problemen, zoals stress, spanning en frustratie.

Het huidige Aruba is verschillend dan het Aruba van tien jaar geleden en daarom kan men het verkeer niet blijven leiden zoals tien jaar geleden, vindt psycholoog Green. Er moeten dan ook drastische veranderingen komen en er moeten meer innovaties komen om een oplossing voor het probleem te bereiken.

Volgens Tony Green is de situatie ter hoogte van de luchthaven al uit de hand gelopen. Als mogelijke oplossing ziet hij een parkeerverbod voor de grote bussen en taxi's ingevoerd bij de luchthaven. Zoals de situatie nu is, blijven bussen en taxi's te lang voor de deur van het luchthavengebouw geparkeerd staan. De parkeerplaats van Aerocargo zou hiervoor uitkomst kunnen bieden.

De huidige situatie biedt aan de aangekomen toerist de indruk van een totale chaos bij de luchthaven en tegelijkertijd van onbekwaamheid over het gehele land. "Wij kunnen het beter, Aruba is geen chaos en wij zijn zeer bekwaam", aldus Tony Green.

Beslag op Ramada

ORANJESTAD — Advocaat mr. Caspar Hese heeft namens zijn cliënt ing. Ernesto Schvartzer beslag gelegd op het Ramada Hotel in verband met een vordering van 1.2 miljoen dollar, die eiser meent te hebben op Eaglebeach Hotel nv.

In kringen van Eaglebeach werd dit beslag met verrassing ontvangen en wordt het gezien als een poging van de voormalige projectleider Schvartzer om de afbouw van Ramada Renaissance in gevaar te brengen.

Eiser heeft acht jaar voor een minimumsalaris moeten werken met de afspraak dat hij een aandeel in het bedrijf zou krijgen, gelijk aan tien tot twaalf procent. Aangezien Eaglebeach deze afspraak niet is nagekomen stelt hij nu zijn vordering in.

Inmiddels heeft Eaglebeach nv een rechtszaak tegen Schvartzer aangespannen welke maandag dient. De afbouw van het hotel zou veilig gesteld zijn doordat twee Venezolaanse banken bereid zijn mede te financieren.

ORANJESTAD — Amigoe Aruba-kantoor is dinsdag 24 december de gehele dag gesloten.

****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur avondmaalviering; voorgangers ds J. Verburg en ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen.

****

Inzake beslag bij Trias Resorts

Laclé: 'Inspecteur belastingen handelde geheel onafhankelijk'

ORANJESTAD — Met nadruk stelde minister van financiën ing. Roland Laclé, dat de inspecteur der belastingen — in tegenstelling tot verklaringen van politieke opponenten — in de zaak Justo Lopez/Trias Resorts — geheel volgens de wet — zelfstandig gehandeld heeft. Volgens de bewindsman zou de Ontvanger zijn motieven hebben gehad om met een dwangschrift de gelden, die de overheid toekomen, veilig te stellen.

Wel heeft minister Laclé aan de directie der belastingen het verzoek gericht hem over deze zaak op de hoogte te stellen. De bewindsman kon begrijpen dat de belastingen handelend zijn opgetreden, omdat Lopez/Trias Resorts inkomsten moeten hebben om hun kosten te dekken. Hij vergeleek dit geval met de wijze waarop belasting wordt geheven bij buitenlandse artiesten die hier optreden en ineens hun belastingaanslag krijgen.

De gevolgde procedure is in de ogen van de bewindsman van financiën dan ook niets bijzonders. Op de vraag tijdens de wekelijkse persconferentie, waarom dan ineens zulk een optreden een dag na de uitspraak van het Hof, stelde minister Laclé dat toen de inspecteur hoorde dat Lopez/Trias Resorts geld zou krijgen, hij direct zelfstandig handelend is opgetreden.

Voorts liet de bewindsman horen, dat na ingekomen adviezen van eigen diensten en twee advocatenkantoren de regering besloten heeft de cassatie in te trekken tegen het vonnis van het Hof van Justitie. Uit de adviezen bleek dat de overheid de zaak zou verliezen.

AVP-Statenlid Watty Vos stelde dat het volk nu duidelijk kan zien, dat wat de oppositie MEP destijds in de Staten deed ten aanzien van het project van Lopez, alleen maar een politiek spelletje was. Met veel tam-tam werd toen in de Staten gesteld dat dit project van een Arubaan alle kans diende te krijgen om uitgevoerd te worden. "Wat zien we vandaag?" aldus het Statenlid, "de regering stuurt de inspecteur der belastingen op die Arubaan af om maatregelen tegen hem te nemen".

Hij wees erop dat destijds de regering-Eman Lopez/Trias Resorts alle medewerking gaf. Voorts bevestigde de inspecteur der belastingen, volgens Statenlid Vos, dat hij niet onafhankelijk en autonoom meer optreedt. Hij krijgt van de regering zijn opdrachten. Iedereen op Aruba heeft kunnen zien en ervaren dat deze regering de belastingen incasseert zonder genade.

Vos besloot zijn verklaring in een gesprek met de Amigoe, dat de regering-Oduber duidelijk getoond heeft wraak te willen nemen en geen respect voor een rechterlijk vonnis heeft.

Marriott meldt zich voor Plantation Bay

ORANJESTAD — Premier Nelson Oduber, onder wiens leiding de afgelopen maanden de regering trachtte met steun van de commissie Biesheuvel oplossingen te vinden voor de in problemen verkerende hotelprojecten, had gistermorgen tijdens de wekelijkse persconferentie goed nieuws ten aanzien van Plantation Bay.

Van Marriott Hotel International ontving de premier een fax, waarin deze bekende hotelmaatschappij aankondigt bereid te zijn deel te nemen in het Plantation Bay-project. Deze deelname geschiedt op basis van partnerschap en het beheren van dit hotel. Dit bericht betekent voor regering-Oduber een verlichting in het zoeken naar oplossingen voor de projecten die reeds enige maanden stil liggen.

Er zullen nog wel enige punten besproken moeten worden. Oduber benadrukte tegenover de pers, dat Marriott een uitstekend bekendstaande hotelketen is, zoals Hyatt en Ramada Renaissance, en dat de regering daarom erg gelukkig is met deze toezegging.

Nu zal met de aannemer Italipianto overeenstemming moeten worden bereikt Plantation Bay spoedig af te bouwen. Reeds werd een fax ontvangen die in positieve richting wijst als ook de financiën rond kunnen komen. Voorts is er een op Aruba wonende Nederlandse miljonair die een aandeel in Plantation Bay heeft gekocht, hetgeen eveneens een daadwerkelijke bijdrage is om het Plantation Bayproject tot een oplossing te brengen.

Pueblo Supermarkt groeit

ORANJESTAD — De voorspoedige groei van Pueblo Supermarket — binnen vijf jaar van één supermarket naar vijf vestigingen — demonstreerde zich tijdens het personeelsfeest waar ruim 130 personeelsleden present waren.

Op de foto: de eerste groep werknemers die er vijf jaar of meer op hebben zitten en gehuldigd werden, terwijl op de andere foto Eugène Laclé Junior hulde brengt aan manager van Santa Cruz, Placido Geerman, de oudste werknemer van het bedrijf. Er heerste een zeer geanimeerde stemming.

Premier: 'Aruba overtrad embargo tegen Haiti niet'

ORANJESTAD — Met nadruk stelde premier Nelson Oduber gisteren tijdens zijn wekelijkse persconferentie dat in tegenstelling tot berichten, onder meer in de Verenigde Staten, Aruba het embargo van de OAS ten aanzien van Haïti niet overtreden heeft. Tot zelfs de consul-generaal van de Verenigde Staten in Willemstad vroeg de Arubaanse regering in deze om opheldering.

Het was zo, dat een tanker bij Coastal een lading comestibles kocht, die volgens de laadbrief naar Freeport op de Bahamas zou worden gebracht, doch uiteindelijk in Haïti terecht kwam. Zo kocht deze tanker, genaamd 'Nero', ook olieprodukten op Curaçao, die uiteindelijk in Haïti terecht kwamen. De loper was Stinnes Handel uit Hamburg, Duitsland.

Wat bij Coastal gekocht werd, was dieselolie nummer twee terwijl de berichten in de VS spreken over gasoline bunker-C. Overigens is wel bekend dat Coastal tot op heden nog geen gasoline produceert, dus ook niet de hoeveelheid kon verkopen zoals thans gemeld wordt.

Ondanks alles nam de Arubaanse regering de zaak serieus en liet een onderzoek instellen. Voorts werd een beroep op alle maatschappijen op Aruba gedaan om geen produkten naar Haïti te sturen, ondanks dat het embargo voor Aruba niet geldig is, omdat Nederland geen deel uitmaakt van dit embargo, aangezien het een besluit is van de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS).

Tot verrassing van de premier bleek dat de twaalf EEG-landen, inclusief Nederland, niets kunnen doen omdat Haïti deel uitmaakt van Lome en lid van de GATT is. De Europese landen willen nu op politieke basis zich aan een embargo houden, hetgeen echter geen enkel effect heeft omdat het niet op de wet, maar op de politiek gebaseerd is.

Nieuw c.a.o. voor WEB

BALASHI — Dankzij de eenheid van de vakbonden van personeel van het WEB — SEPA, STA en SWA — kon vrijdagmiddag worden bekendgemaakt dat een overeenkomst met de onderhandelingscommissie werd bereikt over een cao voor het WEB-personeel.

Onderhandelingscommissie-voorzitter mr. Tabaré Monzon sprak zijn voldoening uit dat overeenstemming werd bereikt en bracht lof voor de eenheid en houding van de gezamenlijke vakbonden.

Ook minister ing. Eddy Briesen was voldaan dat de cao-onderhandelingen met succes konden worden afgerond, waardoor het WEB definitef een nv kan worden, hetgeen een van de stringente voorwaarden is om financiële steun te krijgen voor belangrijke investeringen bij het WEB waardoor de water- en stroomlevering voor de toekomst veilig kan worden gesteld.

De bewindsman noemde het uitvoerige 'verlanglijstje' voor het WEB, dat miljoenen florin investeringen eist: de vierde Aquachem-fabriek moet in januari van start, de 12.500 ton opslagtank te Alto Vista is klaar, het koraal huis moet een capaciteit van vijfduizend ton per dag krijgen, de waterfilter wordt uitgebreid van achttienduizend naar dertigduizend ton per dag. Voorst staan op het programma onderhoud oude switchyard, terwijl volgend jaar Coastal begint met 17 Megawatt te leveren.

Een belangrijke rol speelt daarbij de overgang van dit overheidsbedrijf naar een nv. Zowel mr. Monzon als SWA-voorzitter Ras benadrukte dat de besprekingen in een uitstekende sfeer zijn verlopen. Monzon bracht speciale hulde aan Coby Geerman, die een belangrijk aandeel in het goed verloop van de besprekingen had.

Kerstpop

ORANJESTAD — Aruba's jongste radiostation, Radio Galactica 99.9 FM, houdt vandaag van vier uur 's middags tot tien uur 's avonds een Kerstontmoeting met de bevolking.

Dit geschiedt op het Plaza Daniel Leo met het optreden van Claudius Philips en zijn groep Oreao, Papito y su Doble Sabor en Quiver Quips met zangeres Mariela Tromp. Verder staan op het programma rap- en reggaewedstrijden en hip-hopdansers en het optreden van een groot aantal DJ's. Vanaf zeven uur 's avonds tot middernacht zal ook de 'official Top 30 Giant Single' op Galactica worden uitgezonden in samenwerking met het Venezolaanse radiostation Radio Genesis FM

Opvoering acties tegen prostitutie

ORANJESTAD — Minister van justitie mr. Hendrik Croes vertelde de pers dat ingaande direct met alle kracht tegen de prositutie zal worden opgetreden.

Voornamelijk personen die illegaal op Aruba verblijven en het 'oudste beroep ter wereld' uitoefenen, lopen de kans bij aanhouding ingesloten te worden in het Huis van Bewaring op Dakota.

Minister Croes wees erop, dat het thans zo is dat vele jeugdige personen gebruik maken van deze diensten en ook vele ziekten verspreid worden. Er zal overwerk betaald worden aan hen die aan deze strenge controleactie willen deelnemen.

Bezetting blijft dalen ondanks groei toerisme

ORANJESTAD — Het aantal toeristen is in oktober dit jaar met slechts 2.873 toegenomen vergeleken met dezelfde maand vorig jaar. De cijfers zijn respectievelijk 42.001 tegen 39.128. De hotelkamerbezetting en het gemiddeld verblijf per toerist blijven dalen: bezettingsgraad 70.4% en verblijf 7.1 nachten in oktober dit jaar, tegen bezettingsgraad 77.3% en verblijf 7.4 nachten in oktober vorig jaar.

Bij cruiseschip-toeristen is ook een toename te zien van 13.134 tegen 9.947 toeristen.

De 'top ten'-lijst van landen met de meeste toeristen ziet er als volgt uit: de Verenigde Staten 22.502, Venezuela 5.244, Nederland 3.069, de Nederlandse Antillen 2.417, Brazilië 2.059, Canada 1.065, Colombia 991, de Dominicaanse Republiek 855, Duitsland 721 en Peru 467.

Op jaarbasis gezien (januari tot en met oktober) is er een toename van 63.477 (412.695 tegen 349.248) toeristen. De bezettingsgraad en gemiddeld verblijf gingen achteruit tot respectievelijk 68.2% (73.3%) en 7.5 (7.8) nachten. Ook ten aanzien van cruiseschip-toeristen is een achteruitgang te zien: 174 schepen met 111.973 toeristen vorig jaar en 158 schepen met 101.809 toeristen dit jaar.

EILANDGEBIED CURAÇAO

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao maakt bekend dat de heer **AGOSTINHO CONCALVES DE LIRA** een verzoekschrift bij het Bestuurscollege heeft ingediend ter verkrijging ingevolge de Vergunningslandsverordening (P.B. 1963 no. 28) van een **SLIJTVERGUNNING** voor een lokaliteit van het perceel gelegen te **WINSTON CHURCHILLWEG NR. 36, alhier.**
Dit verzoekschrift en de bijlagen liggen vanaf de dag na deze bekendmaking gedurende veertien dagen ter visie bij de Afdeling Algemene- en juridische Zaken van het Centraal Bestuurskantoor aan de Theaterstraat no. 17, alhier, gedurende welk tijdvak een ieder het recht heeft schriftelijk zijn bezwaren tegen het verlenen van genoemde vergunning kenbaar te maken bij het Bestuurscollege.
Indien naar aanleiding van deze bekendmaking bezwaren worden ingebracht, kunnen zowel de verzoeker, als degenen die bezwaren hebben ingebracht, gedurende de termijn van een week na het hiervoor genoemde tijdvak van veertien dagen, kennis nemen van de ingebrachte bezwaren bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken.

Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao,
Het Hoofd van de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken,
Mr. H.A. LOURENS

OPENBARE VERKOPING

Op donderdag 23 januari 1992, des morgens om 10.00 uur, zal ten overstaan van een van de notarissen van het kantoor SMEETS, THESSELING & VAN BOKHORST, of diens waarnemer, te hunnen kantore, gelegen aan de Emancipatie Boulevard 18, in het openbaar worden verkocht krachtens onherroepelijke volmacht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen;

een perceel grond, groot 1.270 m², gelegen in het Tweede District van Curaçao op MON REPOS, nader omschreven in meetbrief nummer 34 van 18 maart 1950, met het daarop gebouwde, plaatselijk bekend als GOSIEWEG 134 en 134A, en al hetgeen verder daartoe door aard, bestemming of natrekking behoort.

De veilingcondities liggen vanaf acht dagen vóór de veiling ter inzage ten voornoemde kantore van Smeets, Thesseling & van Bokhorst.
Deze condities houden ondermeer in de bepaling, dat van iedere bieder gevorderd kan worden dat hij, ter nakoming van zijn bod en verdere verplichtingen, een bankgarantie of andere zekerheid stelt.

De executant behoudt zich het recht voor de veiling uit te stellen en op te houden zonder de verplichting daarvoor de reden(en) te noemen.

Voor nadere informatie kunt U zich wenden tot voornoemd notaris-kantoor.

SMEETS, THESSELING & VAN BOKHORST
Emancipatie Boulevard 18
Alhier
Tel.: 374222/78222

OPENBARE VERKOOP

Op dinsdag, 21 januari 1992, des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van een van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor **Palm & Senior** in het openbaar worden verkocht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek:

a. het tot 13 juli 2033 lopend recht van erfpacht op een perceel grond gelegen in het tweede district van Curaçao, bekend als BLok A, Kavel 42 van het verkavelingsplan 'MONTAGNE DI REY ZUID', ter grootte van 920m², nader omschreven in meetbrief nummer 69 van 6 februari 1973, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Cocoladeweg 41;

b. het tot 3 oktober 2046 lopend erfpachtsrecht op een perceel grond groot 615m² bekend als Blok D, Kavel 83 van het verkavelingsplan Mahoema-West, omschreven in meetbrief 677 van 2 december 1977, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Mahoema Kaya K7.

De veilingsvoorwaarden liggen ter inzage op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

Nadere informatie betreffende eventuele financiering door de executerende bank is verkrijgbaar op het ondergetekende notariskantoor.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31 - 33
Tel.: 613199 - 613655

***

De tweede man van DEUTSCHE SHELL, Klaus Walter Muller, stapt op 1 januari van het volgend jaar op. Hij wordt dan 60. Zijn opvolger voor financiële zaken heet Peter Gerhartz (63). Met betrekking tot de aardgas-activiteiten zal Jurgen Durry (55) de fakkel overnemen.

***

Het bedrijfsleven in JAPAN heeft in het derde kwartaal van dit jaar zijn winst met gemiddeld 12,7 procent zien dalen ten opzichte van het derde kwartaal van vorig jaar. Het is het vijfde achtereenvolgende kwartaal dat er sprake is van een winstdaling.

***

In navolging van een aantal landen dat donderdag naar het voorbeeld van Duitsland de rente verhoogde heeft de centrale bank van IERLAND vrijdag besloten haar disconto op te trekken met een half procent tot 10,75 procent. De maatregel geldt per direct.

***

Broers Kouwenhoven tweede in wereldtitelstrijd zeilen

BRISBANE - De broers Ben en Jan Kouwenhoven zijn op de wereldtitelstrijd zeilen in de 470-klasse als tweede geëindigd. De Friese tweeling werd zaterdag voor de kust van Brisbane in Australië in de zesde en laatste race vijfde. De wereldtitel werd geprolongeerd door het Duitse koppel Hunger/Schmidt. De Kouwenhovens wonnen wel de vijfde wedstrijd.

Bij de vrouwen eindigde het tweetal Kramer/Stavenuiter op de veertiende plaats. In de slotrace werd het duo negentiende. De wereldtitel was voor de Amerikanen Isler/Healey.

Het evenement in Brisbane verliep uitstekend voor de Nederlandse mannen, met drie ploegen binnen de eerste tien. De gebroeders Schutte, waren elfde in de vijfde race. Bergeyck en Bos, vrijdag dertiende, waren tiende in de tussenstand.

Het NOC stelt een plaats bij de eerste acht landen als eis voor uitzending naar de Olympische Spelen. Het is nog niet voorgekomen dat er drie potentiële kandidaten zijn in de 470-klasse. Overigens is het WK pas de eerste in drie kwalificatiewedstrijden voor Barcelona.

Uitslagen zeilen:

Brisbane. WK 470 mannen, vijfde race: 1. Kouwenhoven/Kouwenhoven (Ned), 2. Hunger/Schmidt (Dui), 3. Spone/Skouly (Nor). Nederlanders: 11. Schutte/Schutte, 13. Bergeyck/Bos, 28. Stavenuiter/Stibbe. Stand: 1. Hunger/Schmidt 19 punten, 2. Kouwenhoven/Kouwenhoven 51,7, 3. Montefusco/Montefusco (It.) 51,7, 8. Schutte/Schutte 73, 10. Bergeyck/Bos 81, 18. Stavenuiter/Stibbe 106, 49. Wolters/Deutz 189.

Vrouwen, vijfde race: 1. Bover/Martin (Sp), 2. Jarvis/Tribe (GBR), 3. Moskalenko/Poholsjik (SU), 17. Kramer/Stavenuiter, 18. Ammerlaan/Nadorp. Stand: 1. Moskalenko/Poholsjik 27,7, 2. Peters/Bulle (Dui) 29,7, 3. Isler/Healy (VS) 33,1, 13. Kramer/Stavenuiter 75, 33. Ammerlaan/Nadorp 138.

Zesde en laatste race:

Mannen: 1. Brotherton/Hemmings (GBR), 2. Lesinen/Arnikka (Fin), 3. Lundgren/Dagneus (Zwe), 4. Bergeyck/Bos (Ned), 5. Kouwenhoven/Kouwenhoven (Ned), 6. Calafat/Sanchez luna (Spa), 15. Stibbe/Stavenuiter (Ned), 29. Wolters/Duetz (Ned), Schutte/Schutte gediskwalificeerd.

Eindstand:

1. Hunger/Schmidt (Dui) 34,0 punten, 2. Kouwenhoven/Kouwenhoven 61,7, 3. Brotherton/Hemmings 63,0, 4. Montefusco/Montefusco (Ita) 69,7, 5. Lundgren/Dagneus 74,4, 6. Calafat/Sanchez luna 75,7, 8. Bergeyck/Bos 90, 10. Schutte/Schutte 97,5, 17. Stavenuiter/Stibbe 128, 43. Wolters/Duetz 225.

Vrouwen: 1. Isler/Healey (Vst), 2. Quarra/Barabino (Ita), 3. Zabell/Guerra (Spa), 4. Hardwiger/Pinnow (Dui), 5. Moskalenko/Patsjolnik (Sov), 6. Peters/Bulle (Dui), 19. Kramer/Stavenuiter (Ned), 30. Ammerlaan/Nadorp (Ned). Eindstand: 1. Isler/Healey 33,1 punten, 2. Moskalenko/Patsjolnik 37,7, 3. Peters/Bulle 42,4, 4. Zabell/Guerra 47,7, 5. Hardwiger/Pinnow 56,0, 6. Bover/Martin (Spa) 62,7, 14. Kramer/Stavenuiter 101 punten, 33. Ammerlaan/Nadorp 176.

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

****

Handbalbond zegt stage af

BUNNIK - Het Nederlands Handbal Verbond (NHV) zal waarschijnlijk de trainingsstage in Algerije afzeggen. Voor de mannen van bondscoach Guus "Cantelberg" wordt een vervangende stage en andere wedstrijden gezocht.

De mannen zouden het Noord-afrikaanse land van 27 januari tot 5 februari bezoeken. Voor de vrouwen staat in februari een trainingsstage in Algerije op de agenda.

Het NHV wordt afgeschrikt door de politieke onrust die in de aanloop voor de verkiezingen is ontstaan. De eerste ronde van de verkiezingen is op 26 december, de mogelijke tweede in januari. De trainingsstage is gepland op minder dan twee maanden voor het kwalificatietoernooi om het wereldkampioenschap, eind maart in Oostenrijk.

Robert Fiege ontbreekt wegens een enkelblessure twee weken in de selectie. De international van landskampioen E en O is naar voorgeschreven. Fiege, wiens broer Joop onlangs voor de nationale ploeg bedankte, zal dit weekeinde tijdens het toernooi om de Euro Trophy in Brasschaat, niet in actie komen.

DEN HAAG - De Koninklijke Nederlandse Schutters Associatie wil het Nederlands Olympisch Comité voorstellen Jack van Bekhoven voor deelname aan de Zomerspelen in Barcelona te nomineren. De KNSA ontving deze week een wild card van de Union International de Tir (UIT) voor een schutter op het onderdeel luchtgeweer mannen.

Eerder werden op het onderdeel kleiduiven skeet en luchtgeweer vrouwen al twee quotumplaatsen behaald waarvoor Hennie Dompeling en Jolande Swinkels door het NOC zijn genomineerd.

Aruba niet opgewassen tegen DIM-voetballers

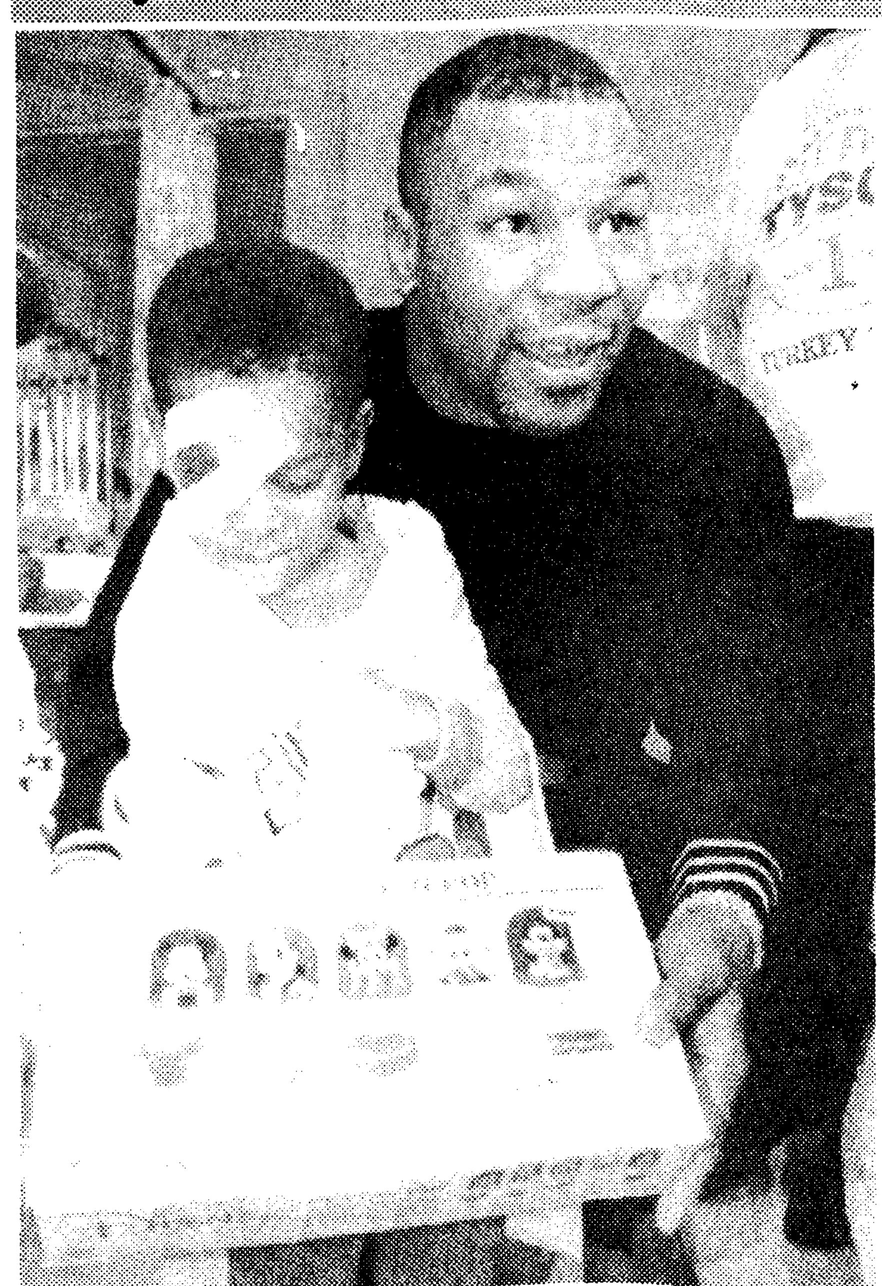
ORANJESTAD — De Noord-selectie, gevormd door spelers van Bubali, Jong Aruba en Nacional, bleek gisteravond niet opgewassen te zijn tegen de Colombia prof-voetbalclub Deporti• o Independiente Medellín (DIM) en ging roemloos met 0-6 ten onder.

DIM, die in de afgelopen Colombiaanse competitie de vijfde plaats bezette, had in zijn eerste wedstrijd op Arubaanse bodem alleen in de eerste helft wat tegenstand van de Noord-selectie te verduren. De Norteros lieten in deze eerste etappe, ondanks de DIM-pressie twee doelpunten toe. Carlos Vélez opende na vijf minuten spelen de score en Alex Tomás maakte acht minuten daarna er 2-0 van.

De lokale selectie liet de kleine tegenstand van de eerste helft varen en viel in de tweede etappe compleet in elkaar. De Colombiaanse pressie had het nodige effect gesorteerd op de conditie van de Noord-selectie, die praktisch geen tegenstand meer in de mars had. Er vielen in deze tweede helft nog vier doelpunten voor DIM, waarbij moet worden aangetekend dat een vijfde doelpunt werd afgekeurd wegens buitenspel. Voor DIM scoorden José Pino, Henry Zambrano (2) en Henry Mozquera.

Zondag om zes uur 's middags speelt DIM zijn tweede wedstrijd, dit maal tegen de Oranjestad-selectie (Riverplate, RCA, Dakota), die naar verwachting een beter resultaat tegen de Colombianen zal bereiken.

Tyson bezoekt hopitaal

■CHICAGO — Zwaargewicht-bokser Mike Tyson gaf gisteren een zieke jongen in het Cook County Hospital in Chicago een spel voor de kerst. Tyson houdt momenteel een promotietoer en bereidt zich voor op bokswedstrijden in januari.

Voordeel Ivantsjoek in afgebroken partij

HILVERSUM -Ondanks de schijnbaar hopeloze achterstand tegen Ivantsjoek in de KRO-tweekamp weigert Jan Timman genoegen te nemen met risicoloze remises. De Oekraïnse grootmeester leidt door winst in de eerste en tweede partij en remise in de derde met 2 1/2 - 1/2. De vierde partij weer een van buigen of barsten - werd op de 62ste zet afgebroken in een voordelige stand voor de met wit spelende (Ivantsjoek).

In deze partij greep Timman terug op de sterk vertakte Sosonko-variant van het Koningsindisch, waarbij tot en met de 24ste zet de partij Ivkov - Marjanovic (Bad Portoroz '79) werd gevolgd. De karakteristieken waren duidelijk: wit poogde op de damevleugel tot actie te komen, zwart loerde op koningsaanval.

Timman week met 25 ...b6 van de theoretische voorbeelden af en ging onvervaard tot actie over. Ivantsjoeks antwoord, a5 in plaats van Pa3, was waarschijnlijk niet het sterkste. Timmans stukoffer op de 29ste zet veranderde het bord in een kolkende zee. Het uitrekenen van de ingewikkelde varianten vergde zoveel tijd dat beide spelers in tijdnood geraakten. Achteraf meende Timman, dat hij op de 33ste zet met Pf6-h5 inplaats van Lh6 een winnende voortzetting miste. Op de 41ste zet had Ivantsjoek het met b4 sterker kunnen doen. In de afgebroken stelling hebben beide spelers een vrijpion, waarbij die van Ivantsjoek al tot de zevende rij is opgerukt.

Zetverloop vierde partij: Wit: Ivantsjoek, zwart: Timman

1. d2-d4, Pg8-f6, 2. c2-c4 g7-g6, 3. Pb1-c3 Lf8-g4, 4. Pg1-f3 0-0, 5. e2-e4, d7-d6, 6. Lf1-e2, e7-e5, 7. 0-0, Pb8-c6, 8. d4-d5, Pc6-e7, 9. Pf3-e1, Pf6-d7, 10. Pe1-d3, f7-f5, 11. Lc1-d2, Pd7-f6, 12. f2-f3, f5-f4, 13. c4-c5, g6-g5, 14. Ta1-c1, Pe7-g6, 15. c5xd6, c7xd6, 16. Pc3-b5, Tf8-f7, 17. Dd1-c2, Pf6-e8, 18. a2-a4, h7-h5, 19. Pd3-f2, Lg7-f8, 20. Dc2-b3, Tf7-g7, 21. h2-h3, Pg6-h4, 22. Tc1-c2, a7-a6, 23. Pb5-a3, Lc8-d7, 24. Tf1-c1, Ta8-b8, 25. Pa3-c4, b7-b6, 26. a4-a5, g5-g4, 27. f3xg4, Pe8-f6, 28. Pc4-b6, h5-g4, 29. h3-g4, Ph4-g2, 30. Db3-h3, Pg2-e3, 31. Ld2-e3, Tg7-h7, 32. Dh3-g2, f4xe3, 33. Pf2-d1, Pf6-h5, 34. h4-g5, Th7-g7, 35. Pb6-d7, Tg7-g2+, 36. Kg1-g2, Dd8-D7, 37. Pd1-e3, Lf8-h6, 38. Pe3-g4, Lh6-g5, 39. Tc2-c7, Dd7-a4, 40. Tc7-c4, d4-a5, 41. Pg4-f2, Da5-De1, 42. Tc4-c8+, Tb8-c8, 43. Tc4-c8+, Kg8-g7, 44. Tc8-c2, Lg5-h4, 45. Le2-f3, Kg7-h6, 46. Tc2-e2, De1-c1, 47. Pf2-g4+, Kh6-g5, 48. Pg4-e3, Kg5-f4, 49. h5-h6, Dc1-c8, 50. Pe3-f5, Dc8-d8, 51. Te2-e3, Lh4-g5, 52. h6-h7, Lg5-f6, 53. Lf3-e2, Lf6-h8, 54. Le2-D3, Dd8-c7, 55. Te3-f3+, Kf4-g5, 56. Tf3-g3+, Kg5-f6, 57. Tg3-h3, Dc7-c1, 58. Pf5-d6, Dc1-b2+, 59. Kg2-f1, a6-a5, 60. Pd6-c4, Db2-a1+, 61. Kf1-e2, a5-a4, 62. d5-d6. Afgebroken. Stand: wit: Ke2, Th3, Ld3, Pc4, pionnen d6, e4, h7, zwart: Kf6, Da1, Lh8, pionnen a4, e5.

Engelse schaaktitel voor Nigel Short

LONDEN - Nigel Short heeft het eerste Engelse schaakkampioenschap veroverd. Short, op de ELO-lijst de best geklasseerde schaker buiten de Sovjetunie, versloeg Michael Adams. Een tweekamp over vier partijen eindigde gelijk. Short won vrijdag twee tie-breaks. Adams wordt gezien als een van 's werelds sterkste jonge schakers.

Om fiscale redenen

Festina ziet af van samenwerking met PDM

MADRID - Het Spaanse ministerie van financiën blijkt de samenwerking tussen de wielersponsors Festina en PDM in de weg te staan. Volgens Miguel Moreno, manager van de Lotus-formatie, is een fusie niet mogelijk wegens de fiscale wetgeving in Spanje.

"Het Spaanse ministerie van financiën kan op dergelijke korte termijn op wettelijke gronden geen goedkeuring geven aan een project van dergelijk economisch gehalte tussen Spanje en Nederland". Met het voltooien van de procedure zou ten minste anderhalve maand zijn gemoeid. "Dan is het februari en is het wielerseizoen al begonnen", aldus Moreno die de fusie als "niet onmogelijk, maar op zijn minst zeer, zeer moeilijk" bestempelt.

Insiders vermoeden evenwel dat het afhaken van Festina nog andere oorzaken heeft. Naar verluidt is het opzetten van een wielerploeg in Spanje aftrekbaar van de belastingen. Zodra een Spaanse sponsor zich evenwel met een buitenlands initiatief inlaat, vervallen de fiscale voordelen.

Eerste seizoenzege voor Kronberger

SERRE CHEVALIER - Petra Kronberger heeft haar eerste overwinning in dit seizoen behaald. De Oostenrijkse was zaterdag de snelste in de afdaling van Serre Chevalier in de Franse Alpen. Ze legde het 2120 meter lange traject op de Chantemerle-piste af in 1 minuut en 25,97 seconden.

Het was de eerste zege van Kronberger in tien maanden. Sinds haar val tijdens de wereldtitelstrijd in februari had ze geen wedstrijd meer gewonnen. Voor de val was ze al zeker van de wereldbeker. In Serre Chevalier was Kronberger ouderwets op dreef. Door het slechte zicht door de hevige sneeuwval suisde ze op gevoel naar beneden. Ze was 0,14 seconden sneller dan Heidi Zurbriggen, het zusje van viervoudig wereldbekerwinnaar Pirmin Zurbriggen. De Duitse Vogt werd derde.

Door haar overwinning nam Kronberger de leiding in het klassement om de wereldbeker over van Vreni Schneider. Kronberger heeft 351 punten, schneider 280. In het klassement van de afdaling nam Zurbriggen de leiding. Ze werd in de eerste afdaling in Santa Catarina derde. Winnares Bournissen kwam in Serre Chevalier niet verder dan de 11e plaats. Carol Merle, de Franse hoop, skiede op haar geboortegrond een rampzalige race. Ze was drie seconden langzamer dan Kronberger.

Uitslagen van het skiën om de wereldbeker voor de afdaling vrouwen in Serre-chevalier: 1. Kronberger (Oos) 1.25,97, 2. Zurbriggen (Zwi) 1.26,11, 3. Vogt (Dui) 1.26,23, 4. Lee-gartner (Can) 1.26,45, 5. Wallinger (Oos) 1.26,58, 6. Dedler (Dui) 1.26,71, 7. Seizinger (Dui) 1.26,73, 8. Haas (Oos) 1.26,76, 9. Zelenskaja (Sov) 1.26,85, 10. Sadleber (Oos) 1.26,93.

Havana: Geen basketbal meer in avonduren

HAVANA - Het olietekort in Cuba heeft zulke rampzalige vormen aangenomen dat de Cubaanse regering zich tot wel zeer drastische maatregelen genoodzaakt ziet: Nachtelijke basketbalwedstrijden zijn voortaan uit den boze.

Het op Cuba toch bijna heilige basketballen ontkomt niet aan de bezuinigingsdrift aangezien het eiland onvoldoende olie heeft voor de verlichting. De Cubaanse regering maakte vrijdag bekend dat de broekriem nog een gaatje extra moet worden aangehaald. Naast het basketbal wordt ook het energieverbruik door straatverlichting, televisie-uitzendingen en autobussen nog drastischer aan banden gelegd dan al het geval was. Taxi's zullen volledig uit het straatbeeld verdwijnen. De uitzendingen van de twee televisiekanalen zullen doordeweeks worden teruggebracht tot hooguit vijf uur. De airconditioning in overheidskantoren wordt afgeschaft. Gezinnen mogen voortaan per maand niet meer dan driehonderd kilowattuur verbruiken. Het communique van de regering eindigt met een oproep mee te werken aan de besparingen "om het land, de revolutie en het socialisme te redden".

Situatie na 1 januari onduidelijk

Rusland wil eigen Olympisch Comité

MOSKOU - Het nationaal Olympisch Comité van Rusland zal bij het IOC erkenning aanvragen. De Russische federatie sluit zich daarmee aan bij een aantal republieken uit de Sovjetunie, die eerder dergelijke plannen bekend gemaakt hebben.

De voorzitter van het NOC van Rusland, Vladimir Vajin, heeft de landsregering verzocht het verzoek aan het IOC te ondersteunen. Vitali Smirnov, voorzitter van het Olympisch Comité van de Sovjetunie en vice-president van het IOC heeft toegezegd de aanvragen van de republieken te zullen ondersteunen bij de internationale Olympische beweging.

Smirnov gaat er echter van uit dat de republieken uit de Sovjetunie, met uitzondering van de drie Baltische staten, bij de komende winter- en zomerspelen nog met een gezamenlijk ploeg zullen uitkomen, maar in ieder geval in Albertville. Vaststaat in ieder geval dat de ploeg niet zal deelnemen onder de oude vlag van de Sovjetunie.

Het IOC heeft zich nog geen mening gevormd over de uitkomst van de ontwikkelingen in de Sovjetunie, die per 1 januari niet meer zal bestaan. Woordvoerster Michèle Verdier zei in Lausanne: "Wij houden ons voorlopig vast aan de toezegging van twaalf republieken dat zij in Albertville met een ploeg zullen verschijnen. Het is niet doenlijk te voorspellen wat er na 31 december zal gebeuren." In Lausanne vraagt men zich ook af wat dient te gebeuren als de Sovjetunie op 1 januari niet meer bestaat.

Verdier: "De vraag of er na het verdwijnen van de Sovjetunie nog een Olympisch Comité van de unie kan blijven bestaan en hoe het verder moet, is op dit moment niet te beantwoorden. Het bestuur van het IOC zal zich eind januari met dat probleem bezig houden. In maart zullen de twaalf republieken over het deelnemen in Barcelona een gesprek hebben met onze voorzitter Juan Antonio Samaranch."

Conflict biljarters opgelost

NIEUWEGEIN - Het conflict tussen de Koninklijke Nederlandse Biljart Bond (KNBB) en de Vereniging van Grand Prix Spelers (VVGPS) is vrijwel zeker opgelost. Tijdens een vergadering in Nieuwegein werd donderdag een intentie-verklaring getekend waarin de partijen elkaar beloven binnen enkele weken een definitieve overeenkomst te onderschrijven.

Als het tot een compromis komt, trekt de KNBB de klacht tegen de topspelers in. De driebanders dienden zich te verantwoorden voor de strafkamer van de bond. De partijen hadden ruzie sinds de KNBB het masterstoernooi in Breda niet erkende en de topspelers het bonds-NK in Sluis meden.

Om toch een titelhouder te krijgen, wilde de KNBB het NK integreren in het open NK te Rhoon. Van dat voornemen ziet de bond af, als onderdeel van het compromis. KNBB-voorzitter Hendriks: "De enige mogelijkheid is de kampioen van vorig jaar naar het EK in Cairo te sturen. Dat is Dick Jaspers." De bond is niet van plan de masters-kampioen alsnog te erkennen. Overigens: ook dat is Jaspers. Feitelijk bestaat dus geen verschil. Hendriks: "Het belangrijkste is, dat er vrede komt. Dat de VVGPS geen actie meer tegen ons onderneemt." Volgens hendriks wordt het masters-toernooi de komende jaren weer onder auspiciën van de bond gehouden. Ook VVGPS-voorzitter Hans Coolegem zegt verheugd te zijn over de waarschijnlijke oplossing.

Irak terug in de sport

TOKYO - Voor de eerste keer sinds de golfoorlog neemt Irak deel aan een internationaal sportevenement.

Het land is dit weekeinde in Tokyo aanwezig op de Aziatische kampioenschappen gewichtheffen. Twaalf atleten uit Irak hebben zich ingeschreven. Kuwayt en Saudiarabië hebben zich uit protest teruggetrokken.

Het Aziatische Olympisch Comité heeft Irak sinds de invasie van 1990 in Kuwayt uitgesloten. Het gewichtheffverbond heeft deze maatregel echter niet overgenomen.

BELANGRIJKE MEDEDELING

I.v.m. de feestdagen zullen:

MADURO & CURIEL'S BANK N.V.
A.B.N./AMRO BANK N.V.
BANCO DI CARIBE N.V.
BANCO INDUSTRIAL DE VENEZUELA C.A.
ORCO BANK N.V.
PIERSON, HELDRING & PIERSON (N.A.) N.V.
MCLAUGHLIN BANK N.V.
CITCO BANK ANTILLES N.V.
N.M.B. POSTBANK GROEP
BANCO MERCANTIL S.A.C.A.

TOT 12.00 UUR GEOPEND ZIJN
voor het publiek op
24 DECEMBER, 1991
en
DE HELE DAG GESLOTEN ZIJN OP
31 DECEMBER, 1991.

BANKIERSVERENIGING CURACAO
wenst U prettige feestdagen!

Vervolg van pag. 1

Kazachstan, Tadzjikistan, Kirgizie, Toerkmenie en Oezbekistan spraken zich kort daarop ervoor uit deel te nemen aan het nieuwe gemenebest. De Centraalaziatische republieken eisen wel dan ook als mede-stichters van het gemenebest van onafhankelijke staten te worden erkend. Verder hebben Moldavie, Armenie en Azerbajdzjan belangstelling getoond zich bij de statenbond aan te sluiten. De presidenten van deze drie republieken zijn dan ook in Alma Ata aanwezig.

De centrale figuur bij de top in Alma Ata is de Russische president Boris Jeltsin die tijdens zijn bezoek aan aan Rome het succesje boekte van de belofte van de Italiaanse regering dat zijn republiek binnenkort politiek zal worden erkend en van de toezegging van verdere economische steun. De Italiaanse minister van Buitenlanse zaken, Gianni de Michelis, deelde mee dat de erkenning van Rusland geen problemen zal opleveren en "de komende dagen, en in samenspraak met de andere landen van de EG, zijn beslag zal krijgen".

De Italiaanse regering heeft de Russische leider bedacht met het vrijgeven van kredieten ter waarde 2,3 miljard gulden voor de aankoop van eerste levensbehoeften voor de Russische republiek. Jeltsin zei dat "de economische resultaten van dit bezoek belangrijker zijn dan verwacht". Italiaanse ondernemingen, zoals Fiat en de grote staatsconcerns IRI en ENI, zijn opnieuw onderhandelingen begonnen met de Russische leiding over investeringen.De Russische republiek is naar Jeltsin zei van plan diplomatieke betrekkingen aan te gaan met Israel. In antwoord op een vraag zei hij dat het "onjuist" zou zijn "een grote staat te isoleren". De erkenning van Israel geschiedt in het kader van de wens van Rusland bij te dragen tot regeling van de problemen in het Midden-Oosten.

SOCIALE TAKEN

De zestig-jarige Sovjet-president Michail Gorbatsjov, die heeft verklaard te zullen aftreden als de overgang naar de nieuwe orde eenmaal is voltooid, telefoneerde vrijdag met de Duitse kanselier Helmut Kohl. Gorbatsjov vertelde hem dat wanneer het nieuwe gemenebest op grondwettelijk verantwoorde wijze is opgericht, hij zich waarschijnlijk in de nieuwe situatie zal gaan wijden aan sociale taken. Dit meldde het onafhankelijke persbureau Interfax.

Tegen een op bezoek zijnde Amerikaanse zakenman, Jim Harrison van het bedrijf Diomedes, verklaarde hij dat hij mogelijk leiding gaat geven aan een internationaal comite dat hulpverlening aan burgers van de vroegere SU verzorgt en coordineert, aldus het persbureau.

Als de leiders van de republieken van de SU dit weekeinde een akkoord bereiken over de vorming van een gemenebest zal Gorbatsjov mogelijk al eind volgende week aftreden als president van de SU. Dat heeft Gorbatsjovs woordvoerder, Alexander Lichotal, vrijdag gezegd voor de Britse televisie. Het televisieprogramma van Channel 4 meldde eveneens, op gezag van bronnen in het Kremlin, dat Gorbatsjov op Eerste of Tweede Kerstdag in een rede voor de televisie zijn ontslag zal bekendmaken.

Jeltsin was ook op bezoek bij paus Johannes Paulus II dat meer dan een uur duurde. Hij werd als een staatshoofd ontvangen. Jeltsin zei de paus toe dat hij door zal gaan met de vergroting van de religieuze vrijheid in Rusland en bood aan te bemiddelen tussen de katholieke kerk en de Russisch-orthodoxe kerk. De verhoudingen tussen de twee zijn gespannen sinds de katholieke kerk zijn activiteiten in de Sovjetunie twee jaar geleden hervatte.

Jeltsin bij paus

■ROME - Paus Johannes Paulus II heeft president Boris Jeltsin (links) van de Russische federatie in particuliere audientie ontvangen, waarbij ook gelegenheid was voor het maken van foto's. Tussen hen in staat de vertaler.

(AFP-satellietfoto)

Gemenebest

ALMA ATA - Acht republieken van de voormalige Sovjetunie hebben zich aangesloten bij het gemenebest van onafhankelijke staten dat eerder deze maand door de drie Slavische republieken - Rusland, Wit-Rusland en de Oekraine - was opgericht. Het nieuwe gemenebest bestaat dus uit elf republieken.

Dit heeft een Kazachtaanse woordvoerder zaterdag in Alma Ata, waar de presidenten van elf republieken bijeen zijn, bekendgemaakt. De acht hebben verklaard het slotdocument, waarmee officieel een einde is gekomen aan de Sovjetunie, te zullen ondertekenen. "Ik kan U met volledige zekerheid zeggen dat de SU is opgehouden te bestaan", aldus de woordvoerder. Behalve de drie reeds genoemde Slavische republieken nemen de vijf Aziatische republieken - Oezbekistan, Kazachstan, Kirgizie, Tadzjikistan en Toerkenie - deel evenals Azerbajdzjan, Armenie en Moldavie deel. Georgie is als waarnemer aanwezig.

Kleine verlichting in handelsembargo:

Reismogelijkheden vanuit VS naar Vietnam verlicht

HANOI - Vietnam heeft het besluit van de Verenigde Staten verwelkomd om de reismogelijkheden naar dat land te verruimen, zo heeft een woordvoerster van het Vietnamese ministerie van Buitenlandse zaken donderdag meegedeeld.

Met ingang van dinsdag heeft Washington het verbod op georganiseerde reizen naar Vietnam opgeheven. Amerikaanse reisbureaus mogen voortaan reizen voor individuele reizigers en groepen organiseren. Het Amerikaanse besluit betekent een kleine verlichting van het handelsembargo dat de VS na de oorlog in Indochina tegen dat land hebben afgekondigd, aldus een Vietnamese woordvoerster.

Reisorganisaties was het op grond van het verbod niet toegestaan georganiseerde reizen naar Vietnam te verzorgen. Het verbod gold sinds 1975 toen het communistische Noord-Vietnam het door Washington gesteunde bewind in het zuiden ten val bracht en het land verenigde. Amerikanen konden wel via een derde land, bijvoorbeeld via Thailand, naar Vietnam reizen. Directe vluchten, ook chartervluchten, tussen de VS en Vietnam blijven echter verboden.

Met Kerst in bezet gebied

Luthers verzoek:hef uitgaansverbod op

GENEVE - De Lutherse Wereldfederatie heeft Israel gevraagd christelijke Palestijnen tijdens de Kerstdagen een vrije toegang tot de kerkdiensten te garanderen. In een brief aan de Israelische minister-president Shamir pleit de LWF ervoor om met de Kerst het uitgaansverbod tijdelijk op te heffen.

Den Haag wil precedenten voorkomen

Raad kerken door uitzetten asielzoekers zeer geschokt

AMERSFOORT - De Raad van Kerken in Nederland is "diep geschokt" door de uitzetting van 43 joods-Russische asielzoekers. "Het is afschuwelijk," aldus secretaris ds W.R. van der Zee.

Er bestonden afspraken met justitie dat de zaak nog eens goed bekeken zou worden. Dat is volgens Van der Zee niet gebeurd. De raad had vrijdag een brief aan staatssecretaris Kosto van Justitie opgesteld waarin ervoor werd gepleit eerst alle mogelijkheden van 'doormigratie' te onderzoeken. Het zou volgens de raad misplaatst zijn als deze pogingen om een ander land te vinden, bruusk zou worden onderbroken door uitzetting.

Van regeringszijde wordt geprobeerd deze zaak te sussen evenals de uizetting van hongerstakende Vietnamezen. Inmiddels hebben zes hongerstakers hun actie opgegeven. Wat betreft de Vietnamezen moet de bliksemactie volgens Den Haag precedenten voorkomen. Er dreigt anders een vloedgolf van Vietnamese vluchtelingen, als zij zien dat zij gemakkelijk Europa kunnen binnenkomen. Aldus de gedachtengang van de Haagse beleidsmensen.

Kosto heeft laten weten dat het niet meer zal gebeuren dat er asielzoekers en masse het land uit worden gezet zoals gebeurde met de joods-Russische asielzoekers.

■PHNOM PENH - *In de Cambodjaanse hoofdstad kwam het tot felle botsingen tussen betogers en politie tijdens een demonstratie tegen de corruptie. Buiten het hoofdkwartier van de politie maakte de politie gebruik van vuurwapens om de betogers te verdrijven. Volgens het Franse persbureau schoten de agenten daarbij in de lucht.*

(AFP-satellietfoto)

ROME - Rome zal de komende tijd gedurende drie zondagen autovrij zijn. De gemeenteraad besloot vrijdag het particulier vervoer de laatste drie zondagen van januari uit de stad te bannen wegens de luchtvervuiling. De maatregel is van kracht van tien uur 's morgens tot negen uur 's avonds.

Vrees uitbreiding strijd Joegoslavië

EG wil VN-protectie in Bosnië-Hercegovina

BELGRADO - De Europese Gemeenschap wil dat de Verenigde Naties op korte termijn waarnemers en eventueel vredestroepen stationeren in de Joegoslavische republiek Bosnie-Hercegovina. Dat heeft minister Hans van den Broek vrijdag bekendgemaakt na overleg met de andere ministers van Buitenlandse zaken van de EG.

De Gemeenschap zal op de troepenzending aandringen in de VN-Veiligheidsraad. De VN-troepen zouden erop moeten toezien dat in Bosnie-Hercegovina geen gevechten uitbreken. Diplomaten vrezen dat de burgeroorlog in Joegoslavie zich zal uitbreiden tot Bosnie-Hercegovina nu de EG erkenning van afzonderlijke Joegoslavische republieken in principe heeft aanvaard. Bosnie-Hercegovina maakte vrijdag bekend dat het die erkenning zal nastreven. Macedonie had dat al een dag eerder gedaan, waardoor nu vier van de zes Joegoslavische republieken om erkenning van hun onafhankelijkheid hebben gevraagd.

In Bosnie-Hercegovina is de situatie gespannen maar zijn geen grootschalige gevechten uitgebroken tussen de Serviers, Kroaten en Islamieten die er wonen. Of de vrede gehandhaafd blijft is echter de vraag gezien het feit dat de Servische bevolking in Bosnie-Hercegovina niets voelt voor onafhankelijkheid. Duizenden soldaten van het door Servie gedomineerde Joegoslavische leger zijn nu geleerd in Bosnie nadat ze zich uit Kroatie hebben teruggetrokken.

Servische troepen houden circa vijfduizend inwoners van de Kroatische stad Vukovar gevangen in een "federaal" kamp. Dat heeft de directrice van het ziekenhuis van Vukovar vrijdag gezegd in Parijs. Zij riep de Westerse landen op zich in te zetten voor vrijlating van haar stadgenoten. Volgens directrice Vesna Bosanac worden de vijfduizend mensen zonder enige reden vastgehouden. Bosanac bezoekt Frankrijk op uitnodiging van de Franse staatssecretaris voor Humanitaire hulp, Bernard Kouchner.

VN: spoedig overdracht lichaam VS-gijzelaar

NEW YORK - VN-secretaris-generaal Javier Perez de Cuellar verwacht binnen een dag of twee de overhandiging van het lichaam van een Amerikaanse gijzelaar die in Libanon is vermoord. Dat heeft Perez de Cuellar vrijdag bekendgemaakt.

"We verwachten ieder moment de teruggave van een lichaam", aldus de secretaris-generaal van de VN, die suggereerde dat het gaat om het lichaam van de marine-officier William Higgins. Hij zei tevens te werken aan de overhandiging van de stoffelijke overschotten van William Buckley, een andere ontvoerde Amerikaan, en van enkele gijzelaars van andere nationaliteiten. Higgins werd in februari 1988 ontvoerd in Libanon, waar hij werkte als waarnemer voor de Verenigde Naties. Ruim een jaar later maakte de zogenoemde organisatie voor de Onderdrukten in de wereld bekend dat Higgins was gedood als vergelding voor de Israelische ontvoering van de Shi'itische leider Abdel-Karim Obeid.

Korsow Wasserij
for a really big wash

Zoekt met spoed een

TECHNISCHE BEDRIJFSLEIDER/STER

WASSERIJ KORSOW is een industriële wasserij. Wij wassen voor de Gezondheidszorg, Hotels en Restaurants.
De wasserij bezit een geautomatiseerd machinepark.

Voor bovengenoemde functie zoeken wij iemand die aan de volgende eisen voldoet:

- HTS, danwel gelijkwaardige opleiding.
- Tevens dient de betrokkene te beschikken over vakdiploma's industriële wasserij A en B.
- Hij/zij dient praktische ervaring te hebben in een industriële wasserij aangevuld met kennis van geautomatiseerde wassystemen.
- In het bezit te zijn van rijbewijs deel B en C.
- De Duitse taal in woord en geschrift te beheersen.
- Bereid te zijn op onregelmatige tijden te werken.

Geboden wordt:
- Aantrekkelijk salaris en goede secundaire arbeidsvoorwaarden.
- Aangename werkomgeving.

Sollicitaties onder bijsluiting van curriculum vitae en kopieën van behaalde diploma's moeten worden gericht aan de directie van **WASSERIJ KORSOW, Industriepark Brievengat, Kaya 1.**

EILANDGEBIED CURAÇAO
Ontvanger van het Eilandgebied Curaçao

De Ontvanger van het Eilandgebied Curaçao maakt hierbij bekend dat de Kassa van de Bijkantoren te Brievengat, Dokterstuin, Montagne, Ita. Maria, Rust, Otrobanda, Janwe/Dominguito en het Hoofdkantoor te Regentesselaan z/n op 24 en 31 december 1991 gesloten zullen zijn voor het verrichten en ontvangen van betalingen. Op 30 december 1991 zal in verband met onderhoudswerkzaamheden aan de computers geen uitbetalingen wegens restituties van belastingen plaats vinden te Regentesselaan z/n.

De Ontvanger voornoemd,
G.H.U. Leonora.a

Afd. P.R.

GOBIERNU DI KORSOU
Servisio di Limpiesa di Kòrsou
SELIKOR
"PROGRAMA DI LIMPIESA DEN BARIO"

Hefe di Servisio di Limpiesa di Kòrsou (Selikòr) ta pidi atenshon pa lo siguiente:

Di djaluna dia 23 di desèmber pa djabiernè di 27 di desèmber trùk ta pasa den siguiente bario:

- Pabou di Brùg Muizenberg.

Pa evitá tur mal komprendimentu nos ke bolbe supliká ku enfasis pa:

- Pone SOLAMENTE shushi gròf i shushi di kurá afó na un MANERA ORGANISÁ. Ora pone shushi tene kuenta ku ta tempu di yobida.
- Pone shushi gròf i shushi di kurá afó SOLAMENTE den barionan anunsiá via di Radio òf Korant.
- Pone shushi gròf i shushi di kurá afó DEN UN BIAHA, pues NO pone shushi despues ku trùk a kaba di pasa. Esaki ta stagna trabou i ta duna impreshon ku trùk no a pasa.

Selikòr ta basiendo su máksimo esfuerso pa kumpli, pero mester di kooperashon di henter pueblo di Kòrsou. Demostrá Sentido Síviko.
Pa kualke informashon, sugerensia òf keho yama Departamentu di Informashon i Keho di Selikòr na telefòn 614500 òf 614440.

E Hefe menshoná,
R.J. Francisca.

VREUGDENHIL

ALL OUR HOLIDAY BEST

Vreugdenhil's warme bakker"
Onze bestellingen hebt U vast al gezien!
Maar we hebben nog veel meer lekkernijen, speciaal voor de kerstdagen:

Voor de kleine gezinnen en grote alleenstaande heerlijke kerst stollen in klein formaat, natuurlijk ook gevuld met echte amandel spijs, noten, enz. enz.
Ook onze **Pan di hamon** is er in kleiner formaat.

Verder, **proefstolletjes, kerstlux, rond** kerstbrood, **kersttulband, enz.**
Allemaal goed gevuld, goed geprijsd en o zo lekker.

Tegenwoordig hoeft U bij Vreugdenhil niet meer te vragen of iets vers is. Hadden wij al sinds jaren, als **ENIGE** op Curacao een open banketbakkerij, tegenwoordig staat zelfs de oven bij ons **IN DE WINKEL!!!**.

Onze **banketbakker** heeft speciaal voor de kerst naast de **amandel kerststaaf en krans** ook weer ruim assortiment gebak voor U klaar staan, **Schuimpolonaises, Parijse soezen, roomhoorns, vruchtenschelpen, bavaroise punten,** cheesecake en natuurlijk de enige echte, volgens vele dan ook de lekkerste **APPELTAART en APPELPUNTEN** van Curacao.

Maar kom langs, plaats Uw bestelling, wat het ook is, **WIJ MAKEN HET!!!**
Zondag 22 december zijn wij de hele morgen voor U open.
En om 9 uur rollen de warme **Pan Frances, Croissants enz.** alweer uit de oven.
Heel Prettige Kerstdagen, namens alle warme bakkers van Vreugdenhil!

GOBIERNU DI KORSOU
Servisio pa Asuntu Sosial

Hefe di Servisio pa Asuntu Sosial ta partisipá ku kontrali na loke a keda publiká anteriormente NO por kobra ku Sigu-Chèk dia 24 di desèmber 1991 na ningun ofisina di Ontvanger di Kòrsou. Riba e fecha akí e lokètnan ta será. Tene kuenta ku esaki.

E Hefe menshoná,
Drs. M.A. Horsford.

Dept. R.P.

Stel uit Nederland zoekt werk.
Zij op het gebied van **computerboekhouden** en/of **(directie)secretaresse**
Hij op het gebied van **telecommunicatie** en het verhelpen v.d. evt. hierbij optredende storingen, computers.
Beiden: betrouwbaar, weten van aanpakken, ruime werkervaring, in bezit van rijbewijs.
Voor verdere inlichtingen kunt u bellen: **672932**

BEDANKT VOOR HET GETOONDE BEGRIP

Wij willen iedereen die Hato de laatste maanden bezocht heeft bedanken voor de medewerking en het getoonde begrip voor het ongemak dat het reconstructiewerk met zich mee bracht.
Gedurende de komende feestdagen zal het rustiger zijn op Hato, daar het reconstructiewerk tot een minimum zal worden beperkt. Wij hopen echter ook op uw steun te kunnen blijven rekenen wanneer het werk in de loop van januari weer geïntensiveerd wordt.
Bijvoorbaat dank, een Zalig Kerstfeest en een heel gelukkig 1992 toegewenst.

AIROPUERTO HATO
CURAÇAO INTERNATIONAL AIRPORT

1991 tabata un bon aña.
Trabou nos no tabata falta, i a sigui hasi hopi esfuerso pa krea entrada nobo i garantisá kontinuidat di nos kompania.

Pero 1992 ta un aña mas grandi ainda. Un aña di habrimentu di frontera. Un aña di internashonalisashon i di kambio grandi rònt mundu. Un aña di reto, den kua nos lo mester proba ku nos kapasidat por krese pareu ku e oportunidatnan ku ta presentá.

Ku boluntat di tur trahadó di CDM, i ku sosten di pueblo di Kòrsou... Nos ta kla pa nan!

Felis dianan di fiesta, i un 1992 yen di pas i prosperidat.

CURAÇAOSCHE DOKMAATSCHAPPIJ N.V.

Assemblee van VN herroept Zionisme-resolutie

Syrië: Israël nog steeds racistisch in bezet gebied

DAMASCUS - Syrie heeft dinsdag de beslissing van de Algemene vergadering van de Verenigde Naties bekritiseerd om de resolutie te herroepen waarin Zionisme gelijkgesteld werd met racisme omdat de VN niet de "racistische acties" van Israel in de bezette gebieden veroordeelden.

Een woordvoerder van het Syrische ministerie van Buitenlandse zaken verklaarde dat Damascus tevreden zou zijn geweest met de intrekking als Israel actie zou ondernemen om een einde te maken aan de discriminatie van Arabieren. "De racistische praktijken tegen Palestijnen in de bezette gebieden zijn de afgelopen jaren verveelvoudigd en zij komen nu vaker voor dan in 1975", aldus de Syrische zegsman.

De Algemene vergadering van de VN besloot maandag met 111 stemmen voor en 25 tegen de resolutie over Zionisme uit 1975 in te trekken. Syrie stemde tegen. "De intrekking van de VN-resolutie waarin Zionisme gelijkgesteld werd met racisme verandert niets aan het feit dat de discriminerende Israelische wetten nog steeds van kracht zijn", betoogde de woordvoerder. Syrie zou tevreden zijn geweest als de VN er ook op hadden aangedrongen dat Israel een eind maakt aan de discriminatie en de onderdrukking van de Arabieren in de bezette gebieden.

De Israelische president Chaim Herzog zei dinsdag in een reactie dat de VN een beschamende smet op hun blazoen hebben verwijderd met de intrekking van de resolutie. Als ambassadeur bij de VN nam Herzog in 1975 het woord in de Algemene vergadering en verscheurde hij het ontwerp van de resolutie die maandag werd herroepen. De verklaring van Herzog was een van de zeldzame keren dat Israel de VN prijst.

De vertegenwoordiger van Libanon in de VN, Khalil Makkawi, verzette zich tegen de herroeping van de resolutie, omdat deze volgens hem het vredesproces alleen maar zal verhinderen. Opvallend afwezig was de huidige voorzitter van de Algemene vergadering, de Saudische vertegenwoordiger Samir Shihabi, wiens land tegen de herroeping heeft gestemd. Ook Yemen, Algerije en Sudan hebben zich verzet tegen het besluit. Zij trachtten vergeefs te bewerkstelligen dat dit slechts met een meerderheid van tweederde kon worden aangenomen. De Israelische minister van Buitenlandse zaken, David Levy, was wel bij de stemming in New York aanwezig. De verhouding bij de stemming in 1975, waarbij werd bepaald dat "Zionisme een vorm van racisme is en een raciale discriminatie" was 72 voor, 35 tegen bij 32 onthoudingen.

In Nederland:

Moeder: Vermist kind ontvoerd

BELLINGWOLDE - De moeder van Nymphe Poolman (7) uit Vriescheloo in Nederland, die sinds 28 november wordt vermist, heeft dinsdagmiddag in het dorpshuis van Bellingwolde een oproep gedaan aan de mogelijke ontvoerders van haar dochter.

Mevrouw Poolman vroeg degene die Nymphe heeft meegenomen, haar dochter achter te laten in een drukke winkel. Nymphe zou dan naar een kassa moeten lopen om te zeggen wie zij is. De ontvoerder zou dan zelf weg kunnen gaan. De ouders zijn in dat geval bereid verder af te zien van een aanklacht. Moeder Jacqueline zei vanuit haar instinct het gevoel te hebben dat Nymphe nog leeft. "Voor ons en voor vele anderen is haar verdwijnen een complete nachtmerrie," zegt zij. Nymphe Poolman verdween donderdag 28 november uit haar woonplaats Vriescheloo. Haar vader had het meisje afgezet bij een winkel in de hoofdstraat van het dorp, vlakbij het ouderlijk huis van Nymphe. Een uitgebreide zoekactie leverde niets op. Over wat er met Nymphe gebeurd is heeft de politie nog geen enkel aanknopingspunt.

Conventie voor democratie

JOHANNESBURG - *President Frederik de Klerk (rechts) in gesprek met leden van de ANC-delegatie bij de Conventie voor democratisch Zuid Afrika: Nelson Mandela (tweede van links). Deze bijeenkomst is bepalend voor de toekomst van Zuid Afrika en het daadwerkelijk beëindigen van de apartheid.*
(AFP-satellietfoto)

NEUSS - Atlete Katrin Krabbe, tennisser Michael Stich en de voetballers van FC Kaiserslautern zijn in Neuss gekozen als sporters van het jaar 1991 in Duitsland.

Krabbe en Stich waren internationaal succesvol, terwijl de Bundesligaclub van de Betzenberg nationaal kampioen werd.

Krabbe viel met twee gouden plakken op de wereldkampioenschappen in Tokyo het meest op.

ALGIERS - In Algerije heeft het fundamentalistische Islamitische Reddingsfront (FIS) na lang aarzelen besloten deel te nemen aan de parlementsverkiezingen van 26 december.

Het wil zo "een stap in de richting van de vestiging van een Islamitische staat" zetten, zo liet het hoogste orgaan van de oppositiepartij zaterdag weten. Het FIS zal in alle 430 kiesdistricten kandidaten stellen. De partij had gedreigd de verkiezingen, de eerste waar meer partijen zijn toegelaten, te boycotten als niet haar twee leiders uit de gevangenis werden vrijgelaten. Die zitten vast sinds de onlusten van juni tussen de veiligheidstroepen en FIS-aanhangers. Officieel kwamen daarbij 55 mensen om, maar volgens het FIS wel driehonderd.

Meningen verdeeld over Bakers plan hulpconferentie

EG wil grootste spoed achter zenden wintervoedsel naar SU

DEN HAAG/BRUSSEL - De Europese Gemeenschap zal nog voor de Kerstdagen voedsel en noodhulp sturen naar Moskou en St. Petersburg, waar de voedselschaarste nijpende vormen begint aan te nemen. De Nederlandse premier Ruud Lubbers zei dit vrijdag op zijn persconferentie na afloop van de ministerraad in Den Haag. De Europese landen sturen voor een bedrag van ruim vierhonderd miljoen gulden naar de Sovjetunie, zo maakte hij bekend.

Tijdens de onlangs in Maastricht gehouden Europese top was al tot de hulp besloten, maar niet duidelijk was hoeveel de voedselhulp, die hoofdzakelijk uit eigen voorraden van de EG-landen komt, zou bedragen. De Europese ministers van Buitenlandse zaken bespreken maandag in Brussel de voedselsituatie in de SU uitvoerig.

De belangrijkste industrielanden ter wereld, de G-7, spraken vrijdag in Londen ook over de hulpverlening aan de SU en het plan van de Amerikaanse minister Baker om in januari in Washington een conferentie te beleggen om de humanitaire hulp aan de SU te coordineren. Concrete maatregelen werden echter niet aangekondigd. "We verwelkomen dit voorstel (van Baker - red.) van harte en zullen het met zorg bestuderen", zei een Britse regeringsfunctionaris. De bijeenkomst werd ook bijgewoond door vertegenwoordigers van onder meer de Wereldbank, het Internationale Monetaire Fonds (IMF) en de Organisatie voor Economische samenwerking en ontwikkeling (OESO). Groot-Brittannie is momenteel voorzitter van de G-7.

TERUGHOUDEND

Andere leden van de G-7 waren wat voorzichtiger met hun reacties op het plan-Baker, dat onder meer beoogt de Sovjetbevolking door de komende winter te helpen. Duitsland toonde zich geen tegenstander van de conferentie in Washington, maar een regeringswoordvoerder wees erop dat bondskanselier Helmut Kohl enkele maanden geleden een dergelijk voorstel al had gedaan. Kohl heeft op de Europese top er nog voor gepleit militairen uit EG-landen in te zetten bij het transport van de voedselhulp. Volgens de Duitsers zou de EG het initiatief voor een grote hulpconferentie voor de SU moeten nemen.

Woordvoerders van de Franse regering en de Europese commissie in Brussel reageerden terughoudender op het plan-Baker. "Als dat betekent dat de Amerikanen de lasten beter willen verdelen, is dat een goed bericht", aldus een woordvoerder van de Europese commissie. Van Franse zijde werd er fijntjes op gewezen dat de EG de hulp aan de SU voor 75 procent voor haar rekening neemt. In de G-24 en in de groep van de 24 belangrijkste geindustrialiseerde landen, zijn de VS regelmatig bekritiseerd wegens hun gering - financieel - aandeel in de hulp aan de Sovjetunie.

ELF MILJARD

Italie meende dat EG-plannen en de voorstellen van Baker mogelijk gecombineerd kunnen worden. G-7-voorzitter Groot-Brittanie verklaarde in Londen dat alles op alles gezet moeten worden om noodhulp zo snel mogelijk naar St. Petersburg en Moskou te krijgen. De Britten zeiden echter ook dat het nog te vroeg is om beslissingen te nemen over nog meer noodhulp aan de SU, omdat de G-7 en de EG in totaal al een bedrag van elf miljard hebben toegezegd.

Japan heeft de noodhulp aan de SU bevroren, totdat er meer duidelijkheid is over de politieke en staatkundige situatie van het land.

In enkele havens in de SU liggen schepen met Amerikaans graan te wachten om te worden gelost. De Sovjets zijn de verplichting om de vrachtkosten van het graan te betalen niet nagekomen voor sommige schepen. De kapiteins weigeren daarom hun lading af te staan. De SU is de grootste klant voor Amerikaans graan. De VS hebben dit jaar al 3,1 miljard dollaar aan kredietgaranties toegekend voor de graanexport naar de SU.

Filipijnse aanklager over Marcos:

Geen belasting betaald over vermogen zevenhonderd miljoen

MANILA - De Filipijnse openbare aanklager heeft maandag in de eerste van tachtig zaken tegen de voormalige presidentsvrouw Imelda Marcos verklaard dat zij en haar echtgenoot voor meer dan zevenhonderd miljoen dollar aan bezittingen verzamelden waarover zij geen belasting betaalden.

De eens machtige schoonheidskoningin maakte van haar recht gebruik om niet op de rechtszaak wegens belastingontduiking te verschijnen en bezocht in plaats daarvan een Islamitische gemeenschap in een buitenwijk van Manila waar zij een moskee heeft laten bouwen. De weduwe van de overleden voormalige president Ferdinand Marcos heeft eerder verklaard dat zij zich niet, zoals in de aanklacht staat, schuldig gemaakt heeft aan ontduiking van inkomens-en onroerend-goed-belasting ter waarde van bijna vierhonderd miljoen gulden.

De openbare aanklager van de staat, Aurelio Trampe, legde aan de rechtbank documenten voor waarin de waarde van het bezit van Marcos op 1.260 miljoen gulden geschat wordt. Hierover werd geen belasting betaald, betoogde Trampe.

In VS training voor aanslag op Gaddafi

VS, Engeland, Frankrijk overwegen Libië-sancties

NEW YORK - De Verenigde Staten, Groot-Brittannie en Frankrijk overwegen handelssancties tegen Libie vanwege de vermeende betrokkenheid van dit land bij de bomaanslagen op een PanAm-vliegtuig en een Frans toestel. Dit hebben diplomaten bij de Verenigde Naties donderdag gezegd. Ondertussen worden volgens een Arabische krant in de VS militairen getraind voor een aanslag op de Libische leider Gaddafi.

Volgens een Amerikaanse functionaris in Washington is het echter nog zeer onzeker of de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties de geeigende plaats is om hierover te beslissen. Een alternatief is een serie maatregelen op initiatief van de VS, Groot-Brittannie en Frankrijk, die door de Europese Gemeenschap of de G-7, de groep van zeven industrielanden, overgenomen zou kunnen worden. De strafmaatregelen die de drie in overweging hebben, gaan uit van geleidelijkheid, te beginnen met een luchtvaartboycot, vervolgens een verbod op verkoop van militaire goederen en eventueel een boycot op de olie-import.

De Verenigde Staten trainen in de buurt van Washington vierhonderd Libische soldaten die de Libische leider Muammar Gaddafi ten val willen brengen. Dat heeft het Arabische dagblad Al-Hayat dat in Londen wordt uitgegeven, donderdag gemeld. Een verslaggever van de krant die het kamp in de staat Virginia bezocht, zegt dat de mannen eerst voor Libie hebben gevochten in Tchad. Daar zouden ze zijn overgelopen naar de oppositie - het Libisch Nationaal bevrijdingsfront - en zouden ze zijn overgebracht naar de VS. Volgens de verslaggever wees niets erop dat de soldaten op korte termijn in actie zouden komen tegen Gadaffi. In een eerste reactie beschuldigde de regering van Libie de VS ervan de Libische soldaten te hebben ontvoerd en tegen hun wil vast te houden. Een verklaring van de Libische regering sprak van "terrorisme" en "een vijandige actie waaraan wij Arabieren al gewend zijn"

Spoedhulp aan grote SU-steden noodzakelijk

Baker:Kazachstan wil ook af van kernwapens

BRUSSEL - Behalve de Oekraine en Wit-Rusland streeft ook Kazachstan ernaar alle kernwapens van haar grondgebied te verwijderen. Rusland zou dan de overgebleven kernmacht zijn die zich hierin als de opvolger van de Sovjetunie beschouwt. Dat zei de Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken James Baker donderdag in Brussel na afloop van de bijeenkomst van de NAVO-ministers van Buitenlandse zaken.

Volgens Baker berusten berichten van de woordvoerder van de Kazachstaanse president Noersoeltan Nazerbajev dat deze republiek de kernwapens op haar grondgebied nooit zou opgeven zolang ook Rusland deze nog in bezit heeft, op een misverstand. Baker onderstreepte dat tijdens zijn reis alle leiders van de republieken die hij heeft bezocht volledig tegemoet willen komen aan de garanties die de Verenigde Staten verlangen voor een "veilig, betrouwbaar en verantwoord beheer van de kernwapens onder een enkele autoriteit". Onder meer willen de VS wettelijke garanties tegen de export van nucleaire technologie. Ook is er overleg vereist tussen juridische deskundigen uit de VS en de republieken over de manier waarop de Akkoorden tot vermindering van strategische kernwapens (STARt) en van Conventionele bewapening in Europa (CFE) moeten worden uitgevoerd.

Baker pleitte met nadruk voor snelle, grootschalige hulpverlening aan het uiteenvallende Sovjetrijk. "Al mijn gesprekspartners hebben me gewaarschuwd voor het gevaar van een maatschappelijke uitbarsting als gevolg van de dramatisch verslechterde economische omstandigheden", aldus de Amerikaanse bewindsman. Baker doelde daarbij met name op de grote steden als Moskou, Sint Petersburg en de industriecentra in de Oeral. Op Frankrijk na zijn de lidstaten van het Westers bondgenootschap het er voorts over eens dat troepen en materieel onder NAVO-vlag kunnen worden ingezet om snel humanitaire hulp aan de SU te bieden.

STOCKHOLM - Het Zweedse ministerie van Buitenlandse zaken heeft inmiddels bevestigd dat Zweden Rusland, Wit-Rusland en Oekraine zal erkennen. Volgens het ministerie zal de regering tijdens een bijeenkomst later op de dag daartoe formeel overgaan. TT meldde dat Stockholm de republieken Slovenie en Kroatie op 15 januari zal erkennen op voorwaarde dat deze voormalige Joegoslavische deelrepublieken de bestaande grenzen, de rechten van minderheden en het Handvest van de Verenigde Naties respecteren.

Stembuscampagne in Algerije

■ *ALGIERS - De Algerijnen en onder hen ook de fundamentalistische Islamieten gaan op 26 december ter stembus. Overal worden campagne-bijeenkomsten gehouden. In dit geval door de Beweging voor een Islamgemeenschap. Daarbij blijven mannen en vrouwen van elkaar gescheiden.*
(AFP-satellietfoto)

Pools parlement weigert ontslagverzoek

Olszewski stelt eisen bij vervolg kabinetsformatie

WARSCHAU - Jan Olszewski heeft twee voorwaarden gesteld voor de intrekking van zijn besluit tot ontslag als premier. Het Poolse parlement wees vervolgens dit ontslag met 214 stemmen voor, 132 tegen en 73 onthoudingen van de hand. De volksvertegenwoordigers gaven hem daarmee hun steun om zijn pogingen een regering te vormen voort te zetten.

Olszewski stelde ten eerste als eis dat zijn toekomstige regering de goedkeuring krijgt van Walesa want een verschil van mening hierover tussen de president en het parlement zou "rampzalig" zijn voor Polen. Ten tweede is het volgens hem noodzakelijk een nieuwe formule voor de regeringssamenstelling te zoeken "met deelneming van alle serieuze krachten" in het parlement omdat de politieke basis bepaald door de centrum-rechtse coalitie "onvoldoende is gebleken".

Hij zei te hopen dat de verschillen tussen Walesa en hemzelf slechts "misverstanden" waren. "Ik had de indruk dat de president tegen mijn regering was. De verklaringen (van Walesa die heeft gezegd dat deze interpretatie onjuist was) hebben mijn mening gewijzigd", zei Olszewski.

IJsland erkent Kroatië

BRUSSEL - IJsland heeft besloten de republieken Slovenie en Kroatie te erkennen als onafhankelijke en soevereine staten. Dat heeft de IJSlandse minister van Buitenlandse zaken, Jon Baldvin Hannibalsson, vrijdag in Brussel verklaard. roemeens gezin vermood in duitsland

Vervolg MO-conferentie in Moskou

Overleg in VS levert niets op

BRUSSEL - De multilaterale vredesbesprekingen over het Midden-Oosten zullen volgens plan worden voortgezet in Moskou op 28 en 29 januari, ondanks de ineenstorting van de Sovjet-unie. Dat heeft de Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken, James Baker, donderdag in Brussel gezegd.

"We verwachten dat de gesprekken zullen plaatsvinden, alle betrokken partijen willen het", zei Baker op een persconferentie na een NAVO-beraad. "We zijn niet van plan van deze afspraak af te zien." De bilaterale Arabisch-Israelische vredesgesprekken in Washington zijn woensdag opgeschort na zes dagen van felle debatten over de status van de Palestijnse onderhandelaars, de uitleg van de resoluties van de Verenigde Naties en de Amerikaanse rol in het vredesproces. De partijen gingen uiteen zonder af te spreken waar ze elkaar weer zullen treffen. Wel bereikten ze overeenstemming elkaar rond 7 januari weer te ontmoeten. "Over de plaats wordt nog onderhandeld", zei Elyakim Rubinstein, leider van de Israelische delegatie die de besprekingen voert met de Palestijns-Jordaanse delegatie, woensdag.

Bij Israeliers en Arabieren heerst teleurstelling over het verloop van het vredesproces in het Midden-Oosten. De bilaterale gesprekken in Washington eindigden na ruim een week zonder tastbare resultaten. In Syrie werd het overleg als "tijdverspilling" afgedaan. De pers in Jordanie schoof de verantwoordelijkheid voor het negatieve resultaat op de Amerikanen. De Israelische pers was eensgezind in haar opvatting dat acht dagen van praten geen vooruitgang had opgeleverd.

Alleen de besprekingen tussen Libanon en Israel lijken in een constructieve sfeer te zijn verlopen. "De onderhandelingen waren niet zonder problemen, maar iedere partij kon zijn standpunten uiteenzetten", zo zei de leider van de Libanese onderhandelingsdelegatie in Washington. Libanon eist de terugtrekking van Israel uit de zogenoemde veiligheidszone die de joodse staat in het zuiden van dat land heeft ingesteld.

MOSKOU - De Sovjetunie telt op het ogenblik tussen de twee en de tweeeneenhalf miljoen werklozen. In de nabije toekomst zal dat aantal vervier- of vervijfvoudigen, zo heeft het persbureau Tass meegedeeld.

Volgens Tass heeft het dagblad Trud de gegevens gekregen van een commissie van de Opperste Sovjet. De meeste werklozen zullen zijn te vinden onder laaggeschoolden, oudere mensen en vrouwen met een hogere opleiding, aldus Tass.

Israël laat ontvoerden uit Zuid Libanon vrij

JIBSHEET - Israel heeft drie Libanezen die door een commando-eenheid in Zuid-Libanon waren ontvoerd, vrijgelaten. De drie zijn zaterdag aan de grens tussen Libanon en de door Israel ingestelde veiligheidszone in het zuiden van dat land overgedragen aan het Internationale Rode Kruis, zo hebben ooggetuigen verklaard.

De vrijlating van de drie Libanezen, die in de nacht van donderdag op vrijdag in het dorpje Jibsheet, vijftig kilometer ten zuiden van Bayrut en ten noorden van de door Israel ingestelde veiligheidszone waren ontvoerd, was vrijdag door een woordvoerder van het Israelische leger aangekondigd. De drie, onder wie een medewerker van het Britse persbureau Reuter, moesten evenwel eerst nog worden verhoord.

De drie zouden zijn opgepakt op verdenking van terroristische activiteit tegen de joodse staat. In Libanese veiligheidskringen werd echter gezegd dat Israel zich heeft vergist en onschuldige burgers heeft ontvoerd. In Israel werd de afgelopen dagen gespeculeerd dat de drie Libanezen mogelijk zouden dienen als wisselgeld bij een gevangenenruil tussen Israel en de Shi'itische Hezbollah-beweging.

De Israelische regering heeft zich bereid verklaard 275 Libanese gevangenen vrij te laten in ruil voor de vrijlating van de Israelische piloot Ron Arad en informatie over het lot van vier andere Israelische militairen, van wie wordt aangenomen dat zij niet meer in leven zijn. VN-secretaris Javier Perez de Cuellar liet zich vrijdag optimistisch uit over de mogelijkheid dat het stoffelijk overschot van een der vermiste Israeliers spoedig kan worden overgedragen aan Israel.

Moskovieten boos

■ MOSKOU - De Moskovieten verliezen soms hun geduld over de steeds algemener wordende kwaal dat er in de winkels Nee verkocht moet worden. In dit geval maakte een man zich erg boos omdat hem in een der staatswinkels wordt verteld dat er geen eieren meer in voorraad zijn. En dit nadat men uren in de rij heeft moeten staan voordat men geholpen kan worden.

Volgens Indiase premier in parlement:

China wil praten met Tibetaanse ballingen

NEW DELHI - De Chinese regering is bereid tot besprekingen met Tibetaanse leiders in ballingschap. Dat heeft de premier van India, Narasimha Rao, vrijdag gezegd tegen leden van het Indische hogerhuis. De Chinese premier Li Peng, die een bezoek van vijf dagen aan India heeft gebracht, heeft Rao gezegd dat "de deur openstaat voor elk voorstel uitgezonderd dat van totale onafhankelijkheid".

China wilde tot dusver alleen praten met de Dalai Lama en andere Tibetaanse leiders die in ballingschap in India wonen, als de eis van onafhankelijkheid voor Tibet werd ingetrokken. Uit Rao's opmerkingen viel niet af te leiden of China aan deze voorwaarde vasthoudt.

De Chinese regering beschouwt Tibet als een 'autonoom gebied'. Dat geeft in theorie het gebied met twee miljoen inwoners meer macht dan andere provincies, maar in de praktijk houdt de regering de bevolking in het gareel met veiligheidstroepen die in Tibet zijn gelegerd. Volgens Tibetaanse bronnen in China zijn er informele contacten geweest tussen leiders van de Tibetaanse gemeenschap in het noorden van India. De pogingen om tot officiele gesprekken te komen zijn altijd vastgelopen.

Ron Kovic presidentskandidaat

LOS ANGELES - De militante pacifist Ron Kovic heeft vrijdag in Los Angeles meegedeeld te zullen meedingen naar de nominatie van de Democratische partij voor het presidentschap van de Verenigde Staten.

De presidentsverkiezingen worden november 1992 gehouden. De 45-jarige Kovic, die verlamd is als gevolg van in de Vietnamoorlog opgelopen verwondingen, meldde zich vrijdag nog juist op tijd om mee te kunnen doen aan de eerste voorverkiezingen, 18 februari in New Hampshire. De oorlogsveteraan zei zich niet als politicus te willen presenteren, maar als "schrijver, artiest en stem van het geweten". Kovic maakte furore met een boek over de Vietnamoorlog, dat werd verfilmd door Oliver Stone met Tom Cruise in de hoofdrol. Boek en film waren begin dit jaar aanleiding tot protestmanifestaties tegen de Golfoorlog.

In zaak Vietnamese vluchtelingen

Uitwijzing niet mogelijk wegens herzieningsverzoek

DEN BOSCH - De Nederlandse staat mag twee Vietnamezen uit het asielzoekerscentrum in Stevensbeek waarvan het asielverzoek is afgewezen, niet uitwijzen. Zij hebben het recht de resultaten van een herzieningsverzoek in Nederland af te wachten.

Dat heeft de fungerend president van de arrondissementsrechtbank in Den Haag, mr. Thijsen, zitting houdende in Den Bosch, vrijdag bepaald. Volgens de rechter is de kans dat de beide Vietnamezen, die deze zomer vanuit Tsjechoslowakije naar Nederland kwamen, alsnog als vluchteling moeten worden erkend dermate groot ("voldoende redelijke kans van slagen") is dat zij niet kunnen worden uitgewezen. Justitie was van plan de beide Vietnamezen naar Vietnam te sturen.

Ook uitwijzing naar Tsjechoslowakije vindt in de ogen van de rechter geen genade, omdat niet-doorzending naar Vietnam door dat land niet kan worden gegarandeerd. Weliswaar is Tsjechoslowakije inmiddels mede-ondertekenaar van het VN-Vluchtelingenverdrag maar het land is geen partij bij het Verdrag van Rome waarin ook het Europees verdrag voor de rechten van de mens is opgenomen.

Bij voldoen aan kernwapenvoorwaarden

EG:erkenning gemenebestlanden kan snel gebeuren

BRUSSEL - De Europese Gemeenschap gaat wellicht al maandag over tot erkenning van de onafhankelijke Sovjet-republieken. Voorwaarde is wel dat de diverse republieken en Rusland dit weekeinde sluitende afspraken maken over de controle op de kernwapens die op hun grondgebied staan opgesteld en de volkenrechtelijke opvolging van de weggevallen Sovjetunie, aldus diplomaten vrijdag in Brussel.

Minister Hans van den Broek (Buitenlandse zaken) verklaarde vrijdag na de eerste zitting van de Noordatlantische samenwerkingsraad dat erkenning van Rusland niet nodig is als de nieuwe republieken ermee instemmen dat Rusland als opvolgstaat van de Sovjetunie kan worden beschouwd. Voor een snelle erkennig door de EG is de bijeenkomst van de Sovjetrepublieken - zaterdag in Alma Ata (Kazachstan) - die deel uit willen gaan maken van het Gemenebest van onafhankelijke staten, bepalend.

De republieken moeten in de Kazachstaanse hoofdstad onder meer overeenstemming bereiken over een centraal beheer van en controle op de kernwapens op hun grondgebied. Voldoen de republieken ook op andere terreinen aan de EG-voorwaarden voor erkenning, zoals die eerder deze week zijn opgesteld, dan kunnen de EG-ministers van Buitenlandse zaken maandag tijdens hun vergadering in Brussel besluiten de republieken te erkennen, aldus diplomaten.

SOFIA - Bulgarije en Turkije hebben een overeenkomst getekend voor uitwisseling van militaire gegevens, die moet bijdragen aan de stabiliteit in hun regio van de Balkan. De betrekkingen tussen de twee landen waren lange tijd koel, mede als gevolg van de slechte behandeling van de anderhalf miljoen mensen tellende Turkse minderheid in Bulgarije. Onlangs werden de rechten van de Turken in Bulgarije verbeterd en werd weer het geven van Turkse taalles toegestaan.

ER-noodhulp naar Sovjetunie

BRUSSEL - Vanaf het Brusselse vliegveld Zaventem vertrok vrijdagnacht een chartervliegtuig met 120 ton geneesmiddelen en kindervoeding naar Moskou. Het is de eerste zending die deel uitmaakt van de door de EG-leiders in Maastricht beloofde noodhulp voor de bevolking van Moskou en St. Petersburg.

Expositie en documentaire Jeroen Krabbé

WILLEMSTAD — Tijdens de Kerst- en Nieuwjaarsdagen wordt in Landhuis Bloemhof een expositie gehouden van werken van Jeroen Krabbé. Deze bijzondere expositie wordt op zondag 22 december geopend door de gevolmachtigd minister van de Nederlandse Antillen in Den haag, Edsel 'Papy' Jesurun. Daarna is de tentoonstelling tot en met 4 januari te bezichti gen in de namiddag.

Het initiatief voor deze expositie is van Nicole Tamsma, die bij de uitwerking van het plan steun kreeg van de KLM. Ze was diep geraakt door de werken van Jeroen Krabbé tijdens een ateliersbezoek in 1988. Op de expositie worden olieverfschilderijen, zeefdrukken en litho's van Jeroen Krabbé getoond. In aanwezigheid van de schilder zal de opening op zondag 22 december plaatsvinden.

Zondag 22 december zendt TeleCuraçao om zes uur 's avonds een documentaire van één uur uit over de schilder, getiteld 'Jeroen Krabbé en het witte doek'.

De tentoonstelling in Landhuis Bloemhof aan de Santa Rosaweg 6 duurt tot 5 januari en is dagelijks geopend van half vier tot half zeven in de namiddag met uitzondering van 25 december en 1 januari.

Op 29 december verzorgt kunsthistorica drs. Jennifer Smit twee lezingen over het oeuvre van Jeroen Krabbé. De eerste lezing is al vol. Voor de tweede om half zeven 's avonds zijn nog enkele plaatsen over. Belangstellenden worden verzocht zich vooraf telefonisch aan te melden op nummer 375775, bij geen gehoor 375312.

Girigorie schildert reuzedoek

WILLEMSTAD —De bekende schilderes, Jean Girogorie, zal morgen zorgen - zondag - voor een unieke happening zorgen: ze zal beginnen het het schilderen van een reuzedoek, dat niet minder dan twintig meter lang en één meter breed is. Het doek zal op stellages in haar tuin aangebracht zijn. Leerlingen die prijzen hebben gewonnen bij de tekenwedstrijd van Amnesty zullen om 11 uur 's morgens de eerste kwast op het doek aanbrengen, waarna Jean aan de slag gaat. Ze zal naar verwachting 2 weken nodig hebben om het reuze-schilderij af te krijgen.

Op het doek zal haar relatie met Curaçao tot uitdrukking komen, terwijl ook de banden tussen dit eiland en andere eilanden in de regio een van de thema's is. De Caribische zee krijgt verder een centrale plaats op het doek. Belangstellenden kunnen bij de artiest langs komen om de vorderingen te bekijken. Ze woont op Herst 75 (nabij Kwartje/Sta Rosa).

Na afronding zal het doek opgedeeld kunnen worden in de vierkante delen van 1.40 m bij 1.40 m. De figuren zijn dus als geheel maar ook als aparte onderdelen te bekijken.

Kerstzang

WILLEMSTAD — Aanstaande zondagavond organiseert de gospelgroep Tin Speransa een Kerstzangavond. Op het programma staan optredens, samenzang en poëzie.

Zo is er een optreden van het koor van Iglesia Reformá (Gereformeerde Kerk) en van de gospelgroep Tin Speransa. Verder zal er een scetch worden opgevoerd door de groep He's Still Alive. Daarnaast is er veel ruimte om onder begeleiding van verschillende instrumenten samen Kerstliederen te zingen.

Hotel Holland trots op vergunning

Lokale overheid weet niets van verbod op Golden Ten

WILLEMSTAD — Gedeputeerde Faroe Metry, belast met onder meer het casinowezen, is niet op de hoogte van een verbod in onder meer Nederland op het onlangs in het casino van Hotel Holland geïntroduceerde spel Golden Ten. Directeur Hans Vrolijk van Hotel Holland, meldde voor de opening van het casino nog trots dat hij de enige is met een officiële vergunning voor Golden Ten.

Het spel is in de meeste landen verboden, omdat het idee wordt gewekt dat het om een behendigheidsspel gaat. Het lijkt op roulette, maar de cijfers staan in volgorde en de schijf draait langzamer, zodat de gokker het idee heeft dat hij kan berekenen waar het balletje terechtkomt. In Nederland is enkele weken geleden nog een exploitant van een Golden Ten-casino veroordeeld tot een gevangenisstraf van enkele maanden.

"Hoe? Wat", luidt de eerste reactie van gedeputeerde Metry. Het spel is hem niet bekend en hij weet niet of het bij de Antilliaanse wetgeving verboden is. Ook bij de afdeling Algemene en Juridische Zaken van het eilandgebied, kan daarover niets worden gezegd.

Een casinovergunning wordt op Curaçao afgegeven voor een bepaald aantal spelen, meestal de reguliere zoals roulette, Black Jack, poker en de gokautomaten. Of in dit specifieke geval aan Hans Vrolijk een vergunning is afgegeven voor het Golden Ten spel, kan Metry zich niet meer herinneren. "Als dat zo is en het is verboden, dan heeft hij misbruik gemaakt van onze onwetendheid." De gedeputeerde belooft na te zullen trekken, hoe de vork aan de steel zit.

Casino-houder Vrolijk was vanmorgen niet bereikbaar voor commentaar.

MODERNISERING

Overigens staat voor de casinowetgeving begin volgend jaar een modernisering op stapel, met name ten aanzien van de casinobelasting. Eerst zou deze ontwerpeilandsverordening er dit jaar nog worden doorgejast, maar dat is er niet van gekomen.

Voor 1992 is het goede voornemen om de geldende bepalingen die zijn vastgelegd in een eilandsbesluit over te hevelen naar een eilandsverordening, "om zo een beter overzicht te krijgen." Geregeld wordt dat de belasting aansluiting zal hebben bij een soortgelijk systeem als dat van de loonbelasting.

Ook wordt er een strafbepaling in opgenomen waarbij de casinohouder een boete van honderd procent kan verwachten in geval hij de casinobelasting te laat of in het geheel niet afdraagt, vertelt Metry. Zonodig kan een vergunning zelfs worden ingetrokken.

LOKAAL

Dan ligt er ook nog altijd de kwestie van het lokale casinobezoek. Voorheen gold de bepaling dat een ingezetene slechts viermaal per maand het casino in mocht en dan nog in gezelschap van een toerist. Vooraf moest dan een toegangsbewijs worden gevraagd bij het hoofd van de politie.

Metry: "In de praktijk heeft dit niet gewerkt. Je hebt een controverse tussen de wetgeving en wat er leeft onder de bevolking. Zou je nu de lokale mensen weghalen, dan zouden de casino's kunnen sluiten."

Zes jaar voor liefdesspionne

MUNCHEN - Gabrielle Gast, die meer dan twintig jaar als "liefdespionne" werkte voor de voormalige Oostduiste veiligheidsdienst Stasi, is donderdag door een rechtbank in Munchen veroordeeld tot zes jaar en negen maanden gevangenisstraf, zo is van gerechtelijke bronnen vernomen.

De 48-jarige Gast had een hoge functie binnen de inlichtingendienst van de DDR. De officier van justitie had tegen haar acht jaar cel geeist. Karl-Heinz Schneider, een medeplichtige van Gast die de rang van commandant had binnen de Stasi, kreeg achttien maanden voorwaardelijk. Gast begon in 1968 met spioneren voor de Stasi en bezorgde de dienst zeer geheim materiaal. Zij werd in de herfst van 1990 ontmaskerd nadat er een aanklacht tegen haar was ingediend.

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag 8 januari 1992, des voormiddags om 10.00 uur zal ten kantore van ondergetekende, krachtens artikel 1203 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek der Nederlandse Antillen, de openbare verkoop worden gehouden van:

het tot 24 januari 2033 lopend recht van erfpacht op een perceel grond, bekend als kavel nummer 37 te "Congo", groot 530 m2, omschreven in meetbrief nummer 155 van 4 april 1972, met het daaropstaande woonhuis, plaatselijk bekend als Sint Thomas 36.

De veilingvoorwaarden zullen gedurende één week vóór de veiling voor belanghebbenden ter inzage liggen ten kantore van ondergetekende en houden onder meer in dat executant van iedere bieder de overlegging van een garantie kan eisen als waarborg voor de betaling van de koopsom en kosten.

Mr H.A. Sperwer,
notaris
Neptunusweg 18
Telefoon: 374377.

Eerste Kerst Seguros Nuevo Mundo

WILLEMSTAD — Het verzekeringsbedrijf Seguros Nuevo Mundo beleefde zijn eerste Kerstviering op Curaçao. Voor deze bijzondere en vrolijke gelegenheid gaven in het eigen onderkomen aan de Lindberghweg in Saliña acte de présence onder anderen directeur voor Curaçao Helvidio Morales Castillo (l.), president dr. Alfredo Alvarez Gallardo (derde van links) en monsieur la Cavalérie (tweede van rechts).

Over de kop bij uitwijken voor tegenligger

WILLEMSTAD — Een 57-jarige automobilist is gisteren gewond geraakt, toen hij moest uitwijken voor een tegenligger en daardoor over de kop sloeg. De man reed op de Caracasbaaiweg. verklaarde aan de politie dat hij richting Jan Thiel reed toen plotseling een tegenligger op hem afkwam die hem noodzaakte de gewraakte akte manoeuvre uit te voeren. Met een snijwond aan zijn oor en klachten over hoofdpijn, werd het slachtoffer per ambulance naar het St. Elisabeth Hospitaal vervoerd.

Acht jaar cel voor cocaïne-smokkelaar

AMSTERDAM/WILLEMSTAD — De Amsterdamse rechtbank heeft de 34-jarige Italiaan S.S. wegens de invoer van ruim 40 kilo cocaine veroordeeld tot acht jaar gevangenisstraf, overeenkomstig de eis. Zijn 31-jarige medeverdachte en landgenoot S.D. werd eerder na een gelijkluidende eis bij gebrek aan bewijs vrijgesproken.

De cocaine werd op 3 september vanuit Curaçao per vliegtuig naar Nederland getransporteerd, verstopt in veertien nep-halters. Bij een routinecontrole op Schiphol werd de partij ontdekt, waarna de politie besloot tot een zogeheten gecontroleerde aflevering.

De halters en hun verboden lading werden door S. afgeleverd in een pand aan de Amstel. Na observatie ging de politie over tot arrestatie.

Volgens de officier van justitie is niet duidelijk geworden wie de drugs in de halters heeft verstopt. De Curaçaose sportschoolhouder die de halters leverde, zou deze in opdracht van een Zuidamerikaan naar Nederland hebben verzonden. Toen hem duidelijk werd dat zijn materiaal cocaine bevatte, bracht hij de rest van zijn haltervoorraad naar de politie. Daaruit werd nog eens 40 kilo cocaine te voorschijn getoverd.

'Uni ku Una' voor Van der Grinten

Vriendenboek legt vinger op vele Curaçaose 'wonden'

WILLEMSTAD — In het voor ex-UNA gastdocent prof. dr. W. van der Grinten opgestelde vriendenboek 'Uni ku UNA - Noten bij Van der Grinten' verschijnen 23 actuele Antillianse opstellen, die veelal de vinger op de juridische wond leggen. Eén daarvan is een bijdrage van mr. Carlos Dip, die in zijn verhaal wijst op de verkeerde interpretaties die velen, betrokken hij het staatkundige herstruktureringsproces, geven aan juridische termen waardoor partijen langs elkaar heen praten. Dip concludeert ook dat Nederland nu niet sterk staat bij de afwijzing van een status aparte voor Curaçao aangezien dat land zelf de bouwstenen daarvoor aandroeg: erkenning van het zelfbeschikkingsrecht en het stimuleren van de decentralisatie - zoals die op de Antillen van toepassing is - zijn daar twee voorbeelden van. Volgens Dip bestaat overigens behoorlijk wat misverstand en onwetendheid over de term 'decentralisatie'; dat is ook het geval voor de term 'status aparte'.

Het liber amicorum voor Van der Grinten werd kort geleden in Nederland aan hem aangeboden, terwijl ook de auteurs - Antilliaanse juristen of rechstgeleerden die hier gewerkt hebben - onlangs evenzo een exemplaar van het boek hebben ontvangen.

Het mooi verzorgde boekwerk is een initiatief geweest van de Faculteit der rechtsgeleerdheid van de UNA en kwam tot stand onder toezicht van de redactie-commissie bestaande uit UNA-docenten Elmer Joubert, Frank Kunneman en A. van Rijn. Van der Grinten nam in april dit jaar officieel afscheid van Curaçao. Dat gebeurde tijdens een afscheidscollege. Hij is tijdens zijn 'Curaçao-loopbaan' 28 maal op het eiland geweest.

In het boek, waarvoor Joubert een voorwoord schreef, komt een scala van onderwerpen aan bod, variërende van de doodstraf in historisch perspectief (G. Bossers) en de scheepsregistratie (A. Eshuis) tot de afnemende invloed van de kerk op het sociale leven (A. Paula) en het NV-recht op de Antillen (E. Joubert).

Kunneman en B. Schantee schreven een opstel over het bouwen op huurgrond: een op Curaçao vaak voorkomend fenomeen, waarmee het gerecht heel handig omspringt. De meesten denken namelijk dat bouwerken op huurgrond hun eigendom wordt, hetgeen strict formeel niet zo is. Toch wees onderzoek uit dat de rechtspositie van degenen die op huurgrond bouwen vrij sterk is, dankzij gerechtelijke uitspraken in de loop der jaren. De wet wordt flexibel geïnterpreteerd, lichtte Kunneman gisteren toe.

Mevrouw Liew schreef een stuk over de wetgeving voor Antilliaanse gepensioneerden en zij concludeert dat deze groep er maar bekaaid van af komt (Nos grandinan, met recht bejaard?). De wetgeving is niet alleen karig, maar er is sinds de 'pensionado wetgeving' werd ingevoerd (voor het aantrekken van (buitenlandse) pensionado's) ook nog eens een keer een pijnlijke discrepantie geschapen. Zij meent dat hierover en over de wijze waarop de gemeenschap met zijn ouderen omgaat een discussie moet komen.

Elmer Joubert meent dat het Antilliaanse NV recht op korte termijn herzien en gemoderniseerd moet worden, zoals een commissie (Van der Grinten) voorgesteld heeft. De offshore industrie had kennelijk nogal wat bezwaren tegen diverse onderdelen, waardoor de behandeling van deze voorstellen door regering en Staten werd aangehouden. Nu dreigt het gevaar dat de Antillen zeker wat het Burgerlijk Wetboek betreft achter te zullen raken. Dit zou op de lange duur nadelige gevolgen kunnen hebben voor de verdere uitbouw van Antillen als financieel en internationaal centrum. "We moeten ons zelf afvragen waarheen we willen. Op deze manier doorgaan, een stap terug doen of onze wetgeving moderniseren waardoor we betere aansluiting hebben op Europa," aldus Joubert.

R. Torringa concludeert in zijn opstel over het bonnenstelsel, dat arm zijn op Curaçao een heel dure zaak is en dat het bonnenstelsel een fenomeen is dat moeilijk uitgeroeid zal kunnen worden. Toch zou bezien moeten worden in hoeverre er enige struktuur kan komen, omdat nu degenen die het minst hebben - en dus met bonnen werken - vaak het meeste kwijt zijn en in een spinneweb van schulden terecht komen. Commerciële banken, stelt hij vast, zijn zeker niet zo klantvriendelijk als ze zich voordoen zeker niet ten aanzien van de kleine man. "De welvaartsverschillen op Curaçao zijn groot. Verder is het hier een consumptiemaatschappij ondanks de economische problemen. Van rijk tot arm leeft men op krediet, maar met het verschil dat degenen met geld gemakkelijker aan geld komen." Torringa zegt dat de wetgeving over een fenomeen als het bonnenstelsel ontbreekt. Hij zegt verder dat zolang kredietverstrekking op deze manier en op dergelijk grote schaal doorgaat "het erg duur zal zijn om op Curaçao arm te zijn."

Het liber amicorum zal zeer binnenkort in alle boekhandels te koop zijn.

Kroatische leidster gehuldigd

ZAGREB - *De oprichters van de Kroatische onafhankelijkheidsbeweging Savka Dabcevic-Kucar (links) kreeg een rode roos aangeboden door een lid van de Kroatische garde. Dit gebeurde bij gelegenheid van de twintigste verjaardag van de beweging voor de onafhankelijkheid van Kroatie. Dabcevic-Kucar leidt op dit ogenbik de parlementaire oppositie in Kroatie.*
(AFP-satellietfoto)

Navo bereid SU-republieken te erkennen

BRUSSEL - De zestien landen van de NAVO zijn bereid de nieuwe republieken van de uiteenvallende Sovjetunie te erkennen als zij aan een aantal voorwaarden voldoen.

Dat werd donderdag in Brussel duidelijk op een bijeenkomst van de Noord Atlantische raad (NAR), waarvan de ministers van Buitenlandse zaken van de NAVO deel uitmaken. De voorwaarden waaronder tot erkenning van de republieken kan worden overgegaan zijn dezelfde die de EG wil hanteren: Een democratisch bestuur, respect voor mensenrechten en minderheden, het nakomen van internationale verdragen, in het bijzonder de ontwapeningsakkoorden, en geen gewelddadige grenswijzigingen.

Oekraïne:SU-leger maximaal 150.000 man

BERLIJN - De Oekrainse president Leonid Kravtsjoek heeft in een interview, dat maandag is gepubliceerd, gezegd dat de strijdkrachten van de voormalige Sovjetrepubliek niet meer dan 150.000 man zullen tellen.

Op dit moment zijn er 1,2 miljoen Sovjetmanschappen gestationeerd in de Oekraine die formeel onder bevel staan van het centrale ministerie van Defensie van de Sovjetunie. Het gezag van het ministerie brokkelt echter langzaam af nu de SU in onafhankelijke republieken uiteenvalt. Oekrainse functionarissen hadden eerder gezegd dat het leger van de toekomstige onafhankelijke republiek uit zo'n vierhonderdduizend man zou bestaan, waardoor in het Westen vrees ontstond voor een onstabiele situatie.

El Salvador verzet haalt heli neer

SAN SALVADOR - Negen militairen van het Hondurese leger, onder wie twee kolonels, zijn om het leven gekomen na het neerhalen van hun helikopter door Salvadoraanse rebellen.

Dat is vrijdag meegedeeld door Radio Venceremos, de clandestiene zender van het Nationale bevrijdingsfront Farabundo Marti (FMLN). Een woordvoerder van het Salvadoraanse leger heeft de dood van de Hondurese militairen bevestigd. De helikopter werd neergehaald boven Salvadoraans grondgebied, in het departement Morazan, zo'n tweehonderd kilometer ten oosten van de hoofdstad San Salvador. In het betreffende gebied, grenzend aan Honduras, waren hevige gevechten aan de gang tussen het regeringsleger van El Salvador en de rebellen. Volgens Radio Venceremos werd de helikopter neergeschoten toen hij "zeer langzaam, in een provocerende positie" over het gevechtsgebied vloog. Een FMLN-woordvoerder betreurde het incident en vroeg het Hondurese opperbevel z'n toestellen weg te houden uit zones die onder controle zijn van het FMLN.

Kerstman bezoekt Curaçao stand

WILLEMSTAD — *Onder grote belangstelling van medewerkers van reisbureau's, luchtvaartmaatschappijen en touroperators, bezocht de kerstman (Alexander Washington) de Curaçao stand op de RAI in Amsterdam. In overleg met Reisrevue en de beursorganisatie Tour 1991 RAI-Amsterdam, overhandigde de kerstman aan de heer Guillermo Neef, directeur van het Curaçao Toeristen Bureau Europa, een herinneringsplaquette ter gelegenheid van de 60.000e Nederlandse bezoeker aan Curaçao. Op de foto staat Guillermo E. Neef tussen de dames Janine de Windt (sales-coördinator) en Diahna Lue (bureau-assistente). Ter linkerzijde, u allen bekend: de kerstman.*

Voorzitter Fesebako Aco Henriquez:

"Buurtcentrum Westpunt wordt volop gebruikt"

WILLEMSTAD - De Eilandsraad van Curaçao is vandaag akkoord gegaan met de overdracht van het erfpachtsrecht op de grond waarop het buurtcentrum Westpunt is gebouwd, aan de Curaçaose federatie van buurtcentra Fesebako. Zoals bekend is dit gebouw indertijd gerealiseerd met een donatie van de Curaçaose Dokmaatschappij, op voorspraak van president-commissaris, gedeputeerde Ricardo Isebia.

De voorzitter van Fesebako, de heer Aco Henriquez, deelde de Amigoe desgevraagd mee dat er sinds juli j.l. druk gebruik wordt gemaakt van het buurtcentrum. De aktiviteiten worden gecoördineerd door jeugdleider Riginald Paulo. Momenteel is het gebouw echter tijdelijk gesloten i.v.m. restauratie werkzaamheden. Fesebako beschikt thans over vijftien buurtcentra verspreid over het gehele eiland. Volgens de heer Henriquez bestaat er echter grote behoefte aan een buurtcentrum in de wijken Koraal Specht, Boca Sami en Muizenberg. Ook kan Fesebako nog een aantal jeugdleiders gebruiken in diverse wijken. Hiervoor worden geregeld cursussen opgezet, maar helaas laten diverse jongeren die zo'n cursus gevolgd hebben het later afweten.

De heer Henriquez hoopt dat er volgend jaar, wanneer de Jeugdcentrale Curacao (JCC) over een nieuw gebouw beschikt, op geregelde basis cursussen kunnen worden gegeven om zodoende het benodigde kader te vormen voor het jeugdwerk op het eiland.

GENEVE - Prins Sadruddin Aga Khan die de humanitaire hulp van de Verenigde Naties aan Irak leidt, stapt eind deze maand op. Zijn functie als gevolgmachtigde van de VN voor humanitaire hulp in de Golf wordt de eerste drie maanden van het nieuwe jaar waargenomen door de Deen Henrik Oleson. Sadruddin Aga Khan liet de VN weten aan het einde van zijn ambtstermijn als gevolmachtigde zijn functie te willen neerleggen. De naam van de prins die een Iraans paspoort heeft en in Parijs is geboren, wordt nu genoemd voor de nieuwe post van VN-coordinator voor Humanitaire steun.

Acht Libanezen ontvoerd door Israëlische commando's

NABATIYEH - Israelische commando's hebben acht Libanezen ontvoerd uit de omgeving van het Zuidlibanese dorp jIbsheet, zo heeft een ooggetuige vrijdag verklaard.

Jibsheet is het dorp waaruit de Israeli's twee jaar geleden de Shi'itische geestelijke sjeik Abdel-Karim Obeid ontvoerden. Obeid is Israels voornaamste troef bij zijn pogingen in Libanon vermiste militairen of hun stoffelijke overschotten terug te krijgen. Het Libanese leger en het Internationale comite van het Rode Kruis zeiden het bericht van de ontvoeringen te zullen onderzoeken. Israel heeft geen mededelingen over een mogelijke operatie in zuid-Libanon gedaan.

In Libanese veiligheidskringen is vernomen dat zeker drie mensen door Israelische commando's zijn weggevoerd. Naar hun zeggen zou de Israelische operatie verband kunnen houden met pogingen van de joodse staat zijn in Libanon vermiste militairen terug te krijgen. Onder de drie ontvoerden is een Libanese journalist uit Nabatiyeh die als correspondent voor het Britse persbureau Reuter werkt. Van Israelische zijde is de ontvoering ontkend.

Belgrado beantwoordt vervoersboycot Bonn

Servische gebieden in Kroatië: Onafhankelijk

BELGRADO - Krajina, een van de Servische gebieden in Kroatie, heeft zich donderdag onafhankelijk verklaard en Milan Babic gekozen tot de eerste president "van de nieuwe eenheid in federaal Joegoslavie". Dit heeft Radio Belgrado gemeld. Tegelijkertijd nam de volksvertegenwoordiging van Krajina, dat ligt in het achterland van de Dalmatische kust rond Knin, een grondwet aan.

Ook "autonome" Servische gebieden in Slavonie in het oosten van Kroatie, Baranja en West-Srem, riepen de onafhankelijkheid uit tijdens de zitting van hun volksvertegenwoordiging die werd gehouden in Beli Manastir en sloten zich direct aan bij de nieuwe "republiek van Servisch Krajina". Samen vormen zij "een geografisch gescheiden staatseenheid", aldus Tanjug. Volgens Babic zal de nieuwe Joegoslavische republiek "in gehele soevereiniteit met andere republieken een nieuw Joegoslavie of een alliantie van Servische staten vormen". De leiders van de republiek met ongeveer driehonderdduizend inwonesr hebben inmiddels opgeroepen tot internationale erkenning.

Het uitroepen van de onafhankelijke republiek komt twee dagen na een besluit van de Europese Gemeenschap om Joegoslavische deelrepublieken te erkennen als onafhankelijke staten op 15 januari als deze voldoen aan de internationale criteria wat betreft mensenrechten en democratie.

In verscheidene delen van Kroatie werd ook donderdag weer zwaar gevochten, met name in west-Slavonie rond Pakrac, Nova Gradiska en Novska. Ook uit Osijek werden nieuwe gevechten gemeld. De federale luchtmacht heeft volgens de Kroatische radio verscheidene dorpen gebombardeerd.

Als antwoord op de vervoersboycot van Bonn tegen Servie zullen de Joegoslavische grenzen vanaf vrijdag middernacht worden gesloten voor Duitse vliegtuigen, vrachtwagens en schepen. Een uitzondering tot 20 januari wordt gemaakt voor Duitse autobussen en chartervliegtuigen. Kennelijk om het Kerstverkeer van gastarbeiders niet te hinderen. Duitsland nam afgelopen week het besluit om eenzijdig Servische en Montenegrijnse voertuigen bij de Duitse grenzen tegen te houden.

Instructies in loopgraven

■ *NOVA GRADISKA - Kroatische soldaten krijgen in hun loopgraven instructies aan de frontlijn bij Nova Gradiska op bijna negentig mijl van de Kroatisceh hoofdstad Zagreb. Het was maandag vrij rustig aan het front in Joegoslavie. (AFP-satellietfoto)*

Gevolgen situatie in SU aan orde

Sjevardnadze niet naar NAVO-Warschaupact-beraad

BRUSSEL - Op de als historisch aangeduide bijeenkomst van de ministers van Buitenlandse zaken van de zestien NAVO-landen, de zes voormalige Warschau pactlanden en de drie Baltische staten zal Sovjetminister Edoeard Sjevardnadze ontbreken.

De bijeenkomst, die vrijdag in Brussel plaats heeft, is de eerste zitting van de Noordatlantische samenwerkingsraad (NASR), die in november op de NAVO-topconferentie in Rome in het leven is geroepen om de contacten met de voormalige Oostblok-landen nauwer aan te halen. Sjevardnadze heeft het Westers bondgenootschap laten weten dat de Sovjetambassadeur in Belgie, Afanessevski, die ook bij de NAVO is geaccrediteerd, zijn plaats zal innemen. De alliantie heeft hiervoor begrip, gezien alle problemen in de SU, aldus een hoge diplomaat woensdag. Hij voegde eraan toe dat het nog onduidelijk is of vertegenwoordigers van de afzonderlijke republieken in het gevolg van de Sovjet-ambassadeur aanwezig zullen zijn.

Voorafgaand aan de eerste zitting van de NASR zullen de ministers van Buitenlandse zaken van de NAVO donderdag voor hun halfjaarlijks overleg in Brussel bijeenkomen. Deze bijeenkomst van de Noordatlantische Raad (NAR) zal naar verwachting worden gedomineerd door de gevolgen die het uiteenvallen van de SU kan hebben voor de veiligheid en stabiliteit in Europa.

ANKARA - Turkije is donderdag akkoord gegaan met een langduriger verblijf op zijn grondgebied van geallieerden die de Kurden in het noorden van Irak moeten beschermen.

Voorlopig kunnen zij zes maanden langer blijven. Dit heeft een woordvoerder van de regering in Ankara bekend gemaakt. Het besluit tot verlenging is genomen na een verzoek van betrokken landen, met name de Verenigde Staten.

Nieuwe VN-secretaris:Hoogste prioriteit

Servië dreigt met vertrek Joegoslavië-vredesoverleg

BELGRADO - Servie heeft geen enkele belangstelling voor een eventuele erkenning door de EG, zo heeft men laten weten. Ondanks het oplaaien van de strijd op verschillende plaatsen vervolgt de EG zijn vredespogingen. Volgens de nieuwe VN-secretaris Boutros Boutros Ghali heeft de kwestie Joegoslavie de hoogste prioriteit.

Verscheidene steden in oost-Slavonie, waaronder de hoofdstad Osijek, hebben in de afgelopen nacht van woensdag op donderdag onder zwaar artillerievuur gelegen. Een aanval van Servische cavalleristroepen kon bij Kopacevo, in de omgeving van Osijek, door Kroatische strijdkrachten afgeslagen worden, zo meldde Radio Zagreb. Ook de steden Sisak en Karlovac, respectievelijk vijftig kilometer ten zuidoosten en vijftig kilometer ten zuidwesten van Zagreb kwamen ook onder artillerievuur te liggen. De voorzitter van de Haagse vredesconferentie, Lord Carrington, hervatte in Joegoslavie zijn gesprekken met de diverse partijen en gaf hen een toelichting op de besluiten van de EG.

BINNEN TWEE WEKEN

Het door Servie geleide Joegoslavische staatspresidium viel woensdag fel het EG-aanbod aan om de opstandige republieken te erkennen. Men noemt dit een ernstige schending van het Handvest van de Verenigde Naties en gaat daarom in beroep bij de Veiligheidsraad van de VN. De Servische president Slobodan Milosevic veroordeelde eveneens het EG-akkoord om Kroatie en Slovenie op 15 januari te erkennen indien zij aan een aantal voorwaarden voldoen. Milosevic dreigde dat Servie zich uit de EG-vredesconferentie over Joegoslavie zal terugtrekken tenzij de VN worden betrokken bij de bemiddeling in het conflict.

De Servische minister van Buitenlandse zaken, Vladislav Jovanovic was in de Egyptische hoofdstad Cairo voor een onderhoud met de toekomstige secretaris-generaal van de VN, Boutros Boutros Ghali. Deze heeft verklaard dat het oplossen van de Joegoslavische crisis "een van de eerste prioriteiten is van de VN". Boutros Boutros Ghali had te verstaan gegeven dat hij binnen twee weken met de Joegoslavische crisis te maken krijgt - als hij per 1 januari in functie treedt.

De Kroatische troepen hebben bij de gevechten rond Kopacevo dertig strijders van Servische milities en het federale leger gedood, zo meldde de Kroatische radio. Kopacevo werd vervolgens ingenomen door de Kroatische strijdkrachten. De stad Split aan de Adriatische kust werd woensdagavond gebombardeerd vanuit de marinebasis in Lora, aldus de radio.

Paus achter Gorbatsjov in augustus

Jeltsin als gelovige bij paus op bezoek

VATICAANSTAD - Ruim een jaar na zijn tweede ontmoeting met Sovjetpresident Michail Gorbatsjov, binnenkort waarschijnlijk ambteloos burger, ontvangt paus Johannes Paulus II vrijdag de nieuwe sterke man, de Russische president Boris Jeltsin.

De toekomst van Rusland, de betrekkingen tussen het Vaticaan en Rusland, de slechte relatie tussen de Russisch-orthodoxe kerk en de Rooms-katholieke kerk en het bezoek dat de paus aan Rusland wil brengen zijn vermoedelijk de onderwerpen van gesprek. In een interview met de Italiaanse krant La Repubblica beleed Jeltsin enkele dagen geleden duidelijker dan ooit zijn geloof. "Ik heb respect voor alle geloofsovertuigingen en alle godsdiensten. Ik ga tamelijk geregeld naar de kerk, naar de mis, en ik voel veel emotie als ik het huis van God binnenga. Zij hebben geprobeerd om het atheisme tegen elke prijs op te leggen, maar zij zijn er niet in geslaagd", zei Jeltsin. De Russische leider heeft uit handen van zijn moeder het doopsel ontvangen.

Het Vaticaan heeft tot nu toe niet gereageerd op de oprichting van het gemenebest van onafhankelijke staten dat vanaf 1 januari in de plaats komt van de Sovjetunie. Bij de coup tegen Gorbatsjov in augustus koos de paus voor Gorbatsjov en roemde hij, op dat moment op bezoek in het ex-communistische Hongarije, "de oprechte wil" en "hoge inspiratie" van de Sovjetpresident. Ook tijdens de beide bezoeken van Gorbatsjov aan het Vaticaan had het hoofd van de RK kerk veel waarderende woorden voor de Sovjetpresident. Volgens waarnemers heeft de paus er geen moeite mee zich aan de nieuwe situatie aan te passen en de onafhankelijkheid van de verschillende Sovjetrepublieken te erkennen.

Vietnamese hongerstakers in Nederland:

Bij onderzoek naar opvang einde actie

UTRECHT - De 155 hongerstakende Vietnamese asielzoekers in Nederland zijn bereid hun actie op te geven als staatssecretaris Kosto (Justitie) een onderzoek instelt naar de manier waarop Vietnamezen in Tsjechoslowakije worden opgevangen.

Zij vinden dat het ministerie dat nog steeds niet goed heeft onderzocht. Dat heeft het landelijk actiecomite woensdag meegedeeld. Het initatief hiervoor komt van de Groningse kerkelijke organisatie Inlia, die zich inzet voor asielzoekers. Het actiecomite heeft er meteen over vergaderd en ermee ingestemd omdat de medische toestand van de meeste hongerstakers "heel erg slecht" aan het worden is, aldus woordvoerster Tue.

De Tweede Kamer steunt overigens in overgrote meerderheid het uitzettingsbeleid van staatssecretaris Kosto van Justitie met betrekking tot de Vietnamese asielzoekers. Alleen de fractie van Groen Links uitte woensdag de nodige kritiek in een spoeddebatje over de recente uitzetting. De bewindsman zou volgens woordvoerster Sipkes op zijn minst enig uitstel moeten gunnen tot er voldoende garanties zijn voor de gezondheid en de veiligheid van asielzoekers die uit ons land worden verwijderd.

Praag:Niet voor Vietnamezen verantwoordelijk

HILVERSUM - Tsjechosolowakije is niet verantwoordelijk voor de Vietnamezen die in Nederland in hongerstaking zijn.

"Wij zijn van mening dat geen enkel land het recht heeft deze mensen terug te jagen naar Tsjechoslowakije", zei de Tsjechische ambassadeur S. Paulny donderdag in het NOS-journaal. "Om een eenvoudige reden. Tsjechoslawakije is niet verantwoordelijk voor hen." Volgens de ambassadeur zijn de Vietnamezen weggevlucht uit Tsjechoslowakije en is daarmee hun legale verblijf in dat land afgelopen. "Tsjechoslowakije is niet verantwoordelijk voor hun lot."

Roemeens gezin in Duitsland vermoord

BONN - De Duitse politie onderzoekt de achtergrond van de doodslag die woensdag in een opvangcentrum voor asielzoekers nabij bonn gepleegd is op een Roemeense en drie van haar vier kinderen. Vooralsnog wijst niets op een politiek motief, zo heeft zij donderdag meegedeeld.

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(openingstijden voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-20.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(openingstijden voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.30 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. van Bommel, tel.: 8896.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

GALERIA DI ARTE BONAIRE (Kaya Grandi 70): openingstijden: maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

LVV: openingstijden Slachthuis i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden.

****

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk:
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Coromotokerk, Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon:
maandag t/m zondag om 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan meneer E.A. van der Ree, Kaya Lisboa 9.

****

Halve dag vrij voor ambtenaren

KRALENDIJK — De overheid zal de ambtenaren op 24 december en op 31 december een halve dag vrij geven. In verband met de feestdagen sluiten de overheidsdiensten om twaalf uur.

Mogelijk vijf miljoen terug naar consument

Sealy laat zich niet de mond snoeren over financiën WEB

KRALENDIJK — In een scherpe verklaring heeft het bestuur van de Kamer van Koophandel (KvK) Bonaire gereageerd op een persverklaring van gedeputeerde Ramoncito Booi in zijn kwaliteit als president-commissaris van het WEB nv. In verband met inlichtingen die de Kamer aan vertegenwoordigers van de Europese Ontwikkelingsbank heeft gegeven, zou de semi-overheidsinstelling de belangen van Bonaire niet alleen geschaad hebben, maar zelfs in gevaar gebracht hebben.

De verklaring van Booi kan niet geheel los gezien worden van de controverse tussen zijn persoon en de voorzitter van de KvK. Zoals bekend, botert het niet tussen deze twee heren tussen wie vroeger een uitstekende verstandhouding bestond. Toch zegt Booi, die een zekere verantwoordelijkheid draagt voor het wel en wee van het utiliteitsbedrijf, dat volgens zijn gedachtengang de KvK duidelijk negatieve informatie heeft gegeven aan de vertegenwoordigers van de Europese Ontwikkelingsbank. Met name over het Water- en Energiebedrijf.

Booi merkte op, dat de KvK gezegd zou hebben, dat men uiterst voorzichtig diende te zijn met het verstrekken van een lening aan het WEB, aangezien de Kamer een zaak had aangespannen tegen het bedrijf die zeer ernstige consequenties zou kunnen hebben.

Volgens Sealy gaf gedeputeerde Booi toen een geheim prijs, dat niet bekend was bij de Kamer en evenmin bij de bevolking. Booi zei letterlijk: "Als het WEB deze zaak zou gaan verliezen, dan zal het bedrijf een bedrag van vijf miljoen gulden moeten terugbetalen aan de consument".

In verband met de verklaringen van gedeputeerde Booi heeft de KvK in de loop van donderdag een brief ontvangen, waarin melding wordt gemaakt van een zekere ontevredenheid over de door de KvK afgelegde verklaringen. Ofschoon in de brief wordt toegegeven dat de overheid het recht van vrije meningsuiting niet ter discussie wil stellen, wordt toch wel zeer duidelijk gesteld dat de uitlatingen van de Kamer door de overheid niet erg op prijs worden gesteld. Als reden daarvoor geeft het Bestuurscollege aan, dat dit een negatieve invloed zou kunnen hebben op de beslissing van de genoemde financieringsbank. Met name zegt de overheid, dat de handeling van de Kamer de financiële situatie van het WEB in een negatief daglicht heeft gesteld.

CLAUSULE

Donderdagavond heeft het bestuur van de Kamer over de brief van het BC vergaderd en het BC kan in de loop van volgende week een gepeperde brief verwachten, waarin de waarheid geenszins geweld wordt aangedaan. Het is volgens het bestuur juist een publiek geheim dat er tegen het WEB een rechtszaak loopt, aangespannen door de KvK. Die gerechtszaak gaat over de (naar de mening van de Kamer) ten onrechte geïnde gelden voor de zogenaamde brandstofclausule.

De Kamer herinnert er ten overvloede aan dat de prijzen die op Bonaire betaald moeten worden voor elektriciteit en water aanzienlijk hoger liggen dan op Curaçao. De zaak die moet gaan dienen, is volgens het bestuur juist de verwaarlozing van gedeputeerde Ramoncito Boi van de materie. Op 27 februari, aldus de uitleg van de Kamer is aan Booi verzocht in zijn kwaliteit als president-commissaris van het WEB inlichtingen te geven over het gevoerde beleid van het WEB. Met name een financieel overzicht van de jaarverslagen 1982 tot en met 1989. Bovendien werd gevraagd naar de concessies waarover het utiliteitsbedrijf beschikt.

Kamervoorzitter Aubrey Sealy zegt dat niet bij, maar het bestuur van de Kamer heeft Booi een telegram gestuurd met een ultimatum gedateerd op 18 februari. Daarin werd nogmaals gevraagd of Booi wilde antwoorden vóór 22 maart. Inderdaad antwoordde Booi toen dat hij in de eerstvolgende vergadering van de raad van commissarissen het verzoek van de Kamer ter tafel zou brengen.

De KvK zegt echter nimmer een antwoord te hebben ontvangen. De verrassing dat deze zaak het WEB vijf miljoen kan gaan kosten, blijkt ook voor de KvK erg groot. Sealy zegt dat er een brief naar het BC onderweg is. Een brief met de waarheid en niet meer. Naar de mening van Kamervoorzitter Aubrey Sealy echter geen waarheid die het Bonaireaanse Bestuurscollege erg goed uitkomt.

Aeroflot deelt in Sovjet-malaise

■*MOSKOU - Een TU-154 passagiersvliegtuig van Aeroflot op de Domodyedoyo luchthaven van Moskou wordt bijgetankt. Ruim veertig procent van de Aeroflot-luchtvloot staat echter werkloos aan de grond omdat er geen brandstof voldoende voorradig is of als gevolg van de afbrokkeling van de Sovjetunie waarvan Aeroflot een der paradepaardjes is geweest. Aeroflot was eens de grootste burgerluchtvaartmaatschappij van de wereld.*
(AFP-satellietfoto)

Paboso: 'Bevoordeling troef bij aanleg verlichting Kaya Grandi'

KRALENDIJK — Het aanbrengen van versieringen en verlichting in de Kaya Grandi, ten bedrage van meer dan vijftigduizend dollar, is volgens de Paboso een kwestie van politieke bevoordeling. Zowel partijvoorzitter Ewald Abdul als fractieleider Nochi Willem van de Paboso beweren steekhoudende argumenten te hebben voor deze ernstige beschuldiging.

In eerste instantie zegt Willem tot deze conclusie te zijn gekomen, nadat hij een verklaring van de fractieleider van de UPB, Cai Marsera — die belast was met de coördinatie — had gehoord. De uitvoering is in handen gegeven van een Venezolaanse groep die tot ergernis van de winkeliers in de Kaya Grandi gedurende drie dagen regelmatig de winkelstraat voor alle verkeer afsloot.

"Pas op het laatste moment werd contact opgenomen met de Kamer van Koophandel. Maar met de winkeliers van de Kaya Grandi is geen moment overleg gepleegd. Er is evenmin getracht een lokale ontwerper te vinden voor een ontwerp van versiering en decoratie van de winkelstraat en er was geen enkele coördinatie tussen Cai Marsera, de dienst DOW, de winkeliers of het WEB", aldus Willem.

De Paboso vraagt zich af, waarom er geen openbare aanbesteding is geweest, aangezien het hier toch gaat om een bedrag van vijftigduizend dollar, dat met enkele andere kosten op een totaalbedrag van meer dan honderdduizend gulden komt.

Volgens Willem is de enige reden dat er geen openbare inschrijving werd gehouden het feit dat er geen tijd was. De Paboso is echter van mening dat vrijwel alle mensen een aantekening hebben gemaakt op hun kalender wanneer het 25 december is. "Maar misschien heeft Cai Marsera geen kalender", oppert het fractielid van de Paboso in zijn verklaring. Voor de Paboso is het geheel een amateuristisch politiek spelletje dat er geen aanbesteding is geweest noch dat WEB werd ingeschakeld.

"Er werd een maatschappijtje opgericht van Venezolanen en van de overheid werd een bedrag geëist van vijftigduizend dollar, zonder dat dit op de begroting voorkwam. Op het laatste moment werd aan de winkeliers gevraagd of zij bij wilden dragen. Er werd echter niets met de Vereniging van Bedrijfsleven Bonaire besproken en evenmin werd er een begroting getoond", aldus Willem.

Volgens hem is er ook geen rekening gehouden dat de vuilniswagen — door de lage versiering — niet meer door de Kaya Grandi kan. De brandweer kan dat trouwens ook niet. Bovendien zijn er in muren van verschillende winkels gaten geboord, zonder dat daarvoor toestemming was gegeven.

"Dat is een duidelijk voorbeeld dus van politieke bevoordeling die de gemeenschap geld gaat kosten. Een week geleden stemde fractieleider Cai Marsera en zijn UPB-fractie een motie weg die in het belang was van de arbeidersklasse op Bonaire", aldus de wat verbolgen Nochi Willem.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt, tijdelijk zwaar bewolkt met af en toe een plaatselijke bui.
Zwakke tot matige, overdag af en toe vrij krachtige wind uit richtingen tussen oost en noordoost (tussen vijf en twintig knopen).

WEEROVERZICHT:
Ook in de komende 24 uur zal de zwakke storing in de middelste luchtlagen het weer op de Benedenwindse eilanden blijven beïnvloeden. Hierdoor zullen dan ook nog enkele plaatselijke buien tot ontwikkeling komen.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Station	Het weer (Vanmorgen 08.00 L.T.)	Max (Afgelopen 24 uur)	Min	Neerslag mm
Aruba	regen	28	22	6.2
Bonaire	licht bewolkt	--	--	0.0
Curaçao	licht bewolkt	29	22	1.9
St Eustatius	zwaar bewolkt	27	22	5.5
St Maarten	zwaar bewolkt	29	23	9.2
Amsterdam	regen	05	01	2.0
Kingston	licht bewolkt	31	24	0.0
Miami	half bewolkt	23	20	0.0
New York	geheel bewolkt	03	02	24.1
Port-of-Spain	zwaar bewolkt	31	23	sp
San Juan	zwaar bewolkt	28	23	6.4

Mexicaanse grondwet gewijzigd

Meer rechten voor kerken, scheiding kerk-staat blijft

MEXICO-STAD - Het huis van afgevaardigden in Mexico heeft met grote meerderheid ingestemd met een wijziging van de grondwet die de juridische erkenning van de Rooms-katholieke kerk en andere kerken mogelijk maakt.

De uitslag van de stemming was 460 tegen 22 stemmen. Voor stemden alle leden van de regerende Institutionele Revolutionaire partij van Mexico (PRI). Alleen de twaalf leden van de extreem-linkse Socialistische volkspartij en tien afgevaardigden van andere partijen stemden tegen. De kerken krijgen nu het recht bezittingen te verwerven en te beheren. Gebouwen en religieuze kunstwerken die tot het nationaal erfgoed worden gerekend, blijven echter in handen van de staat. Priesters mogen voortaan stemmen, maar zijn niet verkiesbaar voor politieke functies. Ook blijft het priesters verboden zich met politieke zaken in te laten. Door de grondwetswijziging worden processies en andere godsdienstige plechtigheden, zoals die voor de patroonheilige van het land, Onze lieve vrouw van Guadalupe, legaal. Officieel waren zij de afgelopen decennia verboden, maar de regering stond ze oogluikend toe.

Volgens de nieuwe grondwet zal de scheiding tussen kerk en staat die al 130 jaar van kracht is, blijven bestaan. Ook voor het openbaar onderwijs heeft de grondwetswijziging geen gevolgen. Wel zullen de katholieke particuliere scholen, die meer een dan een miljoen leerlingen tellen, godsdienstonderwijs mogen geven. Door het besluit dat een einde maakt aan de anti-kerkelijke artikelen in de grondwet van 1917, kan Mexico diplomatieke betrekkingen aanknopen met het Vaticaan.

Cuomo: geen kandidaat

■*ALBANY - Gouverneur Mario Cuomo van New York heeft in Albany bekend gemaakt dat hij niet zal deelnemen aan de race binnen de Democratische partij voor het presidentschap van de Verenigde Staten. Hij is tot dit besluit gekomen wegens de begrotingsproblemen die hij mee New York te maken heeft. Het spijt hem dat hij niet naar Gooi kan doen naar het Witte Huis, zo zei hij tijdens een persconferentie.*
(AFP-satellietfoto)

Lichtpuntje voor Amerikaanse werknemers hotel The Point

KRALENDIJK — Hoewel er nog geen enkele regeling is getroffen voor de veertien Amerikanen die al sedert anderhalf jaar in dienst van Parker Bonaire nv op Bonaire verblijven en geacht werden op te gaan treden als staf van het vijf sterrenhotel, schijnen er enkele positieve ontwikkelingen op komst te zijn.

Naar de Amigoe uit doorgaans betrouwbare bron heeft vernomen, zou de advocaat mr. Sjiem Fat voor de Amerikanen een rechtszaak starten. Overigens in afwachting van de uitspraak over de faillietverklaring die door Bonaire Trading Company was aangevraagd. Donderdagavond kregen de momenteel op de rand van het menselijk bestaan levende Amerikanen van de Arubaanse advocaat te horen dat er besprekingen gevoerd zullen worden die tot een oplossing kunnen leiden van het financiële probleem.

Overigens zouden die besprekingen tussen mr. Sjiem Fat en mr. Soliana (voor Parker en Geltman van The Point of Bonaire) al eerder gevoerd worden, maar enkele uren tevoren liet Soliana het afweten.

Tegenover de Amigoe beaamde gedeputeerde Ramoncito Booi, dat de nieuwe koper van The Point de schulden van Parker wel wilde delgen. Niettemin begreep de gedeputeerde uit de woorden van Geltman, dat het beschikbare geld allereerst besteed zou worden aan de opening van het hotel nog voor het eind van dit jaar. Daarna zou bekeken worden hoe de regeling met de aangetrokken Amerikanen zou plaatsvinden. Die zijn trouwens allerminst gerust op de afwikkeling, omdat zij begrepen hadden dat Geltman en Fogel reeds een (andere) managementsgroep hadden aangetrokken om het hotel te leiden.

Inmiddels werd afgelopen woensdag de faillissementsaanvraag voor het gerecht behandeld. The Point at Bonaire c.q. Parker Bonaire nv werd vertegenwoordigd door Geltman, Raymundo Saleh en mr. Erfraim Cijntje van Caribbean Consultancy, hetzelfde bedrijf dat ook de Bonaireaanse staatkundige structuur op papier heeft gezet. Op 27 december zal er duidelijkheid zijn in deze kwestie van het faillissement. Mocht dat op 27 december uitgesproken worden dan is er ook geen enkele positieve ontwikkeling voor de veertien Amerikaanse werknemers.

Inmiddels is er een financieel draagkrachtige groep Chinezen die geld wil steken in het door Parker aan Geltman en Fogel verkochte project. Duidelijk lijkt momenteel wel, dat beide heren niet over (eigen) geld beschikken.

MENSEN

Grupo Watawa

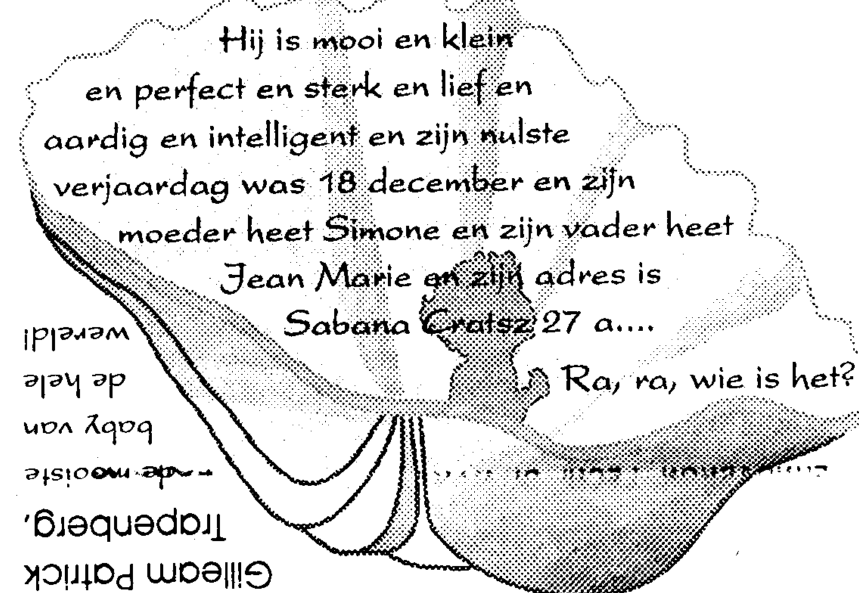

CASIO

■ *De laatste opname van de tambu-formatie Watawa is in de vorm van een langspeelplaat op de markt. Zoals de gewoonte brengen verscheidene tambu-groepen hun opnames op het einde van het jaar op de markt. Meestal met gebeurtenissen die plaatsvonden in het afgelopen jaar, die dan worden bezongen.*

Dat heeft ook Watawa onder leiding van Edsel Calmero gedaan. Watawa treedt vooral tegen deze tijd van het jaar op, op verschillende plaatsen. Degenen die geïnteresseerd zijn in een langspeelplaat kunnen bij alle bekende platenzaken terecht of kunnen bellen naar de nummers 684093 en 641550. De opname is tevens op audiocassete verkrijgbaar.

Op bijgaande foto: de hoes van de eindejaars-lp van Watawa.

Zakkenroller rolt politie

Onder het oog van tientallen politiemensen kon een professionele **zakkenroller** vrijdag in Utrecht ruim een uur lang zijn slag slaan. De sterke arm stak geen poot uit. Sterker nog de politie liet zich willig rollen.

Dit op het eerste oog merkwaardig tafereel viel te aanschouwen in de foyer van de Utrechtse schouwburg. Daar demonstreerde de vermaarde Oostenrijkse zakkenroller Charly Borra Utrechtse politiemensen de fijnste kneepjes van zijn vak. Borra maakt van het zakkenrollen een eerbare broodwinning. Hij treedt veel op in shows en geeft voorlichting aan de politie in heel Europa.

Vrijdag was de Utrechtse politie aan de beurt. Geen overbodige luxe want de professionele Utrechtse misdaadbestrijders waren voor Borra een gemakkelijke prooi. De meeste politiemensen, hoofdcommissaris J. Wiarda incluis, maakte Borra met zijn snelle praatjes en vlugge vingers geheel ongemerkt hun portefeuilles, zakagenda's en horloges afhandig. Zelfs als Borra ten behoeve van de camera's in slow motion rolde wist hij zijn politionele Prooi soms nog te verschalken.

Charly (45) rolde dankzij zijn vader al op 20-jarige leeftijd in het vak. De oude Borra was ook al een begenadigd roller die net als zijn zoon veel optrad in circus en theater. Charly treedt de komende dagen op in het Kerstcircus in de Utrechtse schouwburg. Geheel belangeloos. Tenminste, dat zegt hij.

Kerst is geen Disney-avontuur

De aartsbisschop van Canterbury, George Carey, is bezorgd over het **"Disneyland"-karakter** van het moderne Kerstfeest. "Er is een soort Disneyland-Kerstmis ontstaan dat als een deken over het werkelijke feest van de geboorte van Jezus Christus wordt gelegd", zei Carey voor de Britse televisie.

Carey, die in april dit jaar Robert Runcie opvolgde als primaat van de Anglicaanse kerk, is er vooral bezorgd over dat kinderen door de commercie worden beïnvloed en dat zij de werkelijke betekenis van het feest niet meer zien.

Carey prees de leuze die een der Anglicaanse bisdommen verspreidt: Geef Jezus een geschenk met Kerstmis: Kleed je kinderen aan en neem ze mee naar de kerk.

Gelukkig en dankbaar zijn wij met de geboorte van onze dochter:

TSNATEE CASIMIRA CORNELLI

Medgar en Joyceline Elisa-Brigitha

Comanchestraat 164
Curaçao. 16-12-1991

Barmhartige Samaritanen

Hans Landz is waarschijnlijk de enige restauranthouder in Basel die vurig hoopt dat hij zijn tent kan sluiten. Zijn klanten zijn niet afkomstig uit de betere stand van deze rijke stad, maar zijn daklozen, drugsverslaafden en bejaarden. Twee jaar geleden verruilde hij kerk en kansel voor de koksmuts in de gaarkeuken van Basel.

Ongeveer een op de drie inwoners van Basel leeft op of onder de armoedegrens. Een 'armoedeonderzoek' eerder dit jaar leidden tot veel commotie in het land van melk en chocolade. Als gevolg van de geringere economische groei moeten ook de Zwitsers wennen aan berichten over werkloosheid en nieuwe armoede. In Basel, het centrum van de kunst en chemie in Zwitserland, is de ellende bijna niet meer te overzien.

Terwijl men de jaarlijkse Kerstinkopen door de fraai verlichte straten van de elegante binnenstad doet, of wandelt, of in een van de delicatessenzaken iets lekkers tot zich neemt, begint op de andere Rijnoever de optocht van de armoede. Zesmaal per week kunnen daklozen, AOW-ers en drugsverslaafden vanaf twee uur 's middags voor een maaltijd in de stadswijk Kleinbasel terecht. Tot twee jaar geleden deelden enkele vrijwilligers 30 tot 50 maaltijden uit. Sindsdien heeft deze rijke stad een heuse gaarkeuken, waar op koude winterse dagen soms meer dan 300 mensen komen.

In de hoek zit een bejaard echtpaar dat naar een armoedige etage vertrok omdat het na de zoveelste verhoging de huur van de woning niet meer kon opbrengen. Verderop zit een man diep over zijn bord gebogen, het gezicht rood en opgezet van de alcohol. Ook de 21-jarige heroïneverslaafde Francesco is een vaste klant zolang hij op een plaats in een afkickcentrum moet wachten. Volgens Landz is een op de vier stamgasten verslaafd.

De vijf koks zijn op gastronomisch gebied leken. Zo gaf de zetter Christian Joss vorig jaar zijn goedbetaalde baan in de industrie op, maar het roeren in een pan met 56 liter aardappelpuree schenkt hem genoegen. "Dit werk hier heeft zin." Eenmaal per week houdt een gepensioneerde kok een oogje in het zeil. Maar culinaire hoogstandjes worden hier niet op prijs gesteld. De gewone kost, zoals (vroeger) thuis. Deze dag biedt het menu een kippepootje, aardappelpuree en vanillevla.

Oplichten is een kunst

Oplichten valt niet mee. Dat ondervond vrijdag een 26-jarige Eindhovenaar. De Eindhovenaar studeerde tot voor kort aan een pedagogische akademie. Omdat hij op die opleiding niet langer welkom was, moest hij zijn OV-jaarkaart inleveren. De Eindhovenaar voelde daar niets voor en deed het alsof hij zijn OV-kaart kwijt was. Om het spel zo goed mogelijk te spelen deed hij daarvan vrijdag zelfs aangifte bij de politie.

TELECURAÇAO

ZATERDAG

17.30 Telefiesta met tante Irma;
18.00 Studio Sport;
18.57 Tempu pa Dios;
19.00 Cocktail Turístiko met Captain Sterling;
20.00 Telenotisia;
20.30 Cocktail SpeciaL: 'Isla';
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 Estreno;
23.30 Sluiting.

ZONDAG

16.00 Sena di Señor;
17.00 Sala di Konsierto;
17.50 Wega di Number Kòrsou;
18.00 Di bishita ku..... Jeroen Krabbé;
18.30 Wil di Suerte;
19.30 TeleCuraçao Special;
20.00 Telenotisia;
20.30 Shete Dia;
21.00 Special met Orfeon Crescendo;
22.00 Xmas Special: 'Maria, Un di Nos';
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)
* * * * * *

TBS

ZATERDAG

16.05 Movie: 'Tickle Me' (1965, Elvis Presley)
19.05 World Championship Wrestling
21.35 NBA Basketball Hawks at Bulls (L)
24.00 U.S. Olympic Gold
01.00 Movie: 'Godzilla vs the Sea Monster' (1967, Akira Takarada)
02.45 Movie: 'Son of Godzilla' (1967, Tadao Takashima)
04.30 Night Tracks: Chartbusters.
05.30 Night Tracks.

ZONDAG

13.35 Movie: 'Support Your Local Gunfighter' (1971, James Garner)
15.35 Movie: 'The Villiain' (1979, Kirk Douglas)
17.35 Tom and Jerry's Funhouse
18.35 Captain Planet and the Planeteers
19.05 WCW Main Event
20.00 Movie: 'Valdez is Coming' (1971, Burt Lancaster/Susan Clark)
22.00 National Geographic Explorer
24.00 Network Earth
24.30 Paid Program
01.30 World Tomorrow
02.00 Paid Program
05.00 WCW Main Event
06.05 Hogan's Heroes
06.35 CNN Headline News.

HBO

ZATERDAG

18.00 Cirque du Soleil II: A New Experience
19.00 Movie: 'Gremlins 2: The New Batch' (1990, Zack Galligan/Phoebe Gates)
21.00 Movie: 'Ghost' (1990, Patrick Swayne/Demi Moore)
23.15 Kevin Pollak: Stop With the Kicking
24.30 Movie: 'Hamlet' (1990, Mel Gibson/Glenn Close)
02.50 Movie: 'Black Rain' (1989, Michael Douglas/Andy Garcia)
04.55 Movie: 'Street Hunter' (1990, Steve James/Reb Brown)
06.30 Movie: 'Taffin' (1988, Pierce Brosnan/Alison Doody).

ZONDAG

13.35 Buy Me That Too! A Kid's Guide to TV Ads
14.30 Movie: 'Taps' (1981, Timothy Hutton/George C. Scott)
16.30 Movie: 'Empire of the Sun' (1987, Christian Bale/Jon Malkovich)
19.15 Movie: 'Shag, The Movie' (1988, Phoebe Gates)
21.00 Movie: 'Reversal of Fortune' (1990, Jeremy Irons/Glenn Close)
23.00 14th Annual Young Comedians Show
24.00 Movie: 'Corporate Affairs' (1990, Peter Scolari/Mary Crosby)
01.25 Movie: 'Wild at Heart' (1990, Nicolas Cage/Laura Dern)
03.30 Movie: 'Fort Apache, The Bronx' (1981, Paul Newman/Edward Asner)
05.35 Movie: 'MindGames' (1989, Maxwell Caulfield/Edward Albert).

CBS

ZATERDAG

21.00 CBS Saturday Movie: 'Scrooged' (1988, Bill Murray/Karen Allen)
23.00 P.S.I. Luv U.

ZONDAG

20.00 60 Minutes
21.00 Murder, She Wrote
22.00 CBS Sunday Movie
24.00 CBS News.

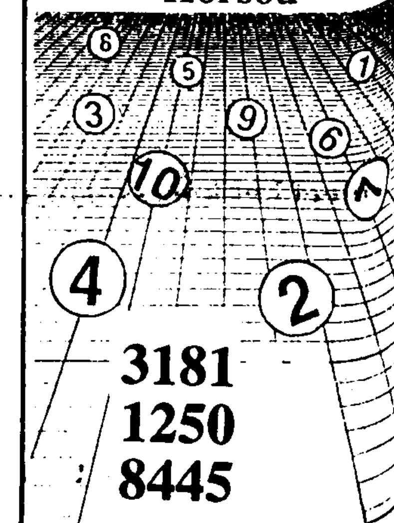
NBC

ZATERDAG

21.00 Golden Girls
21.30 The Torkelsons
22.00 Empty Nest
22.30 Nurses
23.00 Sisters.

ZONDAG

20.00 Adventures of Mark and Brian
20.30 Eerie, Indiana
21.00 Hot Country Nights
22.00 NBC Sunday Night at the Movies.

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Peter Dicker (Hoofdredacteur)
A. van Leeuwen(adjunct-hoofdredactrice)
N. Hendrikse (eindredacteur ÑAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Debrot-Steegstra, Hennie Harinck, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie: Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Eindredacteur/Directeur
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Etleen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 152 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde,
Whitewallweg 1

AMSTERDAM
correspondenten:
Mike Willemse
Telefoon & Fax: 020-6137251

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

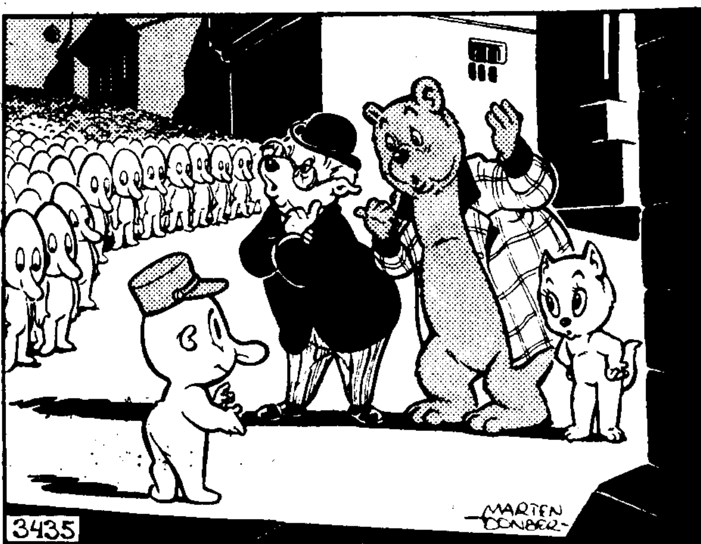
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

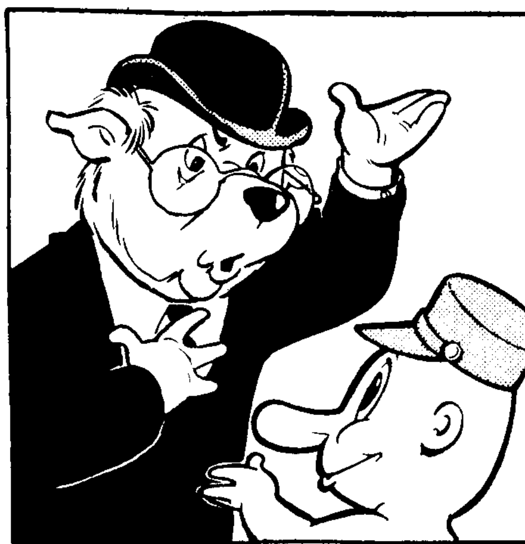
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso):
E.A. van der Ree, Kaya Lisboa 9

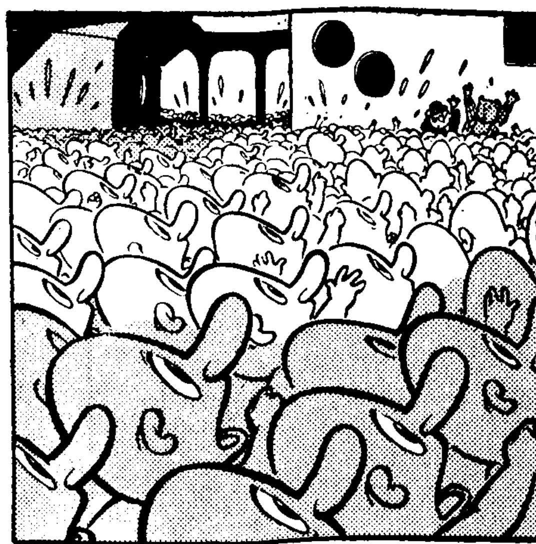
Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand**

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Tom Poes en de Kwanten door Marten Toonder

3435 — Het groepje staarde enige tijd zwijgend naar de menigte — en de menigte staarde terug. Toen wendde heer Bommel zich tot de gids.

"Wat willen al deze lieden?" vroeg hij ontdaan.

"Ik weet het niet", zei het ventje. "Wat ù wilt, natuurlijk!"

"Maar dat is stuitend!" sprak nu de ambtenaar Dorknoper. "Dat kan niet mogelijk zijn. Natuurlijk heeft men ook hier een eigen wil!"

"Zoals u wilt", gaf het gidsje toe. "Wat is een eigen wil?"

"U bent me een kwant", hernam de beambte geprikkeld. "Een eigen wil is... he,... wel, dat is alles wat men zelf wil. Dat spreekt!"

"Maar hoe weet men wat men zelf wil?" hield het mannetje aan. "Wat wil deze bevolking?"

Nu werd het de hooggeplaatste klerk teveel. "Hetzelfde als iedere andere bevolking natuurlijk!" riep hij uit. "Ook deze brave lieden willen zonder twijfel goede sociale voorzieningen en ouderdomspensioenen. En natuurlijk willen ook zij graag bromfietsen om van de natuur te kunnen genieten! Wat dacht u?"

"O, juist", prevelde de gids. "Net zoals u zegt".

De heer Dorknoper wilde zijn betoog vervolgen, doch nu werd hij onderbroken door het volk, dat keurig in de maat begon te roepen.

"Wij willen sociale voorzieningen!" riep de menigte. "Wij willen bromfietsen om van de natuur te kunnen genieten!"

"Ziet u wel?" mompelde de beambte. Doch zijn stem klonk onzeker.........

HENRY ® By Dick Hodgins

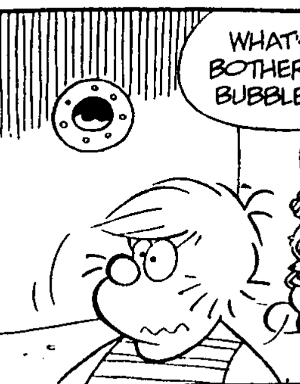

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

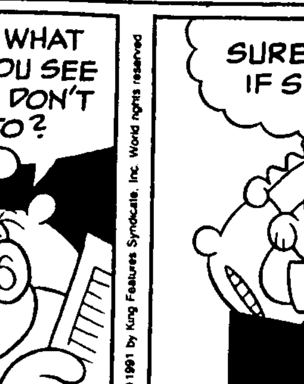

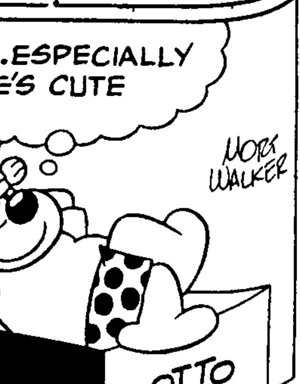

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

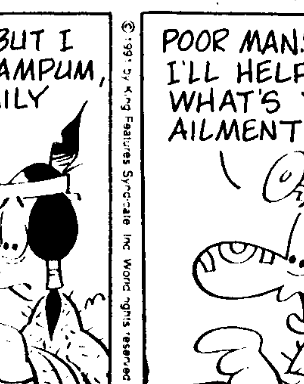

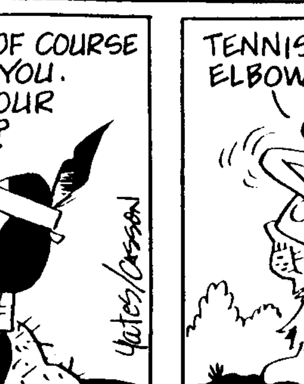

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

Stockmarkets-NEWS

NEW YORK	PREV.	21-12	FRANKFURT	PREV.	20-12	AMSTERDAM	PREV	20-12
DOW JONES	2906.	2938.	DAX INDEX	1561	1543	CBS GEN.INDEX	87.20	86.60
AM.BRANDS			ASKO	582.50	584.20	ABN-AMRO	41.80	41.70
AM.EXP.	18.13	18.25	BASF	221.80	216.50	AEGON	118.70	118.30
ANHEUSER B	57.25	58.00	BMW	474.00	468.00	AHOLD	75.70	75.10
ATT	38.38	38.88	COMMERZBANK	242.50	240.50	AMEV	49.70	49.60
BORDEN	29.63	29.63	DAIMLER BENZ	726.50	724.50	AKZO	126.90	127.40
CAMPBELL S	78.63	79.13	DEUTSCHE BANK	661.80	657.70	BOLS	42.80	42.80
CHRYSLER	9.88	9.88	HOECHST	217.20	214.50	BUHR.TET.	38.70	38.10
CITICORP	9.00	8.63	KAUFHOF	429.50	418.00	DAF	21.80	21.10
COASTAL CO	24.38	24.50	MAN	328.50	322.00	DSM	91.50	89.90
COCA COLA	74.75	75.88	PREUSSAG	309.50	303.50	ELSEVIER	99.60	99.40
DIGITAL	50.75	49.50	SIEMENS	618.50	617.60	FOKKER	28.50	28.40
DUPONT	45.13	45.00	VW	296.10	293.00	GIST BROC.	30.80	30.50
EAST.KODAK	44.88	44.50				HAGEMEYER	122.20	123.00
EXXON	58.80	59.38				HEINEKEN	152.00	151.60
FORD	24.25	25.00	LONDON			HOOGOVENS	45.20	43.40
GEN.ELECT.	68.00	69.88				ING	45.10	45.10
GEN.MOTORS	26.88	27.50	FT-100 INDEX	2391	2358	KLM	39.20	39.70
HEINZ	37.25	37.88				KNP	44.70	43.70
HOMESTAKE	15.25	15.13	ARGYLL	2.74	2.73	NEDLLOYD	52.30	52.50
IBM	84.08	85.38	BARCLAYS BANK	3.62	3.59	PHILIPS	30.50	29.50
KELLOGG	57.50	57.88	BASS	9.92	9.95	ROBECO	91.80	90.80
MC DONALDS	36.63	37.25	BRITISH STEEL	0.61	0.62	ROLINCO	92.50	91.50
MERCK	152.50	154.154	BRITISH TEL	3.22	3.22	RORENTO	69.60	69.40
MINNES.MNG	87.38	89.50	BTR	3.77	3.68	RODAMCO	55.20	55.20
MOBIL CORP	65.25	66.13	CADBURY	4.15	4.17	ROYAL DUTCH	142.60	140.00
NCR			CABLE & WIRE	5.70	5.75	UNILEVER	172.00	169.20
PFIZER	73.50	74.13	GRAND MET	8.53	8.49	VMF STORK	40.40	40.20
P.MORRIS	72.38	73.13	MARKS & SPENCER	2.75	2.72	VOC	40.40	39.40
QUAKER	70.25	69.75	REDLAND	4.18	4.19	VNU	70.70	69.50
SEARS	33.88	34.25	TATE & LYLE	3.88	3.89	WESSANEN	77.80	77.80
UP JOHN	39.00	38.88						
WOOLWORTH	23.88	23.63						
			TOKYO					
GOLD	358.40	358.40				TORONTO		
			NIKKEI DOW IND.	21991	21777			
SILVER	4.05	4.05				TSE 300	3327.	3342.
			BRIDGESTONE	1000	1000			
CRUDE OIL	19.55	18.70	CANON	1390	1380	ALCAN	18.38	18.75
			DAI ICHI KANGYO	2270	2220	BELL	46.38	46.50
US$/Yen	128.14	127.71	DAIWA SEC.	1110	1050	BANK OF NS	20.13	20.38
			HITACHI	890	875	CAN.PAC.	16.75	16.88
US$/DMARK	1.56	1.53	HONDA MOT.	1440	1380	IMASCO	35.13	35.50
			JAPAN AIRLINES	948	951	LAIDLAW	9.38	9.88
GBP/US$	183.40	186.00	NEC			MOORE	22.13	22.75
			NOMURA SEC.	1560	1540	NORANDA	17.13	17.00
US$/NLG	1.75	1.73	NIPPON STEEL	351	355	PLACER DOME	11.50	11.25
ECU/US$	130.45	132.14	MAZDA	482	480	POWER CORP.	14.80	14.63
CAN/US$	86.04	86.65	SONY	4050	4030	ROYAL BANK	25.88	25.63

Dollar onderuit na dubbele renteklap

AMSTERDAM - De koers van de Amerikaanse dollar is vrijdag onderuitgegaan doordat het renteverschil tussen de Verenigde Staten en Duitsland in een dag tijd met 1,5 procentpunt is vergroot. Na de verhoging van het Duitse disconto met 0,5 procent tot acht procent op donderdag bleef het koersverlies nog beperkt tot een cent. Vrijdag ging er nog eens bijna drie cent van de koers af als gevolg van een verlaging van het Amerikaanse disconto van 4,5 tot 3,5 procent.

Op de wisselmarkt in Amsterdam lag de dollarkoers vrijdag bij het slot van de handel op f 1,7310 tegen een slotkoers van f 1,7585 op donderdag. De koers kwam tijdelijk zelfs onder de f 1,73. Het huidige koerspeil ligt nog maar een dubbeltje boven het historische dieptepunt dat op 11 februari van dit jaar werd geregistreerd met een Amsterdamse slotkoers van f 1,6310.

Valutahandelaren hadden al enige tijd een verlaging van de Amerikaanse rente verwacht, maar dat het een vol procentpunt werd, was een verrassing. De forse vergroting van het renteverschil met Duitsland heeft de dollar in vergelijking met de mark nog minder aantrekkelijk gemaakt voor beleggers.

De verlaging van het Amerikaanse disconto tot het laagste niveau sinds 1964 is bedoeld om de kwakkelende economie uit het slop te halen. President Bush, die met het oog op de presidentsverkiezingen van volgend jaar dringend verlegen zit om een conjuncturele opleving, noemde het besluit van de centrale banken "een belangrijke stap" die zal bijdragen aan de verbetering van de economische situatie.

Om het gewenste resultaat te bereiken zouden de commerciële banken in de VS de discontoverlaging moeten doorgeven aan hun cliënten, maar zij toonden zich vrijdag niet erg gretig.

De renteverhoging in Duitsland heeft ook de koersen van enkele Europese valuta onder druk gezet. Volgens handelaren kocht de Franse Centrale Bank vrijdag franken voor marken om de koers van de nationale munteenheid te steunen. Dit werd echter niet officieel bevestigd. De Italiaanse Centrale Bank zou hebben geïntervenieerd ten gunste van de lire, maar sprak dat tegen.

Financieel Nieuws

Lagere dollar drukt koersen

AMSTERDAM - De daling van de Amerikaanse dollar met drie cent heeft de Amsterdamse effectenbeurs vrijdag parten gespeeld. Aanvankelijk leken de koersdalingen op het Damrak nog wel mee te vallen, maar de meest voor de dollar gevoelige fondsen zoals de internationals kregen het gaandeweg de dag steeds moeilijker. De koersindex moest met name daardoor 2,1 punt terug naar 187,9. De stemmingsindex sloot op het laagste punt van de dag op 86,6, een verlies van 0,6 punt.

De omzet kwam in Amsterdam vrijdag op f 1913 miljoen, waarvan f 775 miljoen in aandelen. De obligatiemarkt gaf koersafwijkingen naar beide zijden te zien van een paar cent.

Bij de internationals viel het eerst nog wel mee, maar in de loop van de dag moest er flink terrein worden prijsgegeven. Koninklijke Olie raakte f 2,60 kwijt op f 140 en Unilever moest f 2,80 terug naar f 169,20. Philips zakte een gulden naar f 29,50. KLM en AKZO wisten het echter tot een winst van twee kwartjes te brengen.

Grootste verliezer bij de grote fondsen was Hoogovens, die het koerspeil 4 procent zag dalen van f 45,20 naar f 43,40. VNU zag zich f 1,20 ontgaan op f 69,50. DSM, aansprakelijk gesteld voor de ramp in het Botlekgebied, verloor f 1,60 op f 89,90.

Bij de weinige winnaars stak HCS boven alles uit. Met een winst van f 0,15 op f 1,50 kwam er ruim 11 procent op de koers. HCS was woensdag gekelderd met twee dubbeltjes tot f 1,35. Internatio zag een winststijging van f 1,50 op f 55.

De opschorting van de notering van Grasso bleef vrijdag gehandhaafd. De strijd om het bezit van het noodlijdende Bossche bedrijf lijkt nu goed te zijn ontbrand. De duitse GEA ligt daarbij voor op Begemann, nu de bonden zich achter GEA hebben opgesteld.

De strategische verbinding die Van Melle is aangegaan met een Italiaans bedrijf heeft de aardigheid van velen in de snoepfabrikant er vanaf gehaald. De aandelen van het vaak speculatieve aandeel waren f 6 lager op f 40 niet verkoopbaar. Pirelli moest 90 cent prijsgeven op f 18 en Sphinx f 1,80 op f 46,60.

Op de optiebeurs was vrijdag, vooral later op de dag, een drukke handel in indexopties. Beleggers sloten posities in expirerende decemberseries en konden wat betreft de putopties vaak behoorlijk winst binnenhalen. De totale omzet op de EOE kwam vrijdag op 56.000 contracten.

ING in zee met Sviluppo

AMSTERDAM - Internationale Nederlanden Groep (ING) en de Italiaanse financiële dienstverleningsgroep Finarte hebben overeenstemming bereikt over een intensieve samenwerking. ING krijgt een belang van 49 procent in de Finarte-dochter Sviluppo Finanziaria en een optie om het belang binnen twee jaar uit te breiden tot 51 procent. Met de meerderheidsdeelneming is f 75 miljoen gemoeid, zo heeft ING vrijdag bekendgemaakt.

Sviluppo is gevestigd in Milaan en biedt een breed pakket financiële diensten aan voor zowel institutionele beleggers als particulieren. Zij beschikt over 700 agenten die levensverzekeringen, spaarprodukten en andere financiële produkten verkopen aan particulieren. Eind november beheerde Sviluppo een vermogen van meer dan f 2,25 miljard en voerde het beheer over negen beleggingsfondsen. Op jaarbasis bemiddelt Sviluppo in effectentransacties met een totale waarde van meer dan f 75 miljard. Sviluppo kende de afgelopen jaren een sterke groei van omzet en winst. Het eigen vermogen is f 72 miljoen.

Met de deelneming in Sviluppo betreedt ING de aantrekkelijk geachte Noorditaliaanse markt. Het netwerk van het Italiaanse bedrijf is een voor ING geschikt distributiekanaal voor levensverzekeringen en beleggingsprodukten. Wat de verzekeringsprodukten betreft is ING van plan, na toestemming van de overheid, een Italiaans bedrijf op te richten.

De nu gesloten overeenkomst is nog afhankelijk van de goedkeuring door de autoriteiten en van de bereidheid van derden om af te zien van hun voorkeursrechten.

Prime rate VS zakt een procent

NEW YORK - De commerciële banken in de VS toonden vrijdag weinig haast met het doorgeven van de discontoverlaging aan hun clienten. Van de grote instellingen had na enkele uren alleen Morgan Guarantee besloten tot een verlaging van de "prime rate", de rente voor de meest kredietwaardige bedrijven. Het tarief gaat maandag omlaag van 7,5 tot 6,5 procent.

Nieuw voorstel voor landbouw op tafel

Overleg VS-EG over GATT zonder succes

AMSTERDAM - Directeur-generaal Arthur Dunkel van de GATT (Algemene overeenkomst inzake Tarieven en handel) heeft een ontwerpakkoord voor de afsluiting van het al jaren lopende internationale handelsoverleg opgesteld. Dit nadat het overleg tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten geen resultaat had opgeleverd.

Dunkel heeft in zijn ontwerp op landbouwgebied "zwaarder laten wegen wat de EG nog kan verdragen dan wat de VS willen hebben", zo verluidt in goedgeïnfomeerde kringen. In de Belgische hoofdstad overlegden vrijdag namens de EG premier Lubbers, staatssecretaris Van Rooy, de Europese Landbouwcommissaris Ray MacSharry en Frans Andriessen, lid van de Europese Commissie belast met Buitenlandse betrekkingen, met Carla Hills, bijzondere handelsgezant van de VS, en Edward Madigan, de Amerikaanse minister van Landbouw. De onderhandelingen zijn uitgelopen. Volgens insiders lagen de ideeën van de VS en de EG dicht bij elkaar, alleen de uitwerking is zeer gecompliceerd.

Door de ruzie tussen VS en EG over de landbouw mislukte vorig jaar december de afsluiting van de Uruguay-ronde in Brussel. Sindsdien zijn de standpunten wel dichter bij elkaar gekomen - de laatste maanden voor een belangrijk deel door de inspanningen van premier Lubbers - maar het is nog steeds niet gelukt overeenstemming te bereiken. Binnen de EG weigeren vooral de Fransen concessies te doen voor vermindering van de exportsubsidies, terwijl de Ieren en de Duitsers vasthouden aan hun standpunten over welke landbouwsubsidies ook in de toekomst mogen worden verleend. Overigens heeft Parijs al bij voorbaat laten weten tegen welk voorstel van Dunkel dan ook te zullen stemmen.

Wall Street profiteert van discontoverlaging

NEW YORK - De Newyorkse effectenbeurs heeft vrijdag geprofiteerd van de verlaging van het Amerikaanse disconto van 4,5 tot 3,5 procent. De Dow Jones-index van de dertig belangrijkste aandelen steeg met 20,13 punten tot 2.934,49. In totaal was het aantal hoger sluitende fondsen ongeveer het dubbele van het aantal dalers. De omzet kwam als gevolg van het aflopen van optie- en termijncontracten uit op een zeer fors totaal van 281 miljoen aandelen tegen 197 miljoen op donderdag.

De maximale winst van de Dow Jones-index bedroeg ongeveer 34 punten. Volgens handelaren waren de koerswinsten maar voor een deel te danken aan de discontoverlaging. Het effect van het aflopen van optie- en termijncontracten was zeker zo belangrijk. Verwacht wordt dat de rentedaling pas goed op de beurs zal doorwerken als de feestdagen voorbij zijn. Sommige handelaren voorzien aan het begin van het jaar een krachtig koersherstel.

Op de valutamarkt in New York handhaafde de dollarkoers zich op het aanzienlijk lagere niveau dat in Europa was bereikt na de discontoverlaging. Tegen het slot van de handel werd f 1,7310 genoteerd, gelijk aan de slotkoers in Amsterdam. Donderdag sloot de dollar in New York nog op f 1,7570.

AGENDA CURAÇAO

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

KINDERARTS
(particuliere patiënten)
voor de dienstdoende arts belt U tel.: 624900/625100.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 682222 op te bellen.

Met diepleedwezen maken wij het overlijden bekend van:

**ADRIANA SCHOUTEN
VAN DEN OUDENALDER**

Namens haar kinderen:
Ernest en Anita Schouten
Anouk en Robert Senior
Dyandre Schouten
en overige familieleden

De teraardebestelling zal plaats vinden op **maandag 23 december 1991 om 4 uur 's middags** vertrekkende vanuit de Rouwkamer van het St. Elisabeth Hospitaal naar de **PROTESTANTSE BEGRAAFPLAATS AAN DE ROODEWEG.** Gelegenheid tot kondoleren vanaf 1 uur 's middags in de Rouwkamer van het St. Elisabeth Hospitaal.

CENTRO MEDICO STA ROSA
Sta Rosaweg 327, tel.: 672300/676666; openingstijden zaterdag en zondag van 08.00-24.00 uur.

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS
voor wijkverpleging 'Prinses Margriet': consultatiebureaus te Sta Maria 17: 682344/682947, 682412/682574 (tussen zeven uur 's morgens en vijf uur 's middags); Montagne Abao: tel.: 673711 en Kaya Fensu (Koraal Specht): tel.: 618577; Bonam: dinsdag van 09.00-11.00 uur. Van 18 tot en met 24 december heeft zuster Geerts, tel.: 370460, nachtdienst.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15, tel.: 692231/692232; geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Caupain, tel.: 688614, pageboy 027-053 b.g.g. 691838.
kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141, tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Caupain, tel.: 688614.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 44510, 691343, 691683 en 691838; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere donderdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
Fontein 35, tel.: 648077/648387; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Leito, tel.: 641217 b.g.g. 601760.
Consultatiebureau: iedere dinsdag van 09.00-11.00/18.00-20.00 uur.

STICHTING VAN HET WITE GELE KRUIS VOOR GEZINSVERZORGING 'KWIDO PA FAMIA'
Sta Maria 17, tel.: 680222; spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 08.00-10.00 uur; dinsdag en donderdag van 14.00-16.00 uur.

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU
Voor informatie tel.: 672289, 648225 of 672699.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
21 december 1991 vanaf 08.00 uur tot 13 december 1991 om 07.00 uur:
Dokter Dunker, Sentro Mediko Marie Pompoen, tel.: 615265; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 691021 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Mercelina, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
20 december 1991 vanaf 17.00 uur tot 23 december 1991 om 07.00 uur:
Dokter Gerstenbluth, Sentro Mediko Kas Chikitu, tel.: 623550; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 675681 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, De Rouw-Picus, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
20 december 1991 vanaf 17.00 uur tot 23 december 1991 om 07.00 uur.
Dokter Spong, Sentro Mediko Tera Cora, tel.: 648700; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 687004 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucasius, Spong en Tweed).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST ZATERDAG

Otrobanda
Paradeis, F.D. Rooseveltweg 46-B, tel.: 689676/689808.
Punda
Santa Rosa, Santa Rosaweg 56, tel.: 377679/377650.

ZONDAG

Otrobanda
Gosie, Gosieweg 90-A, tel.: 379744.
Punda
Brievengat '68, Corriweg 32, tel.: 379098/379567.

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS
(van 10.00-14.00 uur)
21 december: P.A.J. Scherptong, Winston Churchillweg 157-E.
22 december: R.A. de Windt, Uteweg 53.

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa (op zaterdag): voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is op zaterdag van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 685544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 685917.

DIERENASIEL
kantooruren maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 10.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: 614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

ZONDAG

GOSPELGROEP 'TIN SPERANSA'
19.30-22.00 uur Kerstzangavond - gebouw Iglesia Reformá, Arowakenweg 28 (Groot Kwartier).

MAANDAG

TOERISTENSCHEPEN
08.00-17.00 uur 'Seawind Crown'.
08.00-17.00 uur 'Song of Norway' (SJU).
08.00-17.00 uur 'Royal Viking Sun'.
08.30-18.00 uur 'Carla Costa' (SJU).
08.00-24.00 uur 'Golden Odyssey' (SJU.).

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: [illegible] ans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdag 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondag 18.00 uur Papiamentse dienst.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO

Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
09.30 uur ds O.G. Haasnoot.
Fortkerk
(Fort Amsterdam)
09.30 uur ds H.B. v/d Steen.
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur ds G.J. Schüssler.

* * * * * * * * * * * * * * * * * *

BEKENDMAKING

Aan alle abonnees van de Amigoe

Districo n.v.
expeditie maatschappij

maakt hierbij bekend dat ingaande
1 januari 1992 de abonnementsprijs wordt verhoogd met 1 (één) gulden
dus van Nafls. 15.00 naar Nafls. 16.00 per maand.

Onze laatste prijsverhoging vond plaats op 1 januari 1988.

AANKONDIGING

Bij exploit van de vijf december 1991 waarvan afschriften dezes zijn achtergelaten bij het Gerecht in Eerste Aanleg te Curaçao heb ik, Edsel A. Henriquez deurwaarder der belastingen te Curaçao, ten verzoeke van de Ontvanger van het Eilandgebied Curaçao, in deze domicilie kiezende te zijnen kantore aldaar, Regentesselaan z/n te Willemstad Curaçao, met verwijzing, naar artikelen 6 en 9 van de Landsverordening Dwanginvordering van 31 december 1942.

BETEKEND:

Aan Albo N.V. verleend tegen Dirk v/der Woude izhv direkteur ingevolge P.B. 1975 No.254 artikel 21, gewoond hebbende te Curaçao Berg Carmelweg 10 thans zonder bekende woon- of verblijfplaats binnen of buiten de Nederlandse Antillen 4 dwangschriften betrekking hebbende op Loonbelastingen met bevel tot onmiddellijk betaling.

De Deurwaarder voornoemd,
Edsel A. Henriquez.

BELGRADO - Binnenkort komen er meer dan vijfhonderd Russische en Witrussische vrijwilligers, "allen orthodoxe christenen", uit de Sovjetunie om aan Servische zijde tegen de Kroaten te vechten.

Dit heeft Jaroslav Jastrebov, een 30-jarige Rus die deze wervingsactie is begonnen, woensdag in Belgrado gezegd. Deze "eerste groep" vrijwilligers bestaat uit soldaten en officieren die in Afghanistan vochten, mariniers, paracommando's en leden van de Spetsnaz, een elite-eenheid van het Sovjetleger. Wanneer zij in Servie aankomen weigerde Jastrebov te zeggen "uit veiligheidsoverwegingen".

AMIGOE KERSTKRANT '91

ARTIST: M. PHELIPA.

COLOMBIAANSE MARTELAAR IN PANAMA

Twintig jaar geleden verdwenen onder bewind Torrijos

Officieel onderzoek naar verdwenen pater Callego

PANAMASTAD - Twintig jaar na het geheimzinnige verdwijnen van de Colombiaanse priester die op het Panamese platteland werkzaam was, heeft men opnieuw een officieel onderzoek ingesteld naar de omstandigheden waaronder pater Hector Callego is verdwenen indertijd. Zijn dood betekende toen een geweldige schok onder de Panamese katholieken. Van kerkelijke zijde heeft men nimmer geloof gehecht aan de officiële onmacht om opheldering te brengen in deze zaak, welke men verder probeerde te bagatelliseren tot het niveau van een dorpsrel. De dood van deze Colombiaanse priester indertijd zette de verhouding tussen het bewind van generaal Omar Torrijos en de Rooms katholieke kerk op het spel en onder zware druk.

Op 9 juni 1971 verdween pater Callego uit het zicht. De 'verdediger van de armen en de campesinos is sindsdien niet meer levend gezien. Niet in Sante Fe waar hij werkzaam was, noch elders in Panama of Colombia. Het dorpje Santa Fe ligt in de provincie Veraguas op 240 kilometer ten noordwesten van de hoofdstad van Panama. Jarenlang heeft het weekblad van de katholieke kerk van Panama, Panorama Catolico, de verzekering gegeven dat eens de schuldigen voor de rechtbank zouden gebracht worden en dat aan het gevoel voor rechtvaardigheid van het Panamese volk recht zou worden gedaan.

PATER CALLEGO

OVERTUIGD

In de archieven van het Openbaar Ministerie van Panama zal men over de zaak-Callego niets tegen komen. Bijna twintig jaar lang werd er geen officieel justitieel onderzoek ingesteld naar de mysterieuze verdwijning van deze sociaal-bewogen priester die de grootgrondbezitters aan de schandpaal nagelde wegens hun uitzuigerij en die opkwam voor de armen en kleinen, overeenkomstig de uitspraken van de Latijnsamerikaanse bisschoppen-conferentie in Medellin: de voorkeursoptie voor de armen. Geen onderzoek onder Torrijos, die in 1969 aan de macht kwam en die aanvankelijk een goede verhouding had met de kerk. Ook geen onderzoek onder zijn opvolger en vroegere medewerker Manuel Antinio Noriega.

De procesverbalen van het onderzoek in de zaak-Callego zijn opgesteld en zijn naar de rechtbank, waar men uiteindelijk moet beslissen of men verdachten gaat bestraffen. Twintig jaar geleden was men in kerkelijke kringen en bij de campesinos ervan overtuigd dat de schuldigen gezocht moesten worden in kringen van het regiem van Omar Torrijos. Minstens was het zo dat dit regiem voorkwam dat de schuldige vervolgd kon worden.

HARDOP

Nu twintig jaar later wordt deze opvatting ook geventileerd in gerechtelijke kringen en onder getuigen die gehoord zijn in deze zaak. Zij kunnen nu hardop hun mening geven, hetgeen twintig jaar geleden alleen was toegestaanm, omdat het niet anders kon, aan de leiding van de katholieke kerk. Overigens wordt pater Callego officieel als verdwenen beschouwd en is hij niet officieel dood verklaard.

De gegevens welke bij het onderzoek nu zijn verzameld wijzen zonder enige twijfel in de richting van leden van de G-2 oftewel de geheime politie uit Torrijos tijd. Leden van deze eenheid zouden Callego hebben ontvoerd. Dit zegt de speciale aanklager in deze zaak Carlos Augusto Herrera tegenover het Amerikaanse persbureau AP.

NOOIT GETWIJFELD

De Panamese priester Alejandro Vasquez Pinto, die metgezel was van de Colombiaanse missionaris, verklaarde dat hij nooit heeft getwijfeld dat de regering van Torrijos pater Callego had vermoord. Om die reden had hij dan ook dit bewind aangeklaagd bij de internationale pers indertijd in Costa Rica. Daar is hij altijd zeker van geweest. Aan deze zaak heeft de Amigoe indertijd uitvoerige aandacht besteed.

Pater Callego wordt omschreven als iemand met een laag postuur, mager met een leeftijd van tussen de 27 en 32 jaar. Zijn karakter was prettig. Midden 1969 ging hij naar Panama. Hij was afkomstig uit Medellin waar hij zijn priester-opleiding volgde. Hij werd u tgezonden als missionaris naar het dorpje Santa Fe in Veraguas. Santa Fe was een der talrijke arme dorpjes in Veraguas, een provincie welke een speelbal was in de handen van grootgrondbezitters. Santa Fe en omgeving telden tienduizend zielen. Het was een zorgenkind van het bisdom Santiago de Veraguas.

VOL ENTHOUSIASME

Dit besloot er een missionair team heen te sturen voor de evangelisatie van de bevolking. Callego begon vol enthousiasme aan zijn missieopdracht: zijn evangeliseren omvatte overeenkomstig de beste tradities van de katholieke kerk niet alleen het uitdragen van het Evangelie maar ook het uitdragen van de sociale leer. Hij deed aan sociologie, politieke wetenschappen en zette zich in voor het opzetten van kleine corporaties, in het belang van de kleine man. En daar wrong hem de schoen waarschijnlijk. Die corporaties werden beschouwd als een bedreiging voor de positie van de grootgrondbezitters. Die namen het hele economische systeem voor hun rekening: als groothandel, kleinhandel enz. enz.

Volgens de eveneens 'beste' tradities van het Latijnsamerikaanse kapitalisme werden de missionarissen aangeduid als guerrillastrijders. Het opkomen voor de sociale vooruitgang werd gezien als actie tegen het regiem, aldus pater Vasquez Pinto die na het verdwijnen van pater Callego moest onderduiken in Costa Rica.

KROONGETUIGE

Kroongetuige in deze zaak was en is nog steeds de campesino Jacinto Pena. Hij vertelde indertijd aan de kerkelijke autoriteiten dat pater Callego's nachts uit zijn woning werd gehaald. Het was tegen middernacht op 9 jui. Hij werd opgehaald door twee mannen. 'Ik hoorde twee kreten, beter gezegd: het was een gesmoorde kreet zoals wanneer een hand op de mond wordt gelegd om schreeuwen te voorkomen', aldus Pena. 'Ik zag een jeep uit mijn rancho rijden met een wit dak en onderaan was het blauw en groen. De lichten waren aan en ze reden met Callego weg'.

Pater Vasquez Pinto denkt dat het oorspronkelijk de bedoeling was geweest van Torrijos om pater Callego uit het land te zetten. Maar degenen die hem moesten aanhouden waren zo woedend dat zij hem gedood hebben. Toen bleef Torrijos niets anders over dan de zaak in de doofpot te doen. Want in het andere geval werd zijn machtsbasis, de Nationale Garde, in de weegschaal gesteld.

VOORTGANG

Van de feitelijke ontvoering worden beschuldigd de Guardia-officieren Nivaldo Madrinan, Oscar Alberto Agrazal, Eugenio Nelson Magallon, Melbouren Walker, en de voormalige procureur generaal Olmedo Miranda. Laatstgenoemde wordt verweten dat hij de zaak toegedekt heeft en het onderzoek naar de zaak-Callego heeft tegengewerkt. Zij zitten nu allemaal gevangen, met uitzondering van Magallon, die nog voortvluchtig is. De meeste van deze Guardia-officieren bleven in actieve dienst tot de val van het bewind van generaal Noriega als gevolg van de Amerikaanse invasie in december 1989.

Callego is tegen zijn wil meegenomen, ontvoerd. Zijn familie kwam hem zoeken. Degenen die voor zijn verdwijning verantwoordelijk zijn, de moordenaars, worden in het proces verbaal met name genoemd en moeten dus vervolgd worden. Zo herhaalt Augusto Herrera die door het Openbaar Ministerie is belast met de goede voortgang van het onderzoek. In februari al stond alles al op papier bij het OM, later vorderde het hogere gerechtshof de aanhouding van de verdachten. De rechtszaak zal dienen in Veraguas en in Cove. Beide plaatsen liggen ten noordwesten van Panamastad.

Generaal Omar Torrijos, zittend achter de microfoon en omringd door militairen en veiligheidsbeamten, onder wie bewind Hector Gallego spoorloos verdween.

LEVEND

Er is geen stoffelijk overschot, wel zijn er bepaalde aanwijzingen, er zijn de verklaringen van de getuigen en andere sporen, aldus Herrera. Bij schuldig verklaring zullen de verdachten kans lopen maximaal twintig jaar te krijgen, overeenkomstig de Panamese wetten.

Twintig jaar na zijn verdwijnen en vermoedelijke dood houdt de kerk in Panama en vooral die van het bisdom Veraguas de herinnering levend aan pater Callego. Er zijn misvieringen, bidstonden en meditaties, er zijn affiches met daarop de beeltenis van Hector Callego. Die ziet men in de kerkportalen in Panama en in openbare gebouwen in het hele land.

'Hij kwam van ver, bracht de Blijde boodschap aan de armen', staat er op. op. 'De verdwijning kan nog zo goed georganiseerd zijn, eens weten we de waarheid'.

Het is een aanslag op de mensenrechten van Callego en van de campesinos die hij verdedigde als christen en als priester. Zo stelde aartsbisschop van Panamastad mgr Marcos Gregory McGrath vast. Hij heeft zich indertijd ingespannen om de waarheid over de verdwijning van Callego boven water te krijgen. Na twintig jaar is het eindelijk gelukt.

VOORLOPERS

Hector Callego werd martelaar van de Latijnsamerikaanse kerk der armen in een periode dat meerdere priesters en religieuzen hun leven op het spel zetten voor deze armen en onrechten. Colombia kende toen ook Camilo Torres, de jonge priester die uit een schatrijke familie voortkwam en als een moderne Franciscus alle rijkdommen opzij zette en één werd met de arbeiders. Hij meende op een gegeven ogenblik dat de sociale doorbraak niet geweld loos te bereiken was en trok toe tot de guerrilla. Als gevolg van verraad kwam hij al spoedig om het leven. In Brazilie was Dom Helder Camara een voorloper van deze Kerk van de armen. In dit land heeft menig priester zijn sociale inzet met de dood moeten bekopen. In deze rij past Hector Callego.

Met Stanley Brown door 'chollerwijk' Brievengat

Base: drug voor de underdog

IEDERE GENERATIE kent zijn eigen drugs, die een weerspiegeling lijken te zijn van de tijdgeest. Was het in de zestiger jaren 'te gek' om een 'joint te blowen' afgewisseld met het populaire psychedelische middel LSD, de zeventiger jaren kenmerkten zich door de opkomst van de agressieve drug heroïne, bezongen door adepten - en verslaafden -als Lou Reed en zijn Velvet Underground. In de tachtiger en negentiger jaren diende zich een middel aan dat haar populariteit in de begintijd vooral dankte aan gebruikers in kringen van de Young Urban Professionals (YUP) en de nouveau riche: cocaïne. Vrijwel alle middelen bleken blijvertjes, hoewel er nauwelijks meer sprake is van LSD-gebruik, destijds gepropageerd door druggoeroe Timothy Lear. Marihuana, heroïne en cocaïne (en haar derivaten) bleven. Een zo'n derivaat is base, de drug voor de underdog.

= door Hennie Harinck =

Op Curaçao zijn marihuana en het cocaïnederivaat base momenteel de meest populaire drugs, nog even afgezien van alcohol die natuurlijk ook als drug beschouwd kan worden, maar in de categorie 'legaal' valt. Dat marihuana op de rand van de legaliteit balanceert mag blijken uit het openlijk roken van de hasjsigaret. Wie immers de speciale geur van het kruid niet herkent, loopt argeloos voorbij aan de marihuanawalmen. Ik heb me zelfs laten vertellen dat op KLM-vluchten probleemloos een stickie kan worden opgestoken.

Van openlijk basegebruik is echter nauwelijks sprake. Het bleekwitte poeder geniet sinds een aantal jaren een ongekende populariteit onder Curaçaoënaars. Voor een paar gulden kan al een portie 'gecholled' worden. Base wordt op Curaçao gemaakt op basis van een beetje cocaïne dat wordt gemengd met diverse chemicaliën.

Dat dit middel niet puur gerookt of gesnoven kan worden ligt aan de vervuiling met goedkope middelen - zoals Vim - voor de hand. Base kan met behulp van een soort kleine waterpijp echter 'schoon' gerookt worden. Hoe dit in zijn werk gaat werd me tijdens een

Marihuana walmen in een KLM-kist

rondleiding langs een aantal chollhuizen door gids Stanley Brown - de 'chollkenner' bij uitstek - duidelijk.

Op het afgesproken uur ('kom 's middags na vieren want dan zijn chollers het meest aanspreekbaar') parkeer ik mijn auto bij het kantoor van de Fundashon Movimiento pa Desempleadonan (FMD) in de John de Poolstraat. Na een korte rondgang door het pas betrokken pand, belanden we in een piepklein kantoortje waar behalve twee bureaus, een paar stoelen en een koelkast, weinig in staat. Op zoek naar koffiemelk zegt de coördinator van werklozenprojekten: "Ik kan hier niets laten staan. Chollers zijn net aasgieren: ze nemen alles mee wat onder handbereik ligt." Wat overigens niet betekent dat het allemaal dieven zijn, want die zijn volgens hem slimmer terwijl de choller in 35 procent van de gevallen een zwakbegaafde analfabeet is. Slechts 5 procent behoort tot de categorie 'door het leven zwaar op de proef gesteld', aldus Brown, die zijn kennis dankt aan jarenlange ervaring en studie.

UITZICHTLOOSHEID

Brievengat wemelt van de baseverslaafden, maar hetzelfde kan volgens Brown gezegd worden van buurten als Marchena en Groot Kwartier. Werkloosheid gaat hand in hand met uitzichtloosheid en verslaving, aldus Brown. "Hier in Brievengat komen bij ons kantoor alleen al 36 chollers over de vloer." Zijn opdracht, die hij van de overheid kreeg is: lever een bijdrage aan de oplossing van de werkloosheid. Een taak die hij met verve aanpakt, wat blijkt uit zijn onconventionele, vaak gedurfde aanpak.

De John de Poolstraat lijkt op het eerste gezicht een straat als alle andere. Kinderen spelen op straat en op het erf voor het gebouwtje van de FMD. Wie niet beter weet, denkt bij een buurthuis beland te zijn.

Brown is duidelijk de spil waarom alles draait. De kinderen maant hij tot het opruimen van de rommel en met een aantal jongens, die één voor een zijn kantoortje binnenkomen, voert hij hartige gesprekken. Over geld maar ook over persoonlijke problemen. "Ik betaal ze elke dag uit in het kader van een schoonmaakprojekt maar ze komen natuurlijk allemaal om voorschotten op hun salaris." Brown is het brein achter dit projekt waarbij werklozen, daklozen en basegebruikers ingeschakeld worden om de buurt schoon te maken. Daarvoor stelde de overheid 30.000 gulden ter beschikking.

Inmiddels heeft hij vier daklozen aan een onderkomen geholpen. Een van hen is tewerkgesteld bij het verbouwen en opknappen van het FMD-gebouw. In een schuurtje zit hij met ontbloot bovenlijf ijverig een stuk metaal te bewerken. Niet ver daar vandaan is een houten aanbouw omgetoverd tot een woning, waarvan de deur met een fors hangslot is afgesloten. Zijn huis. Als hij even later wat gaat halen uit zijn nieuw verworven onderkomen, sluit hij met zichtbare trots zijn woning weer af, ondanks dat hij een paar meter verderop gaat timmeren. In een andere woning huist de beheerder van het FMD-gebouw. Ook een ex-werkloze. In een van de hoeken van het schuurtje ligt nog een vuil stuk karton dat herinnert aan de periode waarin hij als dakloze zijn dagen op straat sleet. "Daar

Spelende kinderen bij het gebouw van de Fundashon pa Desempleado.

sliep hij op", zegt Brown, wijzend op het platgelegen karton.

In het kantoortje komen af en aan jongens. Een van hen is de negentienjarige Pimpel. Hij draagt tot op de draad versleten gymschoenen en gaat een felle discussie aan met Brown, die hem als voorman heeft aangesteld. Zweet parelt op zijn voorhoofd en zijn ogen schieten onrustig heen en weer in de oogkassen. Ik voel me niet helemaal op mijn gemak maar probeer niets te laten merken. Even later verschijnt een jongen die schreeuwerig duidelijk maakt dat hij Pimpel geen goede voorman vindt. Het arbeidsconflict wordt echter in de kiem gesmoord door Brown die er niet voor terugschrikt om even hard terug te schreeuwen. "Je moet ze in hun eigen taal aanspreken."

TEVREDEN

Pimpel, zo vertelt Brown als de jongen daarna tevreden met vijfentwintig gulden de deur uit is, woonde hier in de buurt tot voor een jaar geleden met zijn ouders, broer en zusjes. Op een gegeven moment verdween de vader met medeneming van een lumpsum als werkeloze naar Nederland om daar zijn geluk te beproeven. Een paar maanden later besloot de moeder, die het leven zonder man en geld beu was, hem te volgen naar Eindhoven. Zij nam haar dochtertjes mee en liet Pimpel, die als 'lastig' te boek stond en oud genoeg was om zijn eigen boontjes te doppen, in het huis achter. Ook het broertje werd thuisgelaten.

Vanaf dat moment ging het met Pimpel, die toch al geen hoogvlieger was op school en nog steeds niet kan lezen en schrijven, verder bergafwaarts. Contacten met de chollers in de buurt werden steeds hechtiger. Zijn basegebruik nam toe; het ouderlijk huis verwerd tot een chollhuis.

Met Pimpel en Brown besluiten we een rondrit te maken door de buurt om de schoongemaakte tuinen te bekijken en daarna een chollhuis te bezoeken. Het raam van mijn auto blijkt opeens gesloten te zijn, terwijl ik het open gelaten had. Ik bemerk dat ik snel kijk of alles er nog in ligt, wat het geval is en vraag aan Pimpel of hij het raam misschien heeft dichtgedraaid. Hij kijkt me aan en zegt simpelweg: "Ja. Het regende."

In de smalle straten liggen manshoge hopen tuinafval. "Deze erven zijn al schoongemaakt door chollers.

Morgen wordt het afval opgehaald. We huren dan een truck van Selikor", verteld Brown trots terwijl we voetstaps door de wijk rijden. Ouden van dagen kunnen eveneens een beroep op de FMD doen om hun tuin schoon te laten maken, vult hij aan. Voor de feestdagen heeft hij een speciale kerstactie bedacht. Voor elke volle zak afval die de choller aflevert krijgt hij een gulden. "Dat is zinvoller dan de feestganger te gaan uithangen en je vol te eten."

In de buurt van een snack maant hij me tot stoppen. "Laten we hier wat bier kopen. Het is gemakkelijker om een chollhuis binnen te stappen als je wat in je hand hebt." Pimpel neemt een beker limonade en draalt wat. Na een tijdje lukt het me met hem in gesprek te komen.

DROOM

Pimpels droom is naar Nederland te gaan waar hij bij zijn moeder in wil trekken. Hij wil eerst naar school en daarna hoopt hij een opleiding tot steward te kunnen volgen. "Maar weet je dan wel dat je Nederlands moet kunnen spreken?", probeer ik voorzichtig. Ja, dat weet hij wel, maar een echt probleem is dat niet, laat hij me in het Papiaments weten.

Zou het niet beter zijn eerst op Curaçao naar school te gaan? Hij schudt zijn hoofd en kijkt me aan met een meewarige blik. Een tweede blik werpt hij op mijn pakje sigaretten. Nadat ik hem er een heb gegeven komen een paar jongens uit buurt vragend bij me staan. Ik deel uit.

"Sigaretten zijn belangrijk voor chollers. De as gebruiken ze als een soort houtskool bij het roken van de pijp", verklaart Brown als we gewapend met een flesje bier op pad gaan naar een chollhuis. Het wordt langzaamaan donker. De meeste huizen zijn inmiddels verlicht. Huizen waar verslaafden bivakkeren blijven echter donker. "Daar herken je een chollhuis aan. Ze hebben immers geen electriciteit, omdat ze de rekening niet betalen." Donkere holen waar je geen voet durft binnen te zetten. "Maar waarom zou je er niet binnen gaan? Het zijn ook mensen. Bovendien zijn ze meestal heel vredelievend", zegt Brown, mijn gedachten lezend.

Brown kondigt onze komst luidruchtig aan en stelt mij voor aan de bewoner van het huis. De broodmagere Sydney drukt mij verlegen de hand. Ook

de tuin rondom zijn huis is ontdaan van alle onkruid met behulp van de FMD-chollers. Een paar aloëstruiken hebben ze laten staan. Twee weken zijn ze bezig geweest. Het volgende plan is het huis te verven, licht aan te sluiten en het toilet te fatsoeneren. "Het gaat erom dat deze mensen weer een menswaardig bestaan gaan leiden", aldus Brown. "En daar kunnen ze

Alternatieve kerstaktie: zakken met vuil vullen

het beste zelf mee aan de slag." Uit de goedkeurende blikken van Sydney blijkt dat hij er wel oren naar heeft.

Binnengekomen voel ik mij een blinde mol. In de schemering zie ik, als mijn ogen na een tijdje ingesteld zijn op de schemering, twee mannen en een vrouw rondom een tafel zitten waarop een stompje van een kaars flakkert. Op de tafel liggen twee glasplaten waarop een hoopje poeder ligt. Het wordt minutieus met een scheermesje gehakt en bijeengeveegd. In het midden staat een bierflesje waaruit aan de zijkant een pijpje steekt. Over de hals van de 'choll' is aluminium gespannen waar gaatjes in geprikt zijn en een hoopje sigarettenas ligt.

RITUEEL

Mijn eerste associatie van dit haast rituele klaarmaken van de pijp is het verhaal van mijn geschiedenisleraar op de middelbare school, die in geuren en kleuren vertelde over de opiumschuivers in China. Languit op banken lagen uitgemergelde mannen te lurken aan een waterpijp met opium. Er heerst in de kamer een haast gewijde stilte. Een geestelijke voorbereiding op het roken van de pijp, noemt Brown het.

Bij een nadere beschouwing blijken er opeens in de andere hoek van de kamer nog twee mensen te zitten. En tot mijn grote verbazing zitten op een ander kamer nog drie chollers, wederom twee mannen en een vrouw. Even nadat we zijn binnengekomen neemt de vrouw een trek van de borrelende pijp, houdt haar adem in, sluit de ogen. Op haar gezicht ligt een uitdrukking die het midden houdt tussen extase, concentratie en pijnbeleving. Ik voel mij een indringer en houd mij zo stil mogelijk in het vertrek waarin ik verder een matras op de grond zie liggen.

Officieel woont Sydney in dit FKP-huis. Sinds zijn ouders zijn overleden is hij de huurder. Al zijn geld gaat meestal op aan base en zijn woning is een toevluchtsoord voor chollers in de buurt geworden. Sommigen brengen de nacht door in zijn woning, maar anderen zwerven op straat en slapen daar waar ze toevallig een beschut plekje vinden.

Terug in de woonkamer is het de beurt aan Pimpel om een teug van de pijp te nemen, waar de vervuilde resten zich vermengen met het water. Wat naar binnen gezogen wordt is schone base. Hij vertelt dat hij per dag ruim vijftien keer chollt. Voor een gulden kun je al een pijp roken, maar voor iemand zonder inkomen is een paar tientjes veel geld. Sinds hij bij FMD werkt, krijgt hij voor zijn doen veel geld in handen. "Het eerste wat ik ga doen is de telefoonrekening betalen."

Stanley Brown vindt het een goede zaak dat hij bij zijn moeder in Nederland wil gaan wonen en heeft Pimpel een vliegticket beloofd mits hij een brief van zijn moeder kan laten zien waaruit blijkt dat hij welkom is in Eindhoven. "Het is kiezen tussen twee kwaden. Hier is hij gedoemd te mislukken. Wellicht kan zijn moeder hem toch opvangen."

We vervolgen onze rit en gaan op weg naar de snack te Groot Kwartier, die momenteel druk verbouwd wordt door chollers. Zij zullen uiteindelijk de snack gaan exploiteren. Brown koopt een basepijpje van een choller en geeft hem Naf. 3,50 in het kader van zijn actie 'genees de choller op zijn eigen erf'.

"Het is een arbeidsintensief karweitje omdat van een ordinair bierflesje een pijp wordt gemaakt door er een sleufje in te vijlen. Ze kunnen de pijp ook ruilen voor het rumdrankje. Ik denk dat ze beter aan alcohol verslaafd kunnen zijn dan aan base, omdat alcohol nu eenmaal een legale drug is."

GELD

Voor de verbouwing heeft FMD wel geld maar niet genoeg. Brown hoopt dan ook dat particulieren en bedrijven zijn projekten financieel zullen (blijven) steunen. "Ik wil dat chollers, die immers een behoorlijk deel van onze wereld uitmaken en vaak in de kracht van hun leven zijn, weer gaan meetellen. We kunnen die mensen niet als vuil behandelen."

Brown heeft een speciale band met Groot Kwartier. "Ik ben hier opgegroeid en ken iedereen." Ik zeg benieuwd te zijn wie nu eigenlijk de mensen zijn die base verkopen. Brown wil

Pimpel: 'Ik wil naar Nederland'.

me er ogenblikkelijk naar toe brengen. We stappen weer in de auto en stoppen in de buurt voor een huis. Er brandt licht. Op de roep van Brown komen twee mannen en een hoogzwangere vrouw tevoorschijn. Voor vijf gulden kopen we een klein pakje zilverpapiertje dat base bevat. De vrouw loopt naar me toe en ik vraag haar wie de vader is of ze base gebruikt. Giechelig wijst ze op de basehandelaar en knikt dat ze inderdaad base gebruikt.

"Als je wilt bezoeken we ook nog de echte grote handelaren", zegt Brown. Maar dan zouden we wel naar Mahaai moeten, voegt hij er lachend aan toe.

Ik besluit toch maar liever naar huis te gaan en zet hem af bij de snack. Een kwartier lang ben ik strafbaar geweest wegens basebezit. Hoe zou ik de politie moeten gaan uitleggen dat ik het spul in het kader van een reportage heb gekocht? In ruil voor het gevulde zilverpapiertje krijg ik van Brown een basepijp. Als aandenken.

= door Henk Timmer =

De economie van Aruba:
Minder groei maar geen achteruitgang

DE ARUBAANSE POLITIEKE cultuur is kleurrijk en gevarieerd. Een bezoeker die Aruba niet kent zal zich via de politiek moeilijk een beeld kunnen vormen van de economische realiteit. Sprekend met iemand van de regerende coalitie, hoort hij of zij over groei en bloei van het toerisme, de weer draaiende raffinaderij maar ook ongezouten kritiek op de vorige regering, die in de jaren 1986 - 1988 teveel garanties afgaf voor de bouw van hotels. Een aanhanger van de oppositie schetst juist een uiterst negatief beeld van de huidige regeerders, die de opgestroopte-mouwen-mentaliteit en dadendrang van de jaren van de regering Eman heeft teruggedraaid naar een tijdperk van tekortschietend beleid en inactiviteit. De discussies lopen zelfs zo hoog op, dat onafhankelijke rapportering door de Centrale Bank van Aruba totaal verschillend wordt uitgelegd. Constateert de Bank uit haar ter beschikking staande gegevens bijvoorbeeld dat het bedrag dat per toerist op Aruba wordt uitgegeven terugloopt, dan is de reactie uit regeringskring dat de Centrale Bank een onjuiste methode hanteert.

De oppositie concludeert echter dat dus het inkomen dat Aruba uit het toerisme ontvangt sterk terugloopt. Geen van beide is waar. De Centrale Bank volgt een vaststaand patroon, waarvan niet kan worden afgeweken, omdat dan de vergelijkingen mank gaan. Het inkomen uit het toerisme zou dalen als er geen sprake zou zijn van groei van het aantal toeristen. Die groei is er nog wel, dus loopt het inkomen niet terug. Het stijgt alleen iets minder snel dan het geval zou zijn bij hogere groei of gelijk gebleven besteding per toerist.

Dat de besteding per toerist wat afneemt in tijden van recessie is uiteraard normaal en niet iets om over in paniek te raken. De extra gebouwde kamers moeten gevuld worden in een tijd dat ons belangrijkste marktland een ernstige recessie doormaakt. Scherpe concurrentie tussen de hotels onderling is dan te verwachten. Met laag geprijsde aantrekkelijke aanbiedingen proberen die hun kamers toch te verkopen. Dit is niet wat overheid en hotels graag zien gebeuren — het beleid blijft gericht op het aantrekken van de beter gesitueerde toerist — maar dit jaar met een golfoorlog en een recessie in de VS was er weinig keus. Een hotel dat geen concessies deed op het prijsfront —Golden Tulip — moest dit duur betalen met een zeer lage bezettingsgraad, hoewel het gloednieuwe super de luxe Hyatt Regency er weer wel in slaagde een hoge bezettingsgraad — gemiddeld 75% —te behalen met zeer pittige kamerprijzen!

Twee kanttekeningen bij de besteding per toerist:

* Het toerisme uit Venezuela en Brazilië is sterk toegenomen in 1990 en 1991 en dit zijn de koopkrachtige toeristen die vooral veel aankopen doen in de winkels. De Centrale Bank registreert dit echter niet onder "besteding per toerist". Die besteding heeft alleen betrekking op verblijf, verbetering en ontspanning. Aankopen in winkels komen wel tot uitdrukking in de totaal geregistreerde instroom aan deviezen. De deviezenreserves zijn mede daardoor op peil gebleven.

* De terugloop in de besteding per toerist is ook een gevolg van het time-share systeem. Het kapitaal dat binnenkomt bij verkoop van een time-share appartement aan een buitenlander, wordt door de Centrale Bank geregistreerd als kapitaalsmutatie en uiteraard niet als besteding door de toerist. Verblijft de toerist daarna in zijn eigen time-share, dan besteedt hij minder dan bij een verblijf in een hotel. Naarmate het aantal toeristen dat in een eigen time-share appartement verblijft toeneemt, zal de gemiddelde besteding per toerist dus dalen, tenzij het aantal hotelkamers in dezelfde mate toeneemt als het aantal verkochte timeshares. Voor de totale deviezenpositie van Aruba wordt deze verlaging echter voor een deel gecompenseerd door het feit dat de betaling voor de verkochte timeshares ook meestal over 10 tot 15 jaar gespreid wordt.

CENTRALE BANK

De rapportering door de Centrale Bank is nodig en welkom, vooral omdat de regering zelf nauwelijks cijfers publiceert. Degelijke rapportering is het juiste middel tegen geruchten en alarmerende voorspellingen door oppositiepartijen, die — in een kennelijk al begonnen verkiezingscampagne — beweren dat Aruba weer afstevent op een economische malaise zoals die in 1985 na de Lago sluiting bestond. De toekomst is zeker niet wolkenloos, maar een vergelijking met de donkere jaren 1985/1986 is puur onruststokerij, absoluut onterecht en een ontkenning van eigen prestaties en kunnen.

De Centrale Bank geeft duidelijk aan hoe spectaculair Aruba zich heeft ontwikkeld, ook in 1990 en 1991. Het BBP (bruto binnenlands product - zeg maar de omzet van het land Aruba) nam in 1990 toe met 17,7% tot AF. 1.538.500.000, een ongekend hoogtepunt voor Aruba. Met een inkomen per hoofd van de bevolking van Af. 24.000 (US$ 13.300) scoort Aruba nog maar 10% lager dan het gemiddelde van de Europese Gemeenschap als geheel (US$ 14.500) en ver boven de Antillen en alle andere landen en eilanden in de regio.

Nog belangrijker dat dit hoge inkomensniveau is het totaal ontbreken van werkeloosheid. Deze hoge graad van werkgelegenheid heeft Aruba sinds de jaren vijftig niet meer gekend. Zelfs hoog ontwikkelde landen als de VS en de EG slagen er in deze tijd van automatisering en afslanking niet meer in de werkloosheid voldoende terug te dringen, laat staan te elimineren. In de Caribische regio is de werkeloosheid nog hoger en veel meer structureel van karakter.

Dat een klein eiland als Aruba — een eiland notabene zonder primaire sector en geheel afhankelijk van op het buitenland gerichte activiteiten — erin slaagt de inwoners voor bijna 100% werk te bieden, is een prestatie die allerwege respect afdwingt, maar onder Arubanen inmiddels alweer als vrij normaal en vanzelfsprekend wordt gezien. Bij alle gekrakeel over de nog niet afgebouwde hotels en de garanties van de overheid op de daarop rustende schuldenlast, dient dit aspect niet te worden vergeten.

Het was beter geweest als het verstrekken van garanties eerder was gestopt. Alle partijen hebben wat dit betreft boter op hun hoofd, want de garanties werden met algemene stemmen door de Staten van Aruba goedgekeurd. Nog belangrijker is dat tijdens de uitvoering van deze projecten een veel strengere controle op de besteding van de onder garantie staande gelden had moeten zijn. De overheid is via deze garanties de belangrijkste business partner van de projectontwikkelaar, eigenlijk een stille vennoot van de particuliere ondernemer. Te stil dus, blijkt nu achteraf. Er zijn te weinig zekerheden verkregen op cruciale punten als de eigen kapitaalinbreng van de ondernemer, de degelijkheid van de begroting en de kwaliteit van de aannemer.

Air Aruba heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de groei van het Arubaanse toerisme.

De overheid heeft alleen bij het Hyatt-project gezorgd voor een deskundige begeleiding. Bij de andere projecten konden ontwikkelaar/eigenaar en aannemer praktisch zonder deskundige begeleiding en controle van de kant van de overheid hun gang gaan. Bij het Sonesta-project heeft dit geen problemen opgeleverd. De eigenaars van dit project — de lokale Meta Corporation — hebben op eigen kracht het project kunnen financieren en de garantie aan de overheid teruggegeven. Bij drie projecten is nu ernstige vertraging opgetreden en bestaat er nog geen zekerheid of afbouw mogelijk is. Als Marriott inderdaad wil investeren in het Plantation-project, kan dit hotel afgebouwd worden. Voor Ramada Renaissance Hotel schijnen de perspectieven eveneens redelijk te zijn, maar voor het Beta-project ziet de toekomst er zeer somber uit.

Voor een deel zal herfinanciering met een langere looptijd soelaas kunnen bieden. De commissie Biesheuvel werkt momenteel in die richting. Maar een hotel dat bij een investering van $ 50.000.000 rendabel is, zal dat bij een tot $ 80.000.000 opgelopen bouwsom niet meer zijn. In Miami-Beach werd altijd gezegd, dat de tweede of derde eigenaar van een wegens uit de hand gelopen kosten failliet gegaan hotel, pas rendabel kan exploiteren. Zal dit op Aruba ook de praktijk worden?

Faillissement kan eventueel worden voorkomen of tenminste worden uitgesteld, als blijkt dat herfinanciering eventueel gecombineerd met uitstel van terugbetaling van reeds door de Arubaanse overheid betaalde rente en aflossing, de huidige eigenaars overlevingskansen biedt. Lukt dat toch niet, dan is de faillissement de enige weg en moet Aruba die last maar dragen. Hoe groot het bedrag is dat Aruba daarmee verliest, is moeilijk te schatten. Wat de gebouwen opbrengen is sterk gerelativeerd aan de gang van zaken in het toerisme op dat moment. Bij een minder florissante groei van het Arubaans toerisme brengen de gebouwen minder op en wordt de schade voor de overheid groter.

Als Aruba voor deze operatie Af. 100.000.000 tot Af. 150.000.000 nodig heeft, zal er iets met Nederland geregeld moeten worden. Een deel van de jaarlijks beschikbaar inkomende ontwikkelingsfondsen kunnen mogelijk worden aangewend voor deze saneringsoperatie. Dat daardoor de buitenlandse schuld van Aruba toeneemt, mag geen beletsel zijn om deze zaak eens en voor altijd op te lossen.

OVERHEIDSSCHULD

De overheidsschuld van het land Aruba is naar internationale maatstaven gerekend laag. Eind 1990 was de schuld aan het buitenland —bijna geheel aan Nederland — in totaal Af. 368.100.000. De overheid heeft verder nog Af. 40.000.000 aan leningen in eigen land uitstaan. De totale overheidsschuld van Af. 408.100.000 maakt daarmee 26% uit van het BBP (bruto binnenlands product). Wordt de volle garantieverplichting — na aftrek van de inmiddels vervallen META/SONESTA garantie is dat nog Af. 372.000.000 —bij de schuld opgeteld, dan beloopt de totale overheidsschuld 50% van het BBP van Aruba.

Internationaal gezien, zit Aruba ook dan nog binnen acceptabele grenzen. Zo heeft Nederland zelf een overheidsschuld van 79% van het BNP, Italië zelfs 103% en in de EG spant België de kroon met 128%. Aruba zit in de buurt van Duitsland (45%) en Frankrijk (37%). In het concept voor de Europese Monetaire Unie wordt 60% als de maximaal acceptabele overheidsschuld aangehouden. Geheel vergelijkbaar zijn de cijfers echter ook weer niet. Nederland en ook Aruba en de Nederlandse Antillen bouwen reserves op voor de pensioenen van de overheidswerknemers. Andere landen doen dat niet en betalen de pensioenen via een omslagstelsel jaarlijks uit de begroting.

Nederland acht het daarom verantwoord, voor het hanteren van de 60% maatstaf, haar schuld te verminderen met het opgebouwde vermogen van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds. Na deze correctie komt de Nederlandse schuld op 49% van het BNP en dus binnen de EG norm voor de EMU. Voor Aruba zou bij compensatie voor pensioenreserves de schuld ongeveer Af. 100.000.000 lager uitkomen.

Het percentage loopt voor Aruba dan terug tot 20% (alleen schuld) of 44% (schuld plus garanties). Gezien de economische vooruitzichten van Aruba, moet het omzetten van een deel van de garanties in een verhoogde schuld aan Nederland aanvaardbaar geacht worden. Trouwens een prijs van Af. 100.000.000 tot Af. 150.000.000 voor het doen verdwijnen van alle werkloosheid is echt een koopje. Veel landen zouden er heel wat meer voor over hebben om zo'n ideale situatie te bereiken.

TOERISME

Het toerisme blijft gelukkig ook in 1991 nog doorgroeien, maar de groei is wat minder dan in 1990. Tegelijkertijd nam het aantal kamers fors toe. Het is daarom een geluk bij een ongeluk dat drie nieuwbouwprojecten niet op tijd gereedkwamen. De andere hotels hebben daardoor nog wat adem om hun gedaalde bezettingsgraad weer op peil te brengen. Dat Aruba in 1991 nog groei kent, is uniek voor deze regio. Overal elders in het Caribisch gebied is het toerisme achteruit gegaan. Aruba is de uitzondering. Kijken we naar de toekomst, dan moet Aruba in enkele jaren doorgroeien naar 700.000 toeristen per jaar. In 1990 kwamen er 432.762 toeristen naar Aruba en dit jaar wordt de 500.000 grens ruim gepasseerd. Bij een jaarlijkse groei van 20% wordt de 700.000 grens in 1993 al behaald. Blijft de groei beperkt tot 10% dan wordt het 1995.

Het cruise-toerisme groeide in 1990 tot 130.000 bezoekers. In 1989 was dit nog maar 70.000.

Dat de groei in 1991 enigszins zou afzwakken was bij het uitbreken van de golfoorlog al duidelijk. Na 5 jaar ongekende groei — 20% gemiddeld per jaar — en 1990 met nogeens 26% gemiddeld en zelfs 37% in het tweede halfjaar, was een adempauze toch al verklaarbaar geweest. Toch boekte Aruba in het eerste halfjaar nog een groei van 17% in het aantal in hotels en timeshares verblijvende toeristen. Wel bleven ze gemiddeld iets korter, zodat de groei in het aantal overnachtingen beperkt bleef tot 14%. In het derde kwartaal nam de groei gelukkig weer toe tot 23%.

Wat opvalt is dat dit jaar het toerisme uit Nederland weer sterker groeit dan in 1990 en Duitsland iets teruggelopen is als marktland. Het aantal toeristen uit Venezuela en Brazilië neemt daarentegen weer sterk toe. Venezuela had in 1990 al een marktaandeel van 11,6% en Brazilië 4,2%. De VS en Canada waren in 1990 samen nog goed voor 60% van het totaal en dus nog steeds ruimschoots de belangrijkste markten voor Aruba.

Hoe de groei verder zal verlopen hangt af van de kwaliteit en het prijsniveau

(Vervolg op pag. 6)

Aruba: minder groei

Vervolg van pag. 5

van het product Aruba, de professionaliteit waarmee dit product aan de man wordt gebracht in het buitenland en het welvaartsniveau in de belangrijkste marktlanden.

In de VS is de economische situatie nog verre van rooskleurig. Nieuwe auto's blijven onverkocht, huizen zijn sterk in waarde gedaald en ijzersterk geachte concerns als IBM, Salomon Brothers en zelfs de New York Times, ontslaan grote aantallen werknemers. President Bush maakt op het thuisfront geen sterke indruk, maar het blijkt bijzonder moeilijk om het recept voor economisch herstel aan te geven. De economie zal opleven als de Amerikanen weer schulden durven maken. De rente is al verlaagd om bestedingen te stimuleren en er wordt gesproken over een belastingverlaging om dit procent te versterken. Er zijn ook deskundigen die er juist op aandringen dat de Amerikanen minder schulden maken en leren sparen. Ook wordt belastingverhoging opportuun geacht — bijvoorbeeld door verhoging van benzine accijns — ter financiering van verbetering van de sterk verouderde en in slechte staat verkerende infrastructuur.

Voor Latijns Amerika — nu duidelijk weer Aruba's tweede marktgebied — zijn de perspectieven verbeterd. Na de ondergang van communisme en socialisme is de eeuwige discussie en strijd over de ideologie ook daar verstomd en gaat nu door privatisering van staatsbedrijven en afbraak van protectie, de deur naar de moderne tijd open. Particulier kapitaal gaat nu weer richting Latijns Amerika en een hernieuwd geloof in het functioneren van een markteconomie geeft vertrouwen voor een houdbare welvaart in de toekomst. In die verbeterde omstandigheden wordt gemakkelijker gereisd en geld uitgegeven aan vakanties.

Europa zal door het wegvallen van de grenzen een welvaartsstijging van 5 a 6% realiseren, maar de groei zal pas omstreeks het jaar 2000 zijn bereikt. Inmiddels is de welvaart echter al zo hoog, dat verre vakanties een trend geworden zijn en nu al 10% van de totale winterzonvacanties uitmaken. Enkele jaren geleden was dit nog maar 2%. Aruba speelt nog te weinig in op deze ontwikkeling. De naambekendheid van Aruba is perfect. Overal kom je Aruba tegen. De ANWB prijst haar reisgidsen aan met "Van Aruba tot Zwolle", in het juist uitgekomen boek van besteller auteur Maarten 't Hart gaat de hoofdpersoon met vakantie naar Aruba, in miljoenen kijkers trekkende soap-series op de Nederlandse televisie gebeurt hetzelfde en de roddelbladen hebben bijna wekelijks prachtige foto's van Aruba.

Als Andre van Duin naar Aruba verhuist, is dat tonnen waard aan gratis reclame. Maar naambekendheid is niet voldoende. De betaalde gerichte reclame moet daar op inhaken en die bekendheid omzetten in echt geboekte reizen. Er is veel concurrentie. Martinair maakt veel reclame met haar reizen naar de Dominicaanse Republiek en gaat nu ook eenmaal per week op Cuba vliegen. De vliegreizen van Martinair zijn voor meer dan de helft gevuld met Duitsers. Daar ligt ook nog veel terrein braak voor Aruba. Duitse chartermaatschappijen vliegen deze winter zelfs dagelijks naar Cuba.

Air Aruba en KLM zullen in combinatie met AHATA hierop in moeten spelen en een groter deel van die markt voor Aruba winnen. De Europese markt is voor Aruba van groot belang om voldoende diversificatie te bereiken. Nu al is die markt belangrijker dan uit het bezoekersaantal valt af te lezen. Zij blijven langer op Aruba dan de Amerikanen en dat telt aan in het totaal aan overnachtingen. Op Curaçao schijnt dat niet het geval te zijn. Waarschijnlijk gaat het hier om dezelfde toeristen die zowel Curaçao als Aruba bezoeken, maar vanwege de stranden meer dagen op Aruba doorbrengen.

INFRASTRUCTUUR

Het juist door de Arubaanse overheid uitgebrachte Nationaal Ontwikkelingsplan 1991-1995 geeft een beeld van de enorme investeringen die nodig zijn om de infrastructuur van het eiland op peil te brengen. Dat deze investeringen noodzakelijk waren was reeds jaren geleden bekend. De financiering was het probleem. Het Nationaal Ontwikkelingsplan 1991-1995 geeft aan hoe deze financiering mogelijk is zonder de belastingtarieven te verhogen. De investeringen bedragen in totaal Af. 752.000.000. Daarvan moet Af. 220.000.000 uit eigen middelen van de overheid —dus uit begrotingsruimte en winsten van overheidsbedrijven kunnen komen.

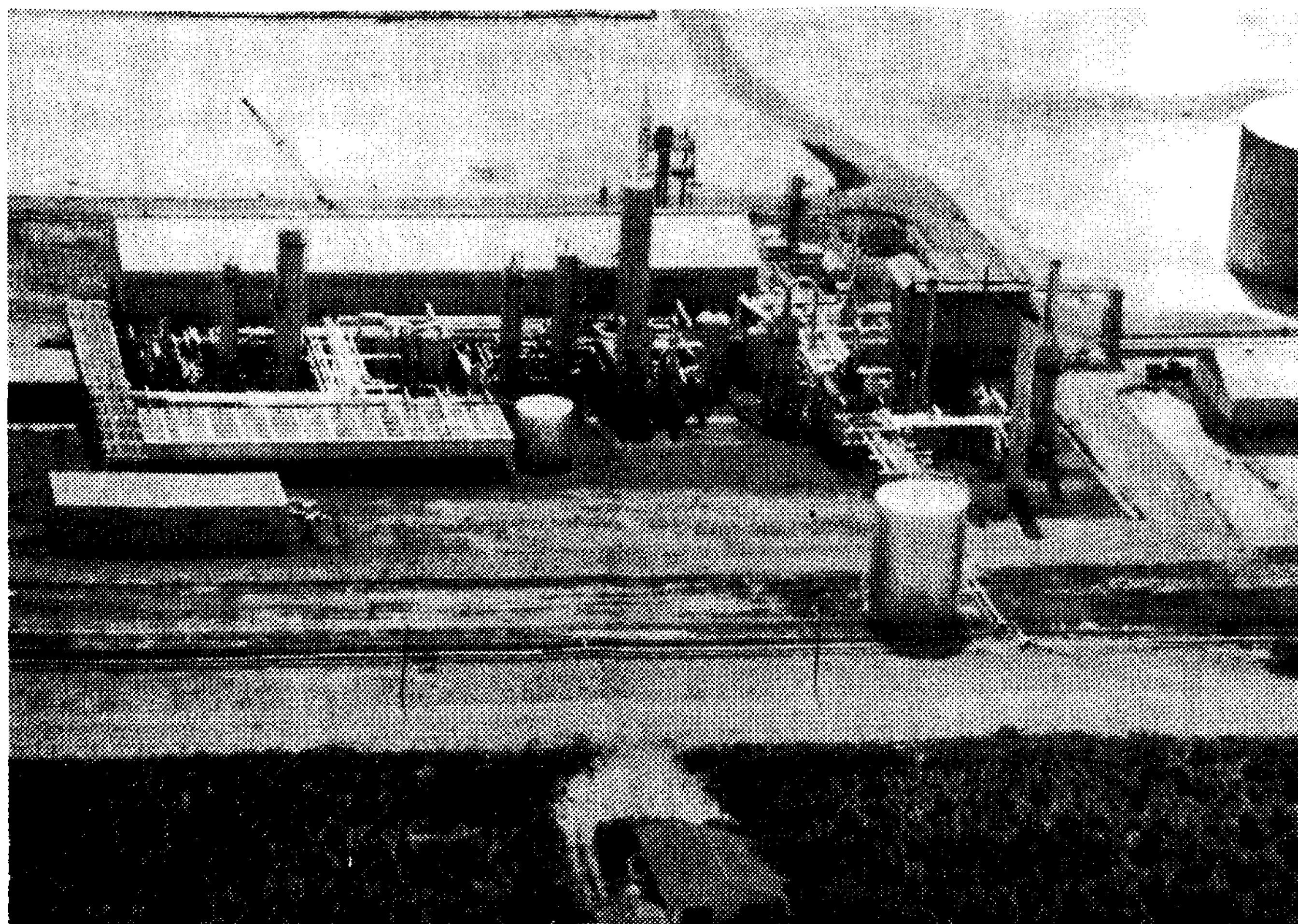
Verder wordt gerekend op Af. 300.000.000 financiering via de meerjarenplanfondsen van Nederland en Af. 32.000.000 via de EG fondsen. De resterende Af. 200.000.000 moet commercieel geleend kunnen worden door de verzelfstandige overheidsbedrijven WEB, ELMAR, SETAR en luchthavenbedrijf. Die overheidsbedrijven gaan dan over van politiek beheer naar professioneel beheer. Met de ELMAR was dit altijd al het geval. De anderen krijgen nu een vergelijkbare constructie. De overheid blijft voorlopig wel voor 100% eigenaar van deze n.v.'s, maar benoemt onafhankelijke niet-politieke commissarissen, die geheel los van de overheid het beleid bepalen, een deskundige directie benoemen en zo nodig vervangen en erop toezien van de directie puur bedrijfmatig handelt. Efficiënte produktie en behoud van rentabiliteit zijn de enige doelen.

Sociale aspecten worden zoals bij particuliere bedrijven gebruikelijk is, via CAO's geregeld. De afnemers betalen de prijs die bij efficiënt beheer haalbaar is. Subsidie via lagere tarieven is niet meer mogelijk. Burgers die hierdoor in de knel komen moeten voortaan individueel rechtstreeks door de overheid — via daarvoor bestaande onderstandsregelingen — worden geholpen. Via lagere tarieven of afschrijving van onbetaalde nota's kan het niet meer. Bij ondernemingen als de WEB en de SETAR zal deze privatisering waarschijnlijk tot afvloeiing van overtollig personeel moeten leiden. Niet prettig voor deze mensen, maar in een tijd van tekort aan arbeidskrachten in de particuliere sector is het toch nu het juiste moment om de nodige saneringen te doen plaats hebben.

Het afvloeiende personeel zal vrij gemakkelijk — zo nodig na een korte herscholing elders werk vinden. Samenvoeging van WEB en ELMAR, al was het voorlopig alleen voor de incasso en meteropname, leidt al tot grote efficiency verbetering. Het bespaart kosten en verbetert automatisch de betalingsdiscipline: geen betaling — geen stroom, zoals nu al geldt voor ELMAR telt dan ook voor het water.

Winstgevendheid van een overheidsbedrijf op zich is niet maatgevend voor het al dan niet efficiënt draaien van zo'n bedrijf. Als bijvoorbeeld SETAR nu al een behoorlijke winst opbrengt, die te danken is aan door een monopolie positie bepaalde tarieven, betekent dit niet dat zo'n bedrijf voor de overheid niet veel meer op zou kunnen brengen. Sanering kan ook dan noodzakelijk zijn. Te hoge kosten bij overheidsbedrijven worden vroeg of laat altijd betaald door de burger. Efficiënt beheer is daarom algemeen belang. Een onafhankelijke directie zal ook de volle aandacht moeten geven aan de serviceverlening. Technische ontwikkelingen moeten optimaal worden benut en klanten snel en goed behandeld.

Wat deze verzelfstandiging betreft heeft Aruba overigens geen keus. Zonder omzetting in n.v. vorm en marktgerichte opzet is commerciële financiering niet mogelijk. Zonder financiering is er geen vernieuwing en gaat Aruba van de ene blackout naar de volgende struikelend de toekomst tegemoet. Iedereen zal begrijpen dat dit niet meer kan in een toekomst met 700.000 toeristen per jaar.

De heropening van de raffinaderij door Coastal heeft gezorgd voor de nodige diversificatie.

De overheid heeft een taak als wetgever, bestuurder, handhaving van de openbare orde en als behoeder van de belangen van met name de zwakken in de samenleving. Ze heeft geen taak als bedrijfsvoerder of producent. Die sector kan beter aan de markteconomie worden overgelaten.

OMZETBELASTING

In het Nationaal Ontwikkelingsplan 1991-1995 wordt ook aandacht besteed aan het systeem van belastingheffing. In de praktijk is gebleken dat de inkomsten uit indirecte belastingen — invoerrecht accijns etc — evenredig omhoog gaan met de stijging van het BBP. De directe belastingen — loon en inkomstenbelasting en winstbelasting — blijven daarbij achter. Er wordt daarom overwogen de indirecte belastingen te verhogen en tegelijkertijd de loon- en inkomstenbelasting te verlagen. De grote besteders betalen dan wat meer en de spaarzin wordt bevorderd.

Gedacht wordt aan de invoering van een omzetbelasting, zoals de VS die kennen als sales-tax en Europa als BTW. Het verschil is dat de BTW ook over diensten wordt geheven — over alle toegevoegde waarde — en de sales-tax alleen op (bepaalde) goederen. Er is een uitgebreid schaduwgebied tussen formele en informele handel en de incasso van de omzetbelasting zou daardoor een zeer kostbaar extra controleapparaat vereisen. Zien we hoe moeilijk de controle op afdracht van sociale premies en loonbelasting is, dan lijkt het niet verstandig op deze manier een omzetbelasting in te stellen.

Uitvoering via de groothandel is ook niet eenvoudig; ook het onderscheid tussen groot- en kleinhandel is vaag. Aruba verkeert echter in de unieke positie dat met uitzondering van eieren, schoonmaakmiddelen, softdrinks en wat groente alles geïmporteerd wordt. De omzetbelasting kan daarom zeer efficiënt bij import, tegelijkertijd met het invoerrecht worden geheven, een systeem dat we nog kennen van de "economische heffingen". De omzetbelasting op lokaal geproduceerde produkten, kan eventueel bij de producent worden geheven, maar vrijstelling —als stimulans voor meer lokale produktie — is ook het overwegen waard.

MEER WONINGEN

Het Nationaal Ontwikkelingsplan 1991-1995 erkent gelukkig ook de grote noodzaak van meer woningbouw. Het aantal woningen dat per jaar wordt gebouwd neemt wel sterk toe — in 1990 werden 800 nieuwe woningen in gebruik genomen en in 1991 al 1200 — maar voldoende is dit nog niet. Beperkte capaciteit bij de aannemersbedrijven en onvoldoende financieringsmogelijkheden limiteerden de aanwas. Nu de hotelbouw tot stilstand gaat komen, is er bij de aannemers de komende jaren ruimte voor meer woningbouw. Voor de financiering komt er nu gelukkig ook een oplossing. De overheid zal een garantiesysteem invoeren, waarbij via de Arubaanse investeringsbank een secundaire financiering van hypothecaire leningen mogelijk wordt.

Dit betekent dat hypotheekbanken en andere hypotheekverstrekkers veel meer armslag krijgen. Een ruimer aanbod van huur- en koopwoningen zal meer Arubanen terug doen keren naar hun eiland. Recente schattingen geven aan dat er nog meer dan 12.000 Arubanen in Nederland wonen. Een beetje heimwee hebben ze allemaal, maar 70% zegt echt van plan te zijn om ooit terug te gaan. De beslissing wordt echter pas genomen na grondige afweging van de voor en nadelen. Het krijgen van een redelijke baan en acceptabel onderdak is daarbij de hoofdzaak. De banen zijn er wel, maar het onderdak niet. Daarom stagneert de terugkeer dit jaar enigszins. In 1989 waagden zo'n 1400 personen de stap en vorig jaar zelfs circa 1800. Voor 1991 ligt de raming in de buurt van 600 tot 800. In 1989 en 1990 ging het echter vooral om gezinnen met kinderen. Dit jaar gaan vooral zelfstandigen terug. Velen wachten nog af, willen graag terug, maar zonder onderdak hebben ze toch maar liever heimwee dan Aruba.

Het gaat uiteraard niet alleen om onderdak. Het vinden van een baan waarbij het inkomen niet al te veel achteruitgang met wat in Nederland genoten wordt inhoudt, is ook een hoofdfactor. De inflexibiliteit van de Arubaanse arbeidsmarkt is daarbij een stagnerende factor. Aruba heeft dringend behoefte aan een of meer uitzendbureaus voor arbeidskrachten. Het Nederlandse systeem kan daarbij als voorbeeld dienen. In een moderne maatschappij is het uitzendbureau niet meer weg te denken. Zowel werknemers als werkgevers hebben er veel voordeel van. Niet alleen kan iemand die af en toe betaald werk wil doen er goed terecht, het is ook de springplank voor werkzoekenden naar een goede vaste baan. Aruba loopt op dit punt achter bij de ontwikkelingen elders. Risico's betreffende afdracht van sociale premies en loonbelasting zijn af te dekken via goede regelgeving en controle. Van elders terugkerende Arubanen zouden via zo'n bureau direct aan de slag kunnen en hun kwaliteiten kunnen bewijzen via tijdelijk werk. Een vaste baan wordt daarna spoedig en op het juiste niveau gevonden.

BLOKKEN

De wereld is in snel tempo op weg naar de vorming van drie economische blokken; de VS met Canada Mexico en op wat langere termijn geheel Midden en Zuidamerika als eerste, Japan en Azië als tweede en groot Europa als derde blok. De grenzen tussen die blokken zijn echter ook al aan het vervagen. Via de GATT besprekingen tracht men alle protectie en handelsbeperking te verminderen en op den duur te komen tot een wereld waarin iedereen vrij produceren en handelen kan. Investerings- en kapitaalsstromen bewegen zich nu al mondiaal. Een eeuw van protectie en nationaal gericht economisch beleid wordt daarmee afgesloten.

In Europa is de eenwording in volle gang. Oost Europese landen trachten zich bij die ontwikkeling aan te sluiten. Private ondernemingen nemen daar de rol van de overheid over. Transnationaal opererende concerns worden verwelkomd. Men ziet in dat de werkgelegenheid, de kennis en de welvaart die deze investeerders meebrengen veel zwaarder wegen dan de eventueel uit het land verdwijnende winsten. De EG-landen nemen dezer dagen belangrijke besluiten over vergaande eenwording via een Europese Monetaire Unie.

De beleidsruimte per EG-land wordt daarbij sterk aan banden gelegd. Monetair en fiscaal beleid per land is nog maar zeer beperkt mogelijk. Begrotingstekorten moeten binnen streng afgebakende grenzen — 3% van BNP —blijven, om te voorkomen dat de problemen van het ene land op de andere landen worden afgeschoven. In de praktijk betekent dit o.a. dat een land bij grote werkloosheid niet meer de economie kan stimuleren door rente te verlagen of de munt te laten devalueren. Die eigen munt bestaat over een aantal jaren niet meer en de rente wordt bepaalt door de Europese Centrale Bank. De Bank streeft vooral prijsstabiliteit na.

Werkloosheid zal dan met andere middelen moeten worden bestreden. Middelen zoals Ierland die al jaar en dag hanteert — belastingvrijdom en subsidies van een deel van de investeringskosten — zullen binnen de EG ook op steeds meer weerstand stuiten. Deze regelingen en alle belastingtarieven zullen op den duur geharmoniseerd worden en per land maar zeer beperkt mogen afwijken. Ook Aruba en de Nederlandse Antillen kunnen daar als geassocieerd lid van de EG mee te maken krijgen.

Vestiging van productie-eenheden van transnationaal werkende bedrijven is voor Aruba momenteel niet aan de orde. We hebben de werknemers niet maar ook dan nog zou vestiging op Aruba niet voor de hand liggen. De wereld van de productie is de laatste decennia drastisch gewijzigd. In de moderne industrie gaat het om weinig maar hoog gekwalificeerd personeel en de aanwezigheid van veel toeleveranciers en servicebedrijven. Raffinaderijen zijn een uitzondering, omdat die soort vervuilende industrie om milieuredenen steeds meer uit dichtbevolkte gebieden wordt geweerd.

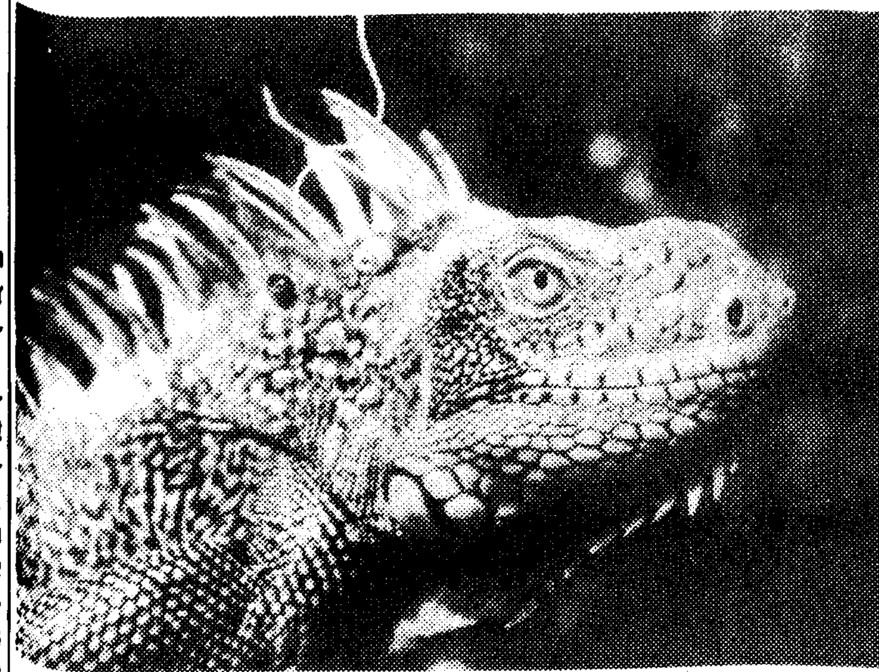
De vestiging van de Coastal raffinaderij past in dit patroon en heeft voor Aruba toch nog wat diversificatie gebracht. Door de windrichting veroorzaakt de raffinaderij hier geen overlast. Als de geruchten waarheid worden zal Coastal volgend jaar voor $ 300.000.000 in de raffinaderij investeren en deze geschikt maken voor een groter assortiment eindprodukten.

Toch mag de afhankelijkheid van het toerisme niet als zwakte worden uitgelegd. Het toerisme van Aruba is net zo sterk als de haven voor Rotterdam, de groente voor het Westland, de bloembollen voor Lisse en de kaas voor Gouda. De natuurlijke omstandigheden zijn daarbij doorslaggevend. Mensen kunnen die omstandigheden benutten of laten liggen. Aruba benut die kansen met succes en geeft via een gastvrije en charmante benadering daar nog een extra dimensie aan. Die formule moet in ere gehouden worden. Dan heeft Aruba geen enkele, zelfs de toekomstige concurrentie van Cuba te vrezen.

Het schijnt bij de folklore van dit eiland te behoren om alles sterk politiek te zien. Alles wat even iets minder goed verloopt, is de schuld van de politici. Redacties van vooral de papiamentstalige kranten en radiocommentatoren verzorgen dagelijks een spannende aflevering van deze politieke soap-opera. De politici zijn hoofdrolspeler en het publiek geniet met volle teugen van dit schijngevecht.

Gelukkig is er ook nog een werkelijkheid, een Aruba waarin goede ondernemers en hardwerkende toegewijde werknemers bezig zijn met doorbouwen aan het succes van Aruba. De politici hebben uiteraard ook het beste voor met het eiland en de bevolking, maar loskomen van de problemen van alledag en denken en werken in lijnen naar de toekomst raken daarbij vaak op de achtergrond. Op Aruba heeft niemand tijd om zich te haasten. Daar is het leven te mooi voor. Maar er wordt wel teveel teruggekeken en te weinig vooruit. Bij de les blijven, stokpaardjes op stal laten en durven denken over een tijdsbestek van pakweg 10 tot 20 jaar is wat Aruba nu nodig heeft.

De kop van een mannetje. In de nek zijn de gekleurde glazen kraaltjes zichtbaar waaraan hij in het veld kon worden herkend. De losse draadjes dienden als windmeter: aan het bewegen van de draadjes kon worden waargenomen of het dier in de wind zat.

GEKWEEKT NIET ZO LEKKER ALS WILD

Leguanen-onderzoeker Van Marken-Lichtenbelt:

"Mijn proefdieren eet ik niet op"

OP INITIATIEF van de directeur van Carmabi, Dr. Bakhuis, richt dit instituut zich sinds enige tijd niet meer alleen op zuiver wetenschappelijk onderzoek. Het werk van Carmabi moet de Curaçaose gemeenschap rechtstreekser ten goede komen, luidt de filosofie. Een van de onderzoeken richtte zich daarom op de vraag of het mogelijk was leguanen in gevangenschap te kweken. De leguaan is een lekker dier, in dubbel opzicht. Hij smaakt lekker en de export als huisdier levert ook geld op.

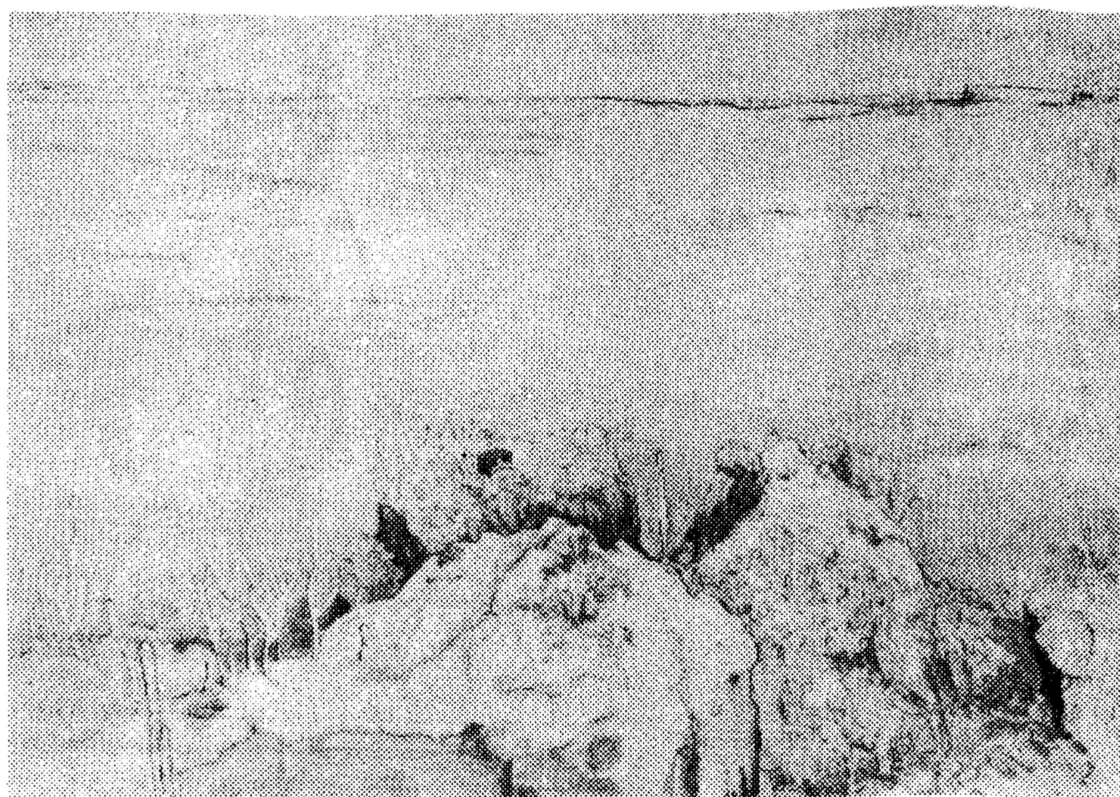
Daarom wordt er intensief gejaagd op de leguaan. Een leguanenfarm zou het uitsterven van dit dier kunnen voorkomen. Dit praktisch onderzoek hoefde het strikt wetenschappelijk onderzoek niet in de weg te staan. Aan het Carmabi ging Wouter van Marken-Lichtenbelt onderzoeken hoe een leguaan zich voedt, hoe de verwerking van het voedsel verloopt en hoe zijn energiehuishouding in elkaar zit. De resultaten van zijn studie zouden direct bruikbaar zijn bij het opzetten van leguanenfarms. Zelf kon Wouter van Marken-Lichtenbelt promoveren aan de Rijksuniversiteit te Groningen op een proefschrift, getiteld "Energetics of the green iguana (Iguana iguana) in a semi-arid environment".

= door Jos de Roo =

Het proefschrift onderzoekt de energie- en eiwitbalans van de groene leguaan op Curaçou om te zien hoe de leguaan zich aan het droge klimaat van Curaçao heeft aangepast. Wouter van Marken-Lichtenbelt vertelt dat er al lange jaren op Curaçao onderzoek werd gedaan naar de groene leguaan. "Men was er met name in geinteresseerd hoe op de lange duur voldoende leguanen op het eiland konden worden gehouden en welke maatregelen daarvoor genomen moesten worden. Een manier om een goed inzicht te krijgen in het leven en de behoeften van de leguanen is het opstellen van zo'n energie- en eiwitbalans. Als je weet hoe de natuurlijke situatie is en welke behoeften ze daar hebben, krijg je meer inzicht in de manier waarop je ze kan kweken. De behoeften in de kweek zijn vergelijkbaar, zij het dat ze dan in een wat andere omgeving leven".

Het onderzoek naar de leguanen in hun natuurlijke omgeving vond plaats in de buurt van de Tafelberg. "We volgden daar de dieren dag in dag uit, wat een vrij lastige opgave was, omdat ze vaak verborgen zitten in de vegetatie, waar ze door hun enorme schutkleur heel moeilijk zijn te zien. Ze zitten ook vaak in holen, zodat ze vaak moeilijk te vinden zijn. Maar als je ze eenmaal hebt gevonden, dan kan je ze volgen, mits je met voldoende mensen bent en je ervoor zorgt dat je in schuilhutten zit. Wij hebben verschillende schuilhutten gebouwd rondom een rots waarop een populatie leguanen leefde. Vanuit die hutten konden we ze non-stop volgen. Als iemand hem kwijt was doordat hij naar de andere kant van de rots ging, gaven we dat met de walkie-talkie door. De leguanen die we goed kenden, hadden we namen gegeven en andere hadden bepaalde codes. Op het eerste gezicht zijn ze lastig uit elkaar te houden, maar je kan ze wel herkennen aan de vorm van hun kam, aan het aantal staartstrepen, aan de grootte van de kwab die onder hun bek zit. Als we ze vingen, gaven we ze een kleurcode door kleine gekleurde kraaltjes in hun nek te doen, zodat je ze heel makkelijk kon herkennen".

Het observatiehutje bij de Tafelberg van waaruit de leguanen op de rotsen werden gade geslagen.

KOPEREN LEGUANEN

Voor temperatuurmetingen maakte Wouter van Marken-Lichtenbelt gebruik van kunstmatige koperen leguanen. "Als een soort thermometer voor de leguaan. Hij is voor zijn hele stofwisseling afhankelijk van de temperatuur. 's Nachts daalt hun temperatuur doordat de zon niet schijnt en overdag gaan ze in de zon zitten, zodat ze warmer worden. Ze komen dan op een bepaald niveau, ongeveer 36 graden, en dat houden ze de rest van de dag aan. Die temperatuur is heel belangrijk in verband met hun behoeftes: Hoeveel moeten ze eten voor hun functies, zoals voortplanting en verbranding? Daar hebben ze een bepaalde temperatuur voor nodig. Om die te registreren maakten we gebruik van koperen leguanen die we met een echte leguanenhuid hadden overtrokken. Aan die leguanen kan je heel makkelijk de temperatuur meten en ze zijn representatief voor een werkelijke leguaan. Dat hadden we van te voren getest, en je kan ze dus op dezelfde locatie als een levende leguaan zetten en meten wat zo'n replica in de loop van de dag voor temperaturen bereikt".

De ideale temperatuur voor de stofwisseling van de leguaan is 36 graden. Wouter van Marken-Lichtenbelt: "Als de temperatuur verder stijgt, stijgen ook de kosten, wat wil zeggen dat hij meer energie gaat verbruiken. Maar de inkomsten stijgen dan ook, want hij kan meer voedsel verwerken. Als je het uitrekent, zie je dat er een optimumtemperatuur is, die rond de 36 graden ligt. Je ziet inderdaad dat de dieren proberen die temperatuur te handhaven door in de zon te gaan zitten. Maar als ze zouden blijven zitten, loopt de temperatuur op tot over de 45 graden. dus dan zouden ze veel te warm worden. Als ze eenmaal op temperatuur zijn, moeten ze door de houding van het lichaam of door in de schaduw te gaan zitten, zorgen dat ze niet te warm worden".

Als de leguaan de ideale temperatuur door weersomstandigheden en in de nacht niet haalt, gaat zijn vertering niet omlaag, maar dan kan hij minder opnemen, doordat de doorstroming in zijn darmkanaal veel langzamer gaat. Van Marken-Lichtenbelt: "Dat hebben we bij gevangen dieren geconstateerd als het lang regent en er weinig zon is. Je kan het voer dat je 's ochtends in de bak hebt gezet, er 's avonds weer uithalen".

Wouter van Marken-Lichtenbelt lacht om de opmerking dat zulk weer dus handig is bij de kweek, omdat je de leguanen dan weinig voer hoeft te geven. "Het nadeel is weer dat ze dan wat minder groeien. Ze kunnen natuurlijk niet van niets leven. Ze overleven het heel lang, maar wil je echt een leguanenkweek opzetten, dan wil je dieren hebben die snel groeien, snel reproduceren, dus veel eieren leggen, zodat je weer snel een volgende generatie leguanen hebt. Dan moet je ze niet koud houden, je moet ze eerder wat warmer houden. We hebben dan ook geadviseerd wat extra warmtebronnen met infrarode lampen toe te voegen als het regent".

PAARTIJD

In het veld ligt de paartijd van de leguaan omstreeks maart, april. De eieren komen ongeveer een maand later en drie maanden daarna komen de eieren uit. Deze cyclus is een aanpassing aan het Curaçaose klimaat. "Curaçao is over het algemeen vrij droog, maar heeft toch een uitgesproken natte tijd. De reproductiecyclus is daar heel erg bij aangepast. Jonge leguanen zouden het in de droge tijd waarin het heel lang niet regent, zodat er nauwelijks bladeren aan de bomen zitten, helemaal niet redden. Ze eten alleen maar plantaardig voedsel en jonge leguanen hebben vooral het voedzame jonge groen nodig, dat in de droge tijd helemaal afwezig is. Het is dus zaak dat de jonge dieren uitkomen aan het begin van de natte tijd, want juist na de eerste regens krijg je een enorme opbloei van jong blad. De oudere dieren moeten de cyclus dus afstemmen op de behoeften van de jonge dieren. Dat betekent weer dat de vrouwtjesleguanen hun eieren moeten leggen aan het eind van de droge tijd, juist in een periode dat er vrijwel niets te eten valt voor hen. Dat heeft interessante gevolgen: ze moeten kunnen vertrouwen op reserves die ze veel eerder aanleggen. Het model dat we hebben opgesteld wijst erop dat de reserves al worden aangelegd tijdens de periode in het begin van de natte tijd met de opbloei van jong blad. Dat betekent dat bijna een jaar tevoren al de eiwitreserves worden aangelegd voor het legsel dat daarop volgt".

Als de regen uitblijft zal er waarschijnlijk een grote sterfte optreden onder de jonge leguanen. "Ik heb er zelf niet metingen voor verricht, maar het is vrijwel zeker dat een heel groot gedeelte van de jonge leguanen het niet haalt. En als de regen helemaal uitblijft, zal niet één jonge leguaan het halen, behalve waarschijnlijk in de buurt van de hofi's en de tuinen".

Is de cyclus bij het kweken te veranderen, omdat de toevoer van voedsel dan constant is? Wouter van Marken-Lichtenbelt: "Dat zou kunnen, maar dat weet ik niet precies. Je kan natuurlijk wel zorgen dat het aantal overlevende dieren veel groter is, maar of je de cyclus kunt veranderen? Die zit natuurlijk als een soort klok in de dieren vastgelegd en die kan misschien geleidelijk aan wat verschuiven, maar daarvoor hebben we nog te weinig gegevens. In eerste instantie houden ze zich aan de cyclus die ook in de natuur optreedt, daar hebben we wel gegevens voor".

Leguane vlees is volgens de Curaçaose overlevering versterkend bij ziekte en goed voor de potentie. Daarbij speelt een rol dat een mannetjes leguaan twee penissen heeft. Biologisch gezien heeft dat een praktische oorzaak: door de onmogelijke 'standjes' waarin de copulatie moet plaatsvinden, gebruikt het mannetje de dichtstbijzijnde penis.

VERTERING

Leguanen eten bladeren, bloemen en bessen. Bij het onderzoek is gemeten hoe de verteringsefficientie ligt. Van Marken-Lichtenbelt: "Over het algemeen worden de bloemen goed verteerd, sommige wel tot tachtig procent, terwijl bladeren duidelijk minder worden verteerd, rond de vijftig procent. In de bessen zit een enorme pit die vrijwel onverteerbaar is, die komen dus wat lager uit. Het is wel zo dat het gedeelte dat wordt verteerd, het vruchtvlees, heel snel wordt verteerd, want dat is makkelijk afbreekbaar. Ze hebben dus toch weer een voordeel: ze worden weliswaar in hun geheel niet goed verteerd, maar wel snel, zodat de leguanen er veel van kunnen opnemen".

Betekenen deze cijfers dat de leguaan een bijna optimaal gebruik maakt van het vrij weinige voedsel dat de natuur biedt? "Zo zou je het kunnen zeggen. Alleen: hij doet er vrij lang over. De tijd dat het voedsel erover doet om het darmkanaal te passeren, is soms wel acht dagen, dat zijn hele lange periodes. Hij springt ook nog heel efficient om met zijn voedsel. Hij heeft een heel laag uitgave-niveau. Dat ligt ongeveer een factor acht à tien lager dan bij mensen en koeien, dus van zoogdieren. Dit is een voordeel, want de leguaan kan zo met relatief weinig voedsel toch groeien en reproduceren".

In de hutjes bij de Tafelberg werd ook de tijdsbesteding van de leguanen nauwkeurig bijgehouden. Van Marken-Lichtenbelt: "Een leguaan doet over het algemeen niet zo gek veel. Hij is niet zo actief als zoogdieren en vogels. Hij besteedt globaal gezien negentig tot vijfennegentig procent van zijn tijd aan zonnen, dus aan vrij inactief gedrag. De rest van de tijd wordt besteed aan inter-sociale acties, dus het wegjagen van rivalen of het proberen in contact te komen met een vrouwtje. Foerageren is wel belangrijk, maar het gebeurt slechts een paar procent van de hele dag. In die enorme hoeveelheid zonen rustgedrag handhaaft hij zijn temperatuur. Daar besteedt hij zijn tijd aan. Het plantenmateriaal wordt voor een groot deel verteerd door micro-organismen, net zoals dat in de pens van een koe gebeurt. Die afbraak duurt ook vrij lang en daarom is het van belang dat hij de juiste temperatuur zo lang mogelijk handhaaft".

In zijn werkkamer in Groningen houdt Wouter van Marken Lichtenbelt in een boek Curaçaose leguanen. "Ik heb hier een aantal proeven gedaan die op Carmabi ook wel hadden gekund, maar dat zou erg kostbaar zijn. Omdat we het hele onderzoek deden in samenwerking met de Universiteit van Groningen hebben we besloten de proeven te doen met de apparatuur die hier beschikbaar was. We hebben gekeken naar het energieverbruik van de leguanen. Daarvoor stop je ze in een kastje. Het enige dat ze hoeven te doen is ademhalen en aan de hand van de ademhaling kan je het energieverbruik meten; je moet dan de gassen, de zuurstofopname en de CO_2-productie. Gedurende zo'n proef kan je een aantal dingen varieren. Je kan ze bijvoorbeeld twee dagen niet laten eten, dan weet je wat hij gebruikt zonder dat hij heeft gegeten en je kan het doen nadat hij een volledige maaltijd heeft gehad en dan weet je wat hij verbruikt met voedsel. Uit dat soort proeven kan je de energie-balans opstellen".

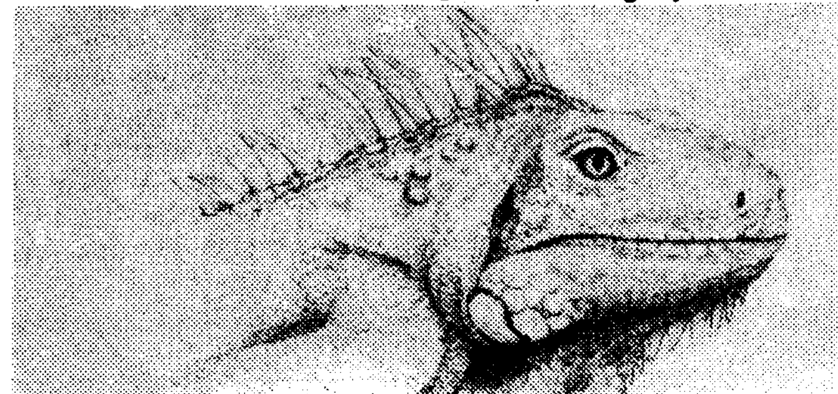
Gaan de proefdieren nu de proeven zijn afgelopen de pan in? Verschrikt: "Nee, ik hou er niet zo van om mijn proefdieren op te eten. Dat mag trouwens in Nederland niet. Ik wil ze gebruiken voor volgende proeven, onder andere wil ik meten wat het kost om zich voort te bewegen. In de natuur besteden ze maar een paar procent van de tijd aan eten, maar in die tijd moeten ze in allerlei bomen kruipen, langs rotsen, het zijn soms bijna acrobatische toeren die ze maken. Dat kost vrij veel energie, waarvan de kosten eigenlijk helemaal niet bekend zijn. Het lijkt me aardig dat vast te leggen, zodat je nog duidelijker kunt zien wat de kosten van het eten zijn.

Op Curaçao heb ik wel leguaan gegeten. Naast het meer wetenschappelijk onderzoek, waarvan de resultaten blijkbaar zijn voor het natuurbeheer, wilden we ook de kweek onderzoeken. Daarvoor hebben we verschillende kweektechnieken ontwikkeld, zoals hoe je leguanen in kooien houdt, hoe je zorgt dat je de eieren op een efficiënte manier verzamelt en hoe de eieren moeten worden uitgebroed. Maar een van de dingen was ook dat je de in gevangenschap gekweekte dieren ook moest kunnen opeten, want een van de doelen was dat je ze op de markt moest kunnen brengen en als voedsel verkopen. Daarvoor moest ik natuurlijk proeven of de gekweekte dieren wel goed smaakten. We hebben dus een test gedaan, waarbij we wilde dieren vergeleken met gekweekte dieren. Ze smaakten allebei erg lekker, er was geen verschil in smaak".

Het opzetten van de leguanenfarms is een succes omdat het lukte en het goed loopt, aan de andere kant is het geen succes omdat het oorspronkelijke doel, het beschermen van de natuur, er misschien bij gaat inschieten omdat de dieren als huisdier worden geëxporteerd. Is dat een teleurstellend resultaat? "Eigenlijk niet, want er waren verschillende doelstellingen. Uiteindelijk willen we voorkomen dat er teveel dieren uit de natuur verdwijnen. Een reden dat dat gebeurt, is dat ze worden geconsumeerd. Een andere reden is dat ze worden geëxporteerd. Dat is op de Benedenwindse Eilanden misschien nog niet zo'n heel groot probleem, maar vanuit Venezuela worden ze in zeer grote aantallen geëxporteerd. Een goede kweek, of dat nu op Curaçao plaats vindt, of in Venezuela, voorkomt dat er dieren uit de natuur nodig zijn.

In die zin is een goeie kweek met daaraan verbonden export niet bezwaarlijk. Als daarmee de wildvangst wordt verminderd, heeft het zelfs een positief effect. Daarnaast geloof ik ook dat het belangrijk is dat de dieren op de lokale markt komen en dat mensen eraan wennen dat er gekweekte dieren worden gegeten, zodat de jacht wat afneemt. Het probleem daarbij is dat de jacht ook een soort hobby is en hoe je dat moet aanpakken, weet ik niet. In ieder geval is het voor de overheid makkelijker om maatregelen te nemen, als er gekweekte dieren voorhanden zijn. Niemand hoeft te vertellen dat je geen leguanen meer mag eten, nee, je mag wel leguanen eten, alleen dan gekweekte, dus het heeft wel voordelen".

Zijn er elders ook leguanenkwekerijen? "In Panama zijn mensen leguanen gaan kweken. Ik heb gehoord dat er in Venezuela inmiddels ook iets aan de hand is, maar ik heb daar geen details van. De opzet in Panama was grootschaliger, maar de methoden die worden toegepast zijn vergelijkbaar".

De zingende fraters

Fraterskoor geluid van

ZINGENDE MINDERBROEDERS in een vijver-bos vormen het grote midden paneel van mijn madonna-drieluik. Het rechterpaneel ontstond een klein jaar later. Met Kerstmis 1941 schreef Jan een brief naar huis. Ik meen te herinneren dat de fraters twee keer per jaar een brief naar huis mochten schrijven; dus ook met Kerstmis. In zijn brief nodigde Jan mij uit, wanneer ik daarvoor voelde, het volgende voorjaar de Paas-plechtigheden op Alverna mee te maken. "Na de kennismaking met het klooster en de fraters in de afgelopen grote vakantie zal deze viering jou wel aanspreken, denk ik", schreef hij. "Maar", voegde hij er aan toe, "als je komt, zul je de Goede Week intern in het klooster moeten doorbrengen, want het beleven van de Paas-plechtigheden is zoiets als een retraite en dan moet je helemaal bij het klooster horen".

De uitnodiging leek mij wel wat, maar de familie voegde daar direct aan toe: "Dat wordt vast en zeker flink de buikriem aantrekken, jongen, want het eten daar levert nu al moeilijkheden op".

Om maar met de deur 'in de keuken' te vallen. Op Witte Donderdag, de dag waarop de instelling van het Avondmaal gevierd wordt, vroeg in de avond, het werd al donker, kwam er een vrachtauto van de 'Mavog' bij het klooster te Alverna aan. Zelf was ik er al vanaf de zaterdag daarvoor en ik werd mee naar buiten geroepen om te helpen sjouwen.

De 'Mavog' was een transport-organisatie voor de: Materiaal Voorziening Grebbestreek. Mijn vader was kort na de oprichting van het Ministerie van Wederopbouw, in 1941 door de minister belast met de wederopbouw van de in 1940 danig verwoeste Grebbestreek. Voor de aanvoer van materiaal had mijn vader een park van zo'n twaalf vrachtautos ingericht, rijdend op houtgas. Een van die autos, met de grote hoge potkachel vlak achter de cabine, bevond zich nu bij het klooster Alverna.

De laadbak van de vrachtauto lag echter niet vol met bouw-materialen maar met... zakken aardappelen, bonen, erwten en graan; met daarbovenop twee vers geslachte varkens, meters worst, een aantal grote kazen en nog een stuk of tien, twaalf tonnetjes met onder andere reuzel en kaantjes.

Onder de grootste stilte vormden de fraters een lange keten die in de kortste keren de vracht levensmiddelen van de vrachtauto naar een verborgen plek in de kelder van het klooster verplaatste. Er werd geen woord gesproken en de versleten autoband-zolen onder de sandalen van de fraters maakten ook de voetstappen onhoorbaar. In de schimmige schemering leken de fraters in hun donkere werkpijen met opgeslagen kappen en een vracht op de rug wel een bende rovers die snel hun buit in veiligheid stelden.

Het enige woord dat viel, kwam uit de mond van pater Gardiaan, de overste van het klooster, die vanaf het bordes voor de kapel toekeek en mij in het voorbij gaan toe fluisterde: "Je komt tenminste niet met lege handen". Ik wist echter van niets. Dit bedankje komt dan ook uitsluitend mijn vader toe en graag geef ik vanuit deze vertelling de Oude Heer deze waardering nu, vijftig jaar later, nog eens na.

SCHRAAL

Van al dat eten heb ik tijdens de Goede Week viering overigens niet veel gemerkt. Het klooster-eten was zo schraal dat je net geen honger had, maar je nooit echt lekker voelde. Maar alles went; er was geen andere keuze en bovendien was het de Goede Week.

Voor mijn verblijf in het klooster werd mij een echte frater-cel aangewezen, maar de maaltijden, met als hoofdschotel een soort lawaai-pap van zemelen, gebruikte ik in het gasten-kwartier. Het venster van de cel gaf naar buiten uitzicht op de grote kloosterhof die, als aanvulling op de voedsel-voorziening, was omgevormd tot groente-tuin met rijen bonenstaken en lange bedden met aardappelen, groenten, van alles. De tuin reikte tot een verscholen, hoge muur ver op de achtertuin. Daarachter moest een vaart of kanaal liggen die je door de muur echter niet kon zien. Wel waren de hoge bomen langs het jaagpad aan de overkant van de vaart zichtbaar.

Op de tafel van 'mijn' cel lag, samen met de beschouwingen over het leven van Sinte Frans, een boek met de preken van de Heilige Augustinus en mijn missaal met alle teksten van de paasliturgie. Door de eenvoud van de cel, de stilte en toewijding van het klooster en mijn gerichte gedachten raakte mijn jongensziel geheel in de ban van een retraite, die mijn innerlijk met een moeilijk te omschrijven glans vervulde.

Op de vastgestelde tijden, aangegeven door een ronddragen ratel, begaf ik mij met alle fraters en paters ingetogen naar de kapel en nam daar plaats op de brug boven het midden-altaar. Die hoge plaats gaf een breed uitzicht over het in de hoofdrichting liggende priesterkoor. Links en rechts in het koor bevonden zich de zware, fraai uitgesneden koorbanken waarin elke frater en pater zijn vaste plaats had. Tegenover de brug, aan het andere einde van het koor, prijkte het kostbare hoofdaltaar, omsloten door hoog opschietende glas in lood ramen waardoor overdag een teer licht naar binnen filterde.

Ik meen te herinneren dat links en rechts vier rijen koorbanken stonden, elk een vijftien plaatsen lang, dat maakt dat honderdtwintig fraters en paters, want alle plaatsen waren bezet. Dat aantal moet wel kloppen, want een novieten-jaar telde veertig tot vijftig monniken; er waren twee jaargangen novieten plus nog een dertigtal ingetreden paters.

INDRUK

Het was dit koor van religieuzen dat, met zijn gebeden en gezangen over de uitgebreide beleving van het paasgebeuren, zo'n overweldigende indruk op mij zou maken. Alleen al de gedachte dat dit gebeuren over de gehele wereld en al eeuwen lang plaats vond, was iets waar ik maar niet over uitgedacht raakte.

Alle gezangen van het koorgebed en de paas-viering geschiedden in het Gregoriaans. Het Gregoriaans is de eenstemmige Europese kerkmuziek uit de tijd dat kerken nog klein genoeg waren dat eenstemmige muziek de gehele kerk kon (ver)vullen. Alhoewel de oorsprong van eenstemmige kerkmuziek terug gaat tot de oudheid, was het (alweer!) Karel de Grote die, soms persoonlijk, aan deze muziek haar europese karakter gaf en paus Gregorius de Grote zijn naam. In de loop der eeuwen is de 'zegkracht' van deze muziek zo verfijnd en gepolijst dat haar muzikaliteit een haast bovenaardse spiritualiteit kan vertolken.

Met deze muziek, gezongen in woord en weerwoord, en soms vooraf gegaan door een voorzang, begeleidde het grote fraterskoor van Alverna de paasplechtigheden anno 1942 in de kapel van hun klooster. De klanken van stembuiging van hoog naar laag en van laag naar hoog; de klanken van woord en weerwoord en van nadruk tot bijna fluisteren weefden zich als een ragfijn en doorschijnend weefsel van muziek door de kapel en omhulden het zo menselijke gebeuren rond Christus dood in een zelfde Goddelijke mystiek als de mystiek van de kleuren en vormen van Memling's madonna.

Vanaf mijn hoge plaats in de kapel en teruggekeerd in mijn cel beleefde ik 'aan den lijve' de blijde intocht in Jerusalem op Palm-zondag, het grote feest van de gemeenschap op Witte Donderdag, de troebelen van Goede Vrijdag en de volbrenging op Paas-zaterdag. Het feest van de opstanding, Paaszondag, vierde ik weer thuis in de familie-kring.

Deze intense paas-beleving vermocht evenwel niet al mijn aarzeling tegenover geloof en eredienst te overwinnen; er bleef iets haperen. Al vroeg in mijn jeugd had ik de drang ervaren te moeten kiezen tussen de meer nuchtere woorden: 'Consummatum est, het is volbracht', de laatste woorden van Christus, gesproken aan het kruis en de verheven vreugde-kreet: 'Hij is verrezen', gezongen door de leerlingen op Paas-morgen. Om welke innerlijke redenen dan ook houden de woorden; consummatun est, de klus is klaar' voor mij nog steeds een duidelijker boodschap in dan de toch meer zwevende woorden; 'Hij is verrezen'.

Dat de volbrenging op Paas-zaterdag met een zekere nadruk herdacht wordt, spreekt in ieder geval uit het oeroude gebruik dat tijdens de dienst, onder het blijmoedig zingen van het Gloria met vol-orgelbegeleiding, alle klokken en schellen van de kapel en van alle kerken rondom Alverna luid gingen kleppen en rinkelen. 'Consummatum est', de vasten is voorbij, wij zijn klaar, het gewone leven met de bevrijding deze Christus mag weer beginnen.

De volbrenging bleek ook bij het ontbijt na de dienst. Op de tafel in het gastenkwartier vond ik een korf vol met vers gebakken en gesneden brood, een mandje met hard gekookte eieren, een bakje spekvet (boter kenden wij allang niet meer), een schotel met schijven ham en kaas en een grote kan vol verse cichorei-koffie. Er stond zoveel op tafel dat ik niet alleen een stevig ontbijt naar binnen kon peuzelen, maar er bleef nog genoeg over voor een stevig lunchpakket onderweg op de fietstocht naar huis.

KLUS KLAAR

Het afscheid van Jan, frater Arthur en zijn medebroeders en van de paters was, zoals het jaar daarvoor na de logeerpartij weer opgewekt en vol grappen. Ook voor hen was 'de klus klaar' en ook zij mochten zich gaan verheugen.

Door zijn aanpak, overtuiging en vooral zijn houding zou Jan, later pater Arthur, jaren lang de 'ster' in onze familie blijven. Bij Jan konden bepaalde dingen wel en andere dingen niet. Over wat wel en niet kon werd nooit gezeurd; die dingen waren voor hem even vanzelfsprekend als opstaan en slapen gaan. Helaas werd ook pater Arthur door de revolutie van de zestig jaren, de revolutie van 'sociopaten', onder de v gelopen en geveld. O daarom dan deze vertelli waarin Jan naar voren ko zoals ik hem wil herinner

Nog lang nagewuifd do de fraters reed ik op m fiets over Teerdijk naar Be ningen voor het veer over Waal bij Oosterhout. H was een stralende vo jaarsdag in april met ove jong groen en bloeiende boo gaarden.

Op de Noorderdijk van Waal en op weg naar werkte een fikse Oostenwi in de rug mee om de fi tocht een soort glijvlucht maken tussen links de br Waal met zijn voortpl gende binnenschepen tuss de uitgestrekte uiterwaar en rechts, zover het reikte, de weilanden en bloeiende boomgaarden v de Betuwe. Over dit st lende land dreven dik bloemkool-wolken door lucht en hun donkere sch duwen over de velden.

RUST EN WEELDE

De rust en de weelde de verzorgde huizen hofjes van dorpen als H veld, Wely en Ochten en kracht die sprak uit de v spreide kapitale boerder in het landschap deden schraalheid en verdrukki van oorlog en bezetting geten als of er nimmer oorlog geweest was. Dit w het Nederland dat

Alverna (2)

...erstemde ...logsgeweld

...eger bezongen in de zang-...en op school en leerden ...hebben in de streek-...lichten van pater Van ...urs.

...n dit landschap, onder ...e gelukkige omstandig-...den klonken dan ook ...weerstaanbaar de prach-...e en verheven gezangen ...n het fraterskoor van ...erna in mijn hoofd: het ...nge, lingua, gloriosa', de ...zang op de Eucharistie; ...minzame verrukking van ...Maagd in het 'Magni-

...t anima mea' en de grote, ...chende lofpsalmen op ...d van Palm-zondag. Het ...s werkelijk een dag van ...ens vreugde, die ik graag ...t anderen had willen ...en maar hoe had ik dat ...eten doen?

...ok de Goede Week-...ing te Alverna en de ...stocht naar huis door de ...eiende Betuwe staan ...uitwisbaar in mijn ...eugen gegrift en mis-...len dat deze vertelling ... van de glans van deze ...evenis mag uitdragen.

...t rechterpaneel van het ...eluik toont dan op de ...grond het fraterskoor ... Alverna, met rechts in ...hoek duidelijk zichtbaar ...r Arthur. Achter het ...erskoor strekt de blo-...nde Betuwe zich uit tot ... de verre horizon. Ove-... verspreid bloeiende ...chtbomen en hun boer-...jen, zoals Hans Mem-... dat zou doen. ...et tafereel op het linker luik heb ik niet zelf meegemaakt, maar ik kan mij levendig voorstellen wat er zich moet hebben afgespeeld.

ARNHEM

September 1944, de slag om Arnhem. Alverna langs de weg van Grave naar Nijmegen zou ook bevrijd worden. Het laatste jaar van de oorlog had al flink aan de strengheid van het kloosterleven geknaagd. Verzwakt door te weinig en te slecht eten had de leiding van het klooster de regel voor een aantal fraters moeten verlichten. Andere fraters werkten meer in de kloostertuin of hielpen de boeren rondom Alverna.

Het klooster had voorts enige tientallen onderduikers opgenomen en het viel niet mee hen zonder dwang zo aan het kloosterleven te laten deelnemen, dat buitenstaanders, de Duitsers, hun aanwezigheid niet al te zeer opviel. Die aanwezigheid bracht echter wel de kloosterregel nog meer in het gedrang.

De geruchten van de geallieerde luchtlandingen bij Arnhem en het oprukken van de Engelsen vanuit het Zuiden brachten de spanning en de verwachtingen onder de toch al onder zware druk levende monniken van Alverna tot een hoogtepunt. Toen dan ook op een ochtend, bij het krieken van de dag, de eerste naderende 'Tommies' gemeld werden met de toevoeging dat zij vermoedelijk langs het kanaal achter de kloosterhof oprukten, was er geen houden meer aan.

Alles wat benen had om te lopen, paters, fraters, broeders en onderduikers snelden door de kloosterhof naar het poortje in de muur achterin de hof om de oprukkende 'Tommies' van nabij te zien. Die nieuwsgierigheid was eigenlijk levensgevaarlijk, want van overal klonken nog de knallen van losse geweerschoten en het ratelen van machinegeweren. De overste van het klooster probeerde de monniken nog terug te roepen, maar voor het eerst in de geschiedenis van het klooster luisterde niemand naar een opdracht van hogerhand. De onderdrukking had te lang geduurd en was te wreed geweest; de bevrijding was daar en niemand dacht meer aan gevaar. Geen duivel had die opgewonden monniken nog kunnen tegenhouden; laat staan de horden van Hitler en helaas ook niet pater Gardiaan,

Nog voor de overste kon ingrijpen was het poortje al geopend en een voor een kropen de fraters en de paters naar buiten en schuifelden langs de buitendeur van de muur door het hoge gras en de brandnetels op de smalle oever aan hun kant van de vaart. Uitgestrekt langs de volle breedte van de muur zochten de fraters onder groot stilzwijgen de overkant van de vaart af naar de veronderstelde engelse soldaten, maar de schemering gaf hun nog slechts weinig zicht.

Eindelijk, toen het licht beter werd, klonk het bijna hardop: 'Ik zie wat. Ja, ze komen er aan'. Ook anderen kregen de 'Tommies' in de gaten. Gebukt, soms kruipend, dan weer rennend naar een volgende dekking kwamen, aan de overkant in de verte over het jaagpad, soldaten met platte helmen op, een voor een, het geweer in de aanslag, naderbij. Geen twijfel meer mogelijk dat moesten de 'Tommies' zijn.

BEVRIJDING

De fraters drukten zich tegen hun muur aan om enige bescherming te zoeken, als voelden zij nu zelf ook het gevaar; maar niemand dacht aan terugkeren, daarvoor was de bevrijding hun te dierbaar.

Dit stille tafereel van een rij zwijgende monniken gedrukt tegen hun muur aan de ene kant van de vaart en de naderbij komende Engelse soldaten aan de andere kant ging zo enige tijd voort. Geleidelijk aan bleek dat er van de Duitse kant geen echte weerstand kwam. Het schieten hield wel aan, maar was kennelijk op een ander doelwit gericht.

Het succes van de Engelsen gaf de fraters moed; zij begonnen elkaar aan te stoten en fluisterden zo nu en dan een opgewonden woord. De 'Tommies' kwamen steeds dichterbij en zouden weldra hun muur gaan passeren. Op dat ogenblik moet er een jonge frater geweest zijn die de naast hem staande magister cantor toefluisterde: "Pater, het Engelse volkslied".

De magister cantor keek hem verschrikt aan en fluisterde terug: "Stil toch, wil je ons soms allemaal dood hebben?" "Natuurlijk niet", fluisterde de [illegible] terug. "Maar ziet u dan niet dat de Duitsers in een andere richting schieten. Toe dan pater, wij zijn nu toch bevrijd", voegde hij er nog aan toe.

Klaarblijkelijk drong het unieke van het ogenblik ook tot de magister cantor door, want na enige aarzeling schoof hij naar het midden van de muur en fluisterde aan de monniken links en rechts van hem: "Geef het door; wij gaan de Engelsen verwelkomen met hun volkslied. Als mijn hand naar beneden gaat, beginnen wij". Vervolgens zocht hij bij zich zelf de begintoon en gaf die daarna ook door.

De gefluisterde opdracht van de magister cantor trok door alle opgestelde paters, fraters, broeders en onderduikers als een elektrische schok. Iedereen zocht een goede steun voor zijn voeten, richtte zich zo recht mogelijk op en alle hoofden draaiden zich naar de magister cantor in het midden. Daar kwam de begin-toon die iedereen overnam en de arm van de magister ging omhoog.

De eerste Engelse soldaten bevonden zich al tegenover het fraterskoor, maar zij schonken er geen aandacht aan; het was geen vijand, dus laten maar. Dat werd op slag anders toen over de overkant hen vanuit meer dan honderdvijftig mannenborsten werd toegezongen; "God save our glorious king, God save our noble king, God save our king". De hoge muur van het koor deed nu niet alleen dienst als dekking, maar ook als een volmaakt klankbord, dat het machtige koorgeluid over de vaart gooide tot ver in de weilanden daarachter.

HULDE

Op slag verstomde het geweervuur en de Engelse jongens keken geschrokken en verward op. Met de hand gebaarden zij om stilte, maar tegen het tank-geweld van dit mannenkoor, dat ruim vier jaar harde onderdrukking, met alle angst over hun familie waarvan zij zo weinig wisten, achter de rug had, haalden die gebaren natuurlijk niets uit. "Send him victorious, happy and glorious long to reign over us", klonk het nu nog luider, want het koor had zijn draai gevonden.

Op eens snapten de Engelsen wat zij met deze vreemde hulde, die kennelijk ook de Duitsers verraste, aan moesten. Hun voorste mensen sprongen op jet jaagpad, richtten zich op, schouderden het geweer links en brachten de rechterhand in stram militaire groet aan de helm. De op hen volgende soldaten deden evenzo en weldra ontvouwde zich het beeld van een kolonne Engelse en Schotse soldaten, langs de vaart dekking zoekend tot zij tegenover het koor van Alverna kwamen. Daar aangekomen richtten zij zich op, marcheerden stram in de houding en groeten het koor dat hun volkslied zong, om daarna ijlings terug te duiken in de dekking.

Omdat de kolonne lang was, herhaalde het koor het: 'God save the king' een keer en nog een laatste keer met volle overgave. Maar toen kwam er een Engelse officier die zich met al zijn gezag recht tegenover het koor opstelde en door een soort toeter riep: "Thank you, thank you. However and unfortunately there is a war on and what you are doing is extreemly dangerous. Thank you and thank you again, but please stop. You are risking your and our lives".

De magister cantor zwaaide het koor tot stilte. Een voor een gingen de zangers door het poortje naar binnen. Risking your life?; my foot! 'De klus was klaar'! Alverna had zo juist zijn bevrijding gevierd.

Bon Pasku, Zalig Kerstfeest.

Angel Ramirez: "Binnen huwelijk familieplanning, daarbuiten voortplanting"

Trouwen op Curaçao: witte jurken bruidsmeisjes en bolo pretu

door Jacoline Debrot

EEN WITTE JURK met lange sleep voor de vrouw, een zwarte zwaluwstaart voor de man, een stoet bruidsmeisjes en -jonkers, de gang naar stadhuis en kerk, en ten slotte de receptie met - niet te vergeten - bolo pretu. De ingrediënten voor een tradionele trouwpartij op zijn Antilliaans. Met die tradities wordt het niet zo nauw meer genomen tegenwoordig, maar getrouwd wordt er volop. Gemiddeld duizend paren per jaar stappen op Curaçao in het huwelijksbootje. Angel Ramirez, nu hoofd van het bevolkingsbureau, heeft er gedurende zijn loopbaan heel wat zien wegvaren, sommige op naar rustige wateren, anderen belandend in een storm waarbij het scheepje niet zelden op de klippen loopt.

Als ambtenaar van de burgerlijke stand zag hij het voor sommigen al aankomen: "Je krijgt er een feeling voor om te peilen of een huwelijk uit liefde wordt gesloten of niet", aldus Ramirez. "Dat begint al bij het aangifte doen voor het huwelijk en later als ze voor je zitten merk je of ze in elkaar geïnteresseerd zijn of niet." Of er een echt huwelijk of een schijnhuwelijk wordt gesloten, zoals dat vaak gebeurt om een verblijfsvergunning te krijgen, is voor Ramirez vaak al duidelijk op het moment dat hij ze in de echt verbindt.

Toch staat het hem niet tegen de twee te trouwen, ook al heeft hij er geen hoge verwachtingen van. "Ik doe gewoon mijn werk en daar heb ik plezier in."

In de jaren tachtig fluctueerde het aantal huwelijken tussen de ruim achthonderd en de bijna duizend. Van noemenswaardige piekjaren is er geen sprake geweest. De verklaring van Angel Ramirez is dat Curaçao een stationaire bevolking heeft. Er worden minder kinderen geboren en er gaan meer oudjes dood. Zodoende kent Curaçao geen bevolkingspyramide, maar een min of meer rechte staaf. "In de jaren vijftig kregen vrouwen gemiddeld vijf kinderen. Gelukkig heeft Famia Planiá daar de laatste 25 jaren verandering in gebracht. Die organisatie heeft daarmee goed werk verricht. Tussen 1972 en 1989 is het gemiddeld aantal kinderen per vrouw gedaald van vijf naar twee. Dat ligt ietsje hoger dan in Europa en de VS waar het kindertal gemiddeld op 1,5 ligt. Mensen realiseren zich nu beter dat elk kind al gauw tussen de drie à vierduizend gulden per jaar kost. Zeker als het later gaat studeren, dan lopen de kosten helemaal op."

Een ander opmerkelijk verschijnsel in de bevolkingsopbouw [illegible] grote sterfte van mannen die zich [illegible] kent in de pensioengerechtigde leeftijd boven de 64 jaar. Het aantal vrouwen heeft op die leeftijd duidelijk de overhand, een ouderwets overblijfsel uit de tijd dat de vrouwen nog niet werkten, minder uitgingen en minder rookten en drinkten, "maar die tijd gaat ook voorbij", aldus Ramirez.

Sowieso worden er twee keer zoveel vrouwen als mannen geboren, "twee vrouwen per man, zeg ik altijd", grapt het bevolkingshoofd. En dat heeft zijn weerslag op het huwelijk "en het samenwonen".

"Samenwonen is een nieuwe trend van de laatste jaren. Vroeger was er alleen sprake van ouderen die gingen samenleven en daar werd niet over gepraat. Nu wordt het ook populair onder de jongeren. Het is een verschijnsel dat is meegebracht door terugkerende Antillianen uit Nederland. De laatste jaren is het ook overgeslagen naar de lokalen, die niet zijn weggeweest, eerst thuis een beetje vrijen, dan samenwonen en uiteindelijk toch wel trouwen."

Uit samenwoningsverbanden worden nauwelijks kinderen geboren, vertelt Ramirez. "De vrouw van het stel werkt ook en kiest nog niet voor kinderen. Raakt ze eenmaal zwanger, dan kiest het paar toch meestal voor het getrouwde leven. Maar, de vrouw blijft werken, ook na de geboorte van het kind. Vaak heeft ze een studie afgerond en wil ze niet opgeven waarvoor ze haar opleiding heeft gehad."

BENADEELD

De werkende vrouw wordt in het huwelijk nog steeds wettelijk benadeeld, financieel gezien. Zolang ze samenwoont is er niets aan de hand, maar eenmaal gehuwd dan wordt het echtelijke tweeverdieners inkomen behoorlijk aangepakt. Eerst wordt haar salaris eerst belast, vervolgens wordt wat er rest bij zijn inkomen opgeteld, zodat de man uiteindelijk meer belasting moet betalen.

Ramirez herinnert zich dat op basis van deze belasting kwestie vooral in de jaren zeventig nogal wat echtscheidingen zijn uitgesproken. Het stel bleef dan wel samenwonen. Een onderwijsechtpaar was hier het eerste stel dat een voortrekkersrol op zich nam. "Later zijn ze toch uit elkaar gegroeid", vertelt Ramirez, "dat zag je vaker; eenmaal gescheiden op financiële basis, verwijderden de personen zich van elkaar als ze beiden een nieuwe liefde vonden."

Is het huwelijk door al deze ontwikkelingen minder waard geworden? "Beslist niet", meent Ramirez, "tijdelijk was dat wel het geval, maar uiteindelijk heeft het huwelijk zijn waarde behouden.

JONG

In tegenstelling tot vroeger wordt er tegenwoordig op jongere leeftijd getrouwd, een aardige ontwikkeling die averechts staat op ontwikkelingen in andere landen, waar het huwelijk tot steeds latere leeftijd wordt uitgesteld. Op Curaçao trouwden mensen vaak pas rond hun dertigste, wanneer het meisje zwanger raakte. Dat was in een tijd toen seks op jonge leeftijd nog een taboe was. De ouders waren dan vaak degenen die aandrongen op de verbintenis.

Een kentering heeft zich voorgedaan na begin jaren zeventig, toen de seksuele revolutie zich had voltrokken en meisjes jonger zwanger werden. Ook in 1969, het jaar waarin de vakbonden zo tekeer gingen, is er veel veranderd in de attitude van de mensen. "Werd een meisje daarna zwanger, dan drongen de ouders niet meer zo aan op een huwelijk."

Ramirez heeft nog een mooi praktijkvoorbeeld: "Een jong meisje was zwanger geraakt en het stel wilde trouwen. Haar ouders tekenden maar al te graag, maar de vader van de bruidegom weigerde zijn handtekening te zetten. Toen ze 's ochtens bij me kwamen voor de voltrekking van het huwelijk, kon ik het feest niet laten doorgaan, tot grote schrik van het paar dat de pastoor al had ingeseind en de bolo pretu al klaar had staan."

Toen een poging om de vader te vermurwen mislukte, adviseerde Ramirez de twee, om het feest gewoon door te laten gaan; het stel moest maar gewoon uitrijden naar de misa, dan zou hij de pastoor op de hoogte brengen. De volgende dag moesten de kinderen schoonpapa dan maar meenemen naar het bevolkingsbureau. Uiteindelijk heeft de onwillige vader toen toch nog zijn toestemming gegeven.

WACHTEN

Gedurende zijn loopbaan, heeft Ramirez het nooit meegemaakt, dat iemand "nee" antwoordde op de vraag of hij/zij bereid was de ander tot echtgenoot te nemen.

"Eenmaal bijna", gniffelt hij. "Toen ik de bruidegom om zijn antwoord vroeg, bleef hij wachten. Zeven minuten lang heeft hij dat volgehouden, terwijl het meisje hem zenuwachtig aanstootte. Daarna zei hij toch 'ja'. Er ging werkelijk een zucht van verlichting door de zaal." Ook andere uitzonderlijke huwelijksvoltrekkingen, staan Ramirez nog goed voor de geest. Minstens twee weken voor het huwelijk, moet aangifte worden gedaan, op woensdag. Vervolgens wordt het huwelijksvoornemen te kijk gehangen in het glazen kastje bij Kranshi en de zaterdag daarop wordt het aangekondigd in de Curaçaosche Courant.

"Op die regel wordt heel zelden een uitzondering gemaakt, bij voorbeeld wanneer een van het paar ernstig ziek is. Dan moet de toestemming van de gouverneur worden gevraagd om binnen twee weken nog te trouwen. Ik heb wel eens iemand in het hospitaal op zijn sterfbed getrouwd. Twee uren later, toen ik weer op het kantoor zat, is de persoon overleden."

Ramirez vindt het moeilijk te zeggen of dergelijke huwelijken worden gesloten uit liefde of voor de erfenis. "Beide komt voor. Soms heeft een stel samen kinderen en is het nooit gekomen tot een huwelijk. In zo'n geval is de erfenis de eerste prioriteit."

SAMENSPEL

Alhoewel de ambtenaar van burgerlijke stand meestal een standaardpraatje in zijn hoofd heeft, proberen de meesten er toch wel iets persoonlijks aan toe te voegen. "Dat leer je met de tijd", aldus Ramirez. "Zelf doe ik een trouwerij als die in het Papiamentu plaatsvindt, altijd uit het blote hoofd. Ik wordt ook wel eens vooraf door de familie benaderd, die me vraagt om bepaalde dingen tijdens de toespraak naar voren te brengen. Een trouwerij is voor mij een samenspel tussen de ambtenaar, het paartje, de ouders en kennissen."

Formeel gezien heeft het huwelijk niet zoveel veranderingen ondergaan, maar toch wel enkele die het noemen waard zijn. De leeftijd waarop bij voorbeeld toestemming van de ouders is vereist, is aanzienlijk verlaagd. Gold voor 1971 nog dat de ouders hun handtekening moesten zetten als hun kind jonger was dan dertig jaar, nu is dat alleen nodig wanneer het kind nog geen 23 is.

Ramirez: "In verband met deze wijziging, zijn ook de huwelijkse voorwaarden veranderd. Vroeger was het bepaald dat de vrouw de man moest volgen, waar hij zich ook vestigt. Nu is het zo geregeld dat man en vrouw in overleg de plaats van samenwoning bepalen. Beiden hebben in feite zelfstandig een woonplaats."

Een andere voorname verplichting die veranderd is, is die van de verzorging van de kinderen. Jaren geleden werd er vanuit gegaan dat die verantwoordelijkheid op de schouders van de vrouw neerkwam, nu wordt ook de man aansprakelijk gesteld voor de opvoeding van de kinderen uit hun huwelijk, omdat de vrouw vaak ook werkzaam is en een goede opleiding heeft genoten.

In het kader daarvan brengt Ramirez naar voren dat het een tijdje mode is geweest dat vrouwen met een hogere opleiding, trouwden met man op 'lager niveau'. Als voorbeeld noemt hij het huwelijk tussen een fysiotherapeute en een pijpfitter. "Dergelijke huwelijken bleken geen stand te houden, hooguit vijf jaar, vaker sneuvelden ze al eerder."

Het instellen van huwelijkse voorwaarden per notariële akte is een ander modern verschijnsel, dat voor sommigen goed werkt, en dat voor anderen hun huwelijk nekt, met name als de vrouw eisen stelt. Ramirez noemt het voorbeeld van een van een vrouw net een hogere opleiding, een notaris, die wilde trouwen met een man met een lagere opgeleiding. Haar collega's adviseerden haar om buiten gemeenschap van goederen te trouwen, omdat zij zelf bezig was van haar spaarcenten een huis te bouwen. Toen haar aanstaande man dat hoorde, werd hij zo kwaad dat hij zijn verloofde voor de keuze stelde tussen hem en het huis. Ze koos voor het huis.

Op een eiland waar talloze verschillende rassen door elkaar wonen, wordt er ook steeds meer gemengd getrouwd. Curaçaoënaars huwen met Arabieren, Portugezen of Nederlanders, maar die groepen op zich mengen zich niet zo snel. Volgens Ramirez zie je zelden een Arabier met een Portugees trouwen of een Portugees met een Nederlander. "Dat laatste heb ik eens meegemaakt, maar de Nederlandse vrouw wilde al snel scheiden. Van haar Portugese echtgenoot moest ze veel te hard werken, zo voerde ze aan." Over het algemeen heeft Ramirez het gevoel dat gemengde huwelijken juist beter standhouden, omdat de twee echtelieden kennelijk beter hun best doen.

BUITENECHTELIJK

Eenmaal getrouwd, komen er spoedig al een paar kindertjes ter wereld. Op Curaçao is het echter opvallend dat er meer buitenechtelijke kinderen worden geboren, dan kinderen binnen het huwelijk. Veelwijverij blijft een cultuurgebonden verschijnsel dat op Curaçao niet te ontkennen valt.

"Wettelijk is dat natuurlijk niet aanvaardbaar", aldus Ramirez, "maar de laatste jaren proberen we het wettelijk wel zo te regelen dat het kind niet de dupe wordt. Sinds '71 is het mogelijk buitenechtelijke kinderen te erkennen, mits het huwelijk met de wettige echtgenote wordt opgeheven."

Ramirez: "We denken dat we met Famia Planiá heel wat hebben bereikt, maar dat geldt alleen voor binnen het huwelijk, daar worden de kinderen gepland; buiten het huwelijk doen de mannen aan voortplanting."

Dit heeft er toe geleid dat buitenechtelijke kinderen door hun moeder tot worden vernoemd naar de getrouwde vader of naar zijn broers, of andere familieleden, om het kind op die manier een stuk erkenning te geven. Ook wordt er steeds vaker een mix gemaakt van de moedersnaam en de vadersnaam.

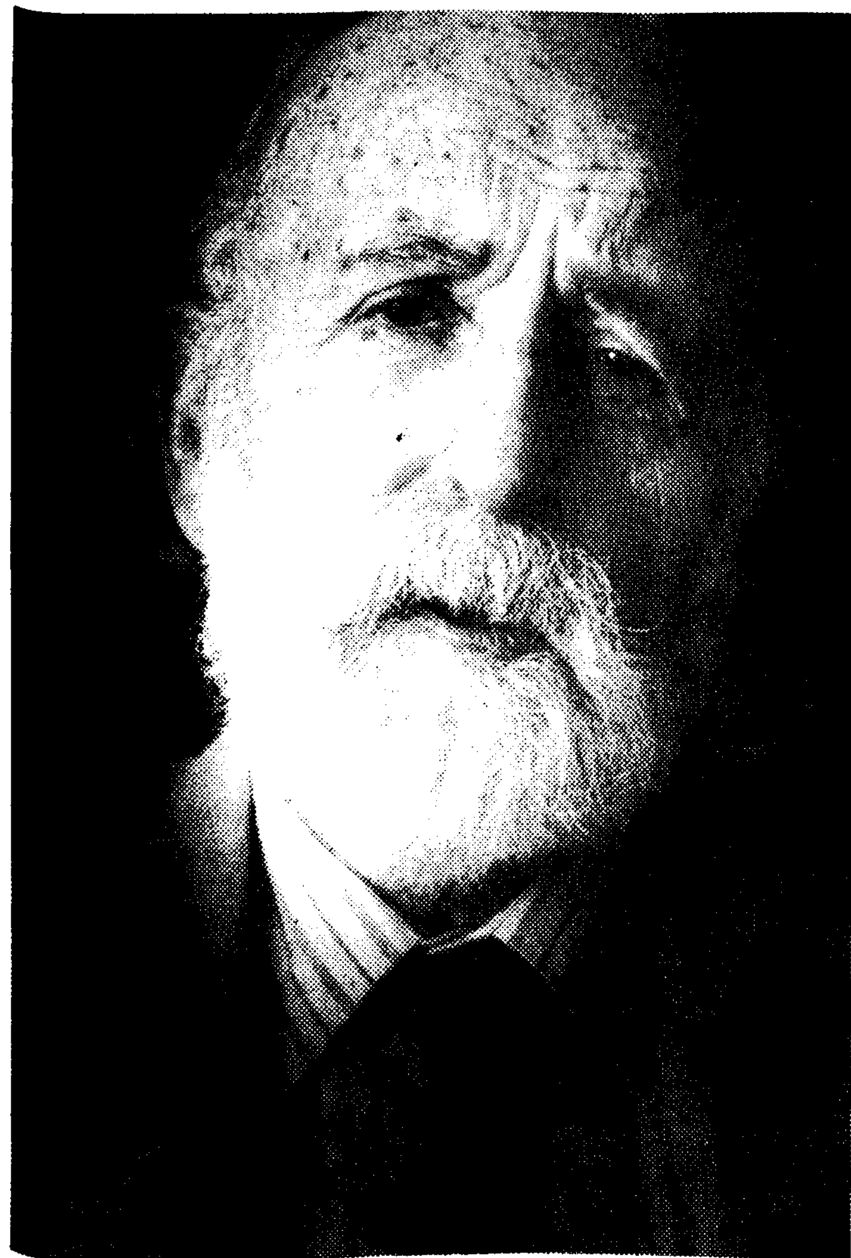
"Verschrikkelijk", vindt Ramirez. "Als je een radioreporter soms de namen hoort uitspreken van kinderen in een sportteam, werkelijk onuitspreekbaar." Het gebeurt niet zo vaak, maar een enkele keer moet het bevolkingsbureau een kindernaam wel weigeren. In de oorlog bij voorbeeld werden Duitse namen als Hitler en Bismarck pertinent geweigerd. Tegenwoordig worden vooral namen die bij vertaling een erg rotte betekenis hebben niet geaccepteerd.

PENSIOEN

Angel Ramirez zou uren door kunnen praten over zijn vroegere werk als ambtenaar van de burgerlijke stand. Hij heeft ervan genoten, van de meest traditionele Curaçaose feesten, mèt bolo pretu, mèt stobá, bestia chikí, soep en vele lekkernijen. En niet te vergeten de trouwpartijen binnen de joodse gemeenschap, als altijd perfect verzorgd, door - hij leeft niet meer - 'Din' Capriles, de eigenaar van Botíka Wilhelmina. Enzovoort. Maar zijn arbeidsjaren zitten er bijna op, nog een paar maanden en dan gaat hij met pensioen. Tot die tijd zal hij nog enkele huwelijken voltrekken, op verzoek "omdat hij pa en ma ook heeft getrouwd"... Curaçao houdt immers van traditie?

Angel Ramirez heeft in zijn loopbaan bij de Burgerlijke stand heel wat huwelijken gesloten. Op deze foto die 20 jaar geleden werd gemaakt, overhandigt hij het trouwboekje aan een kersverse bruid.

Prof.dr.C.Ch.Golinga

HET SLAVENMEISJE heet Tamar, ze is 14 jaar en heel mooi. Haar moeder was ook een slavin. Tamar is door de baas verwekt. Als diens jaloerse echtgenote daar achter komt, wordt de moeder van Tamar kort na de bevalling vergiftigd. Tamar weet dit alles niet, als ze stiekem vrijt met Emilio, de opgeschoten vijftienjarige zoon van de baas. Dat is dus eigenlijk haar halfbroer en de gevolgen blijven dan ook niet uit: er wordt een ongelukkig kindje geboren. In slavenland is de regel bekend: alle ongelukkige slavenkinderen moeten doodgemaakt.....

= door Marius Bremmer =

Antillenkenner Cornelis Ch. Gorsira: "De protestantse kerk deed niets voor de slaven"

Tamar houdt van haar achterlijke kindje en besluit te vluchten naar de grotten bij de vlakte van Hato. Daar vertoeft ze jaren met haar 'idiota', geholpen door Manasse, een oude slaaf. Op een dag raakte ze betrokken in de slavenopstand, als ze weer eten gaat halen op de plantage bij Manasse. De opstand wordt neergeslagen, mede door toedoen van het corps vrijnegers en mulatten. De straffen zijn niet mild: opstandelingen worden gehangen, gemarteld, de borsten afgesneden, gewurgd, afgeslacht of verkracht. Het kindje van Tamar wordt in de grotten gevonden en gedood. Tamar, de wegloopster, wordt onder leiding van een officier verkracht door een groep blanke soldaten, terwijl buiten de oppaster van het vermoorde kind met opzettelijk gebroken armen en benen al dagen in de zon van dorst ligt dood te gaan.

Toen de officier Tamar wederom verkrachtte, greep zij diens dolk en stak hem met al haar kracht in zijn lichaam. Ze had de dood van haar kind gewroken en zou er nu zelf aan moeten geloven. Maar duizendmaal beter de dood in de golven dan door de wrede hand van de blanke justitie. Ze glimlachte tijdens haar vlucht, terwijl ze in de verte het geblaf hoorde van de honden van haar achtervolgers. Aangekomen op een klip zag ze haar achtervolgers; wild zwaaien ze met hun armen en hun honden trokken hen vooruit met bloedrode tongen hangend uit hun kwijlende bekken. Nog steeds glimlachend sprong Tamar vanaf de klippen in de branding....

Dit is de kern van het verhaal 'Een zweem van weemoed', van de hand van Cornelis Ch. Goslinga. Het verscheen vorig jaar in Nederland in 'Woordwerk' (jrg. 8, nr. 31), een aldaar verschijnend — christelijk — literair tijdschrift. Begin volgend jaar verschijnt op Curaçao een bundel met verhalen van Goslinga uit. Alle verhalen — net als 'Een zweem van weemoed' — berusten op waarheid, al hoeft Tamar zelf natuurlijk niet bestaan te hebben. Ik sprak met Cornelis Ch. Goslinga in diens fraaie flat in Den Haag.

STUYVESANTCOLLEGE

In literair Nederland is Cornelis Ch. Goslinga ("ze noemen me Kees") geen onbekende als het gaat om de Antillen. Onder het pseudoniem Marek Decorte schreef hij bij uitgeverij Andries Blitz NV zijn eerste verhalen over de slavernij, onder de titel 'De Bullepees'. Bij Querido verscheen onder eigen naam 'Tápeme en andere Antilliaanse verhalen' en bij Nijgh & Van Ditmar 'De Trinitaria', ook een aandoenlijk verhaal uit 'de West'. Beiden zijn uitverkocht. Bij dezelfde uitgeverij verscheen ook 'Sterren en strepen', een bundel korte schetsen met als onderwerp het leven in de Nieuwe Wereld: Californië, Florida, Venezuela. Ook op het terrein van gedichten liet Goslinga zich niet onbetuigd. Bij uitgeverij Kok Kampen verschenen bij voorbeeld de verzen- en sonnettenbundels 'Verzen met de Bijbel', 'Zieners van licht' 'Maria Lof' en 'De voorhang van de tempel'. Op historisch wetenschappelijk gebied schreef Goslinga ("In het Engels, om een groter verspreidingsgebied te krijgen") standaardwerken over de geschiedenis van 'The Dutch in the Caribbean', over Suriname en over de Guyana's.

Van 1946 tot 1961 was Goslinga leraar geschiedenis aan het Peter Stuyvesantcollege op Curaçao. Daarnaast gaf hij ook les op de Hendrikschool voor Mulo. Als collega's met verlof naar Nederland waren, gaf hij ook wel Nederlands of Spaans in de onderbouw, ooit bijvakken tijdens zijn studie. Goslinga: "Ik herinner me nog hoe ik op school Edsel ('Papy') Jesurun als tiener aan de oren trok, die is hier nu in Den Haag gevolmachtigd minister voor Antilliaanse zaken".

Slavenhuisje op Curaçao.

Hoewel koningin Wilhelmina in ballingschap vanuit Londen weliswaar een nieuwe toekomst voor de koloniën — inclusief 'de West' — had toegezegd, was Curaçao nog steeds een volwaardige kolonie toen Goslinga arriveerde. Toen ook en nu nog met een onuitwisbaar stempel, dat slavernij heet.

Hoe kwam U er toe om verder te gaan studeren?

"Die periode op Curaçao was de welaangename tijd voor het schrijven van een proefschrift. Het Stuyvesantcollege telde aanvankelijk maar 30 tot 46 leerlingen. Vanwege het tropenrooster werkte je voornamelijk 's ochtends en had je 's middags tijd om te studeren. Ik dook het gouvernementsarchief in, toentertijd een rotzooitje. Ook kon ik gebruik maken van de archieven van het bisdom, maar alleen op voorwaarde dat ik tevoren mijn proefschrift zou laten lezen".

Goslinga even tussendoor: "Ik ben wel protestant, maar niet zo'n brave". Hij verklaart in het vervolg van zijn betoog het nut van zijn onthulling: "Ik nam contact op met de roomse prof. dr L.J. Rogier uit Nijmegen. Hij heeft me in alles geïnspireerd en staat bij wijze van spreken nog dagelijks in mijn gedachten naast me. Hij liet destijds vanuit Nederland weten dat er zeker een proefschrift te halen viel uit de mij gedane suggesties over de geschiedenis van de slavernij". En over Rogier: "Hij was op zijn beurt niet zo'n brave katholiek, meer liberaal. Vanuit Rome is wel aangedrongen op zijn ontslag".

Op 11 juli '56 promoveerde Goslinga in Nijmegen op een proefschrift over 'Emancipatie en Emancipator', met als ondertitel: 'geschiedenis van de slavernij op de Benedenwindse Eilanden en het werk der bevrijding'.

Wat vond u het meest schokkend in de tijd van de slavernij?

Goslinga direct: "De volstrekte rechteloosheid van de slaven! De meester had in aanvang alle rechten. Je kon in de 17de eeuw een slaaf gewoon doden, dat telde helemaal niet. Geleidelijk aan groeide er toch een code: je moest een boete gaan betalen als je een slaaf afmaakte. Ook wat betreft het toebrengen van letsel, je kon niet zomaar ongestraft meer iemand blijvend verminken. De Fransen noemden deze regels de 'Code Noir'. Zo was er in 1863 ten tijde van de afschaffing van de slavernij toch een geheel van regels ontstaan, ook over kleding, werkuren enzovoort. Maar regels zijn er om overtreden te worden: de slaaf was immers 'private property', daar moest het gouvernement van afblijven. Men had eenvoudigweg geen oog voor het leed bij de slaven".

Goslinga wil er toch iets aan toevoegen: "Ik ben blank en niet zwart. Ik ben nooit slaaf geweest, ik heb het niet aan den lijve ervaren. Dat relativeert mijn volgende stelling, die ik toch kwijt wil. Kijk, naar mijn idee was de slavernij op de Antillen vrij 'mild', zeker als je het vergelijkt met Suriname. Je moet bepaalde uitwassen ook zien in de tijd. Zo hadden zeelui en matrozen ook hun leven met eigen rechtsregels. Overtreders werden gekielhaald, ook niet een zachtzinnig middel".

Wat deed de kerk voor de slaven?

"De protestanten deden bar weinig voor de slaven. De Nederduits Hervormde gemeente in de Fortkerk was practisch exclusief voor blanken, ook nog in de jaren dat ik op Curaçao woonde. Af en toe zat er eens een krent in het krentenbrood. Dominees die oog hadden voor de slaven werden weggewerkt. Zo was er eens een ds. Kals, een protestant die het goed bedoelde. Hij wilde graag werken onder de negers maar het vuur van de bekeringsdrift maakte hem in de ogen van de gemeente te ongeduldig. Hij werd weggewerkt".

Waarom sloeg het katholicisme wel aan bij de slaven?

"Kijk, tot in de vorige eeuw, zo omstreeks 1825, waren de slaven een godsdienstloze massa. Ze kenden veel — deels uit Afrika meegebracht — bijgeloof. In 1823 kwam Martinus Joannes Niewindt als pastoor op Curaçao. Tijdens omzwervingen door Amsterdam kwam hij stil te staan voor een gevel, waarop de naam van Curaçao stond. Hij besloot dat dat zijn missiebestemming zou worden".

Hoe ging zo'n missionaris destijds te werk?

Goslinga: "Niewindt ging op een ezel de 'koenoekoe' in. Hij ging in zijn nabije omgeving evangeliseren, te beginnen met het huispersoneel. Toen hij de missie meer op poten ging zetten werd hij tegengewerkt door het gouvernement. Het was langdurig werk, waar veel geduld voor nodig was. Na zo'n 35 jaar had hij 10 à 12 kerken en een aantal scholen gesticht. 'Ze moeten bekeerd worden door het onderwijs', dat was zijn stelregel. Niewindt trok zich het lot van de slaven werkelijk aan. Hij hielp ook met het beknotten van de absolute macht van de slavenmeester. Het was een goed christen". Later is hij door de paus benoemd tot bisschop.

AMERIKA

Goslinga werd 81 jaar geleden geboren te Schiedam. "Als ik wat netter had geleefd was ik nu misschien al wel 83 geweest", grapt hij. Hij volgde de Chr. HBS, haalde zijn onderwijzersakte, werd onderwijzer aan de Groen van Prinstererschool in Delfshaven en ook aan de Ulo. Pas na het behalen van het staatsexamen Grieks en Latijn kon hij geschiedenis gaan studeren te Utrecht. Omdat de oorlog er tussen kwam kon hij zijn studie pas afronden op Curaçao. Daar tropenjaren op Curaçao dubbel telden, en vanwege de gezondheidstoestand van zijn dochter, besloot het echtpaar Goslinga in 1961 naar de Verenigde Staten te verhuizen. Cornelis kan daar boeiend over vertellen.

"Het Stuyvesantcollege telde in die tijd misschien 600 leerlingen in zijn geheel, in Berkeley (Californië) kreeg ik ineens 600 studenten onder mijn hoede. Ik wist niets van de cursus of van het Amerikaanse onderwijssysteem. Gelukkig bestond er een situatie waarbij er op iedere 60 studenten een 'teacher assistent' was, met de bedoeling om te promoveren. Het hoofd van deze club van 10 heeft me er door gesleept. Het was mijn initiatief als hoogleraar".

Het moet een rare tijd geweest zijn, begin 60-er jaren. Goslinga: "Het was de tijd van de hippies. De 'Free Speech Movement' zorgde voor opstootjes en relletjes op de campus. Met zogenoemde 'picket lines' schermden de studenten de collegezalen af, zodat niemand naar binnen kon. Ik trotseerde de blokkade, ging naar binnen en wachtte tien minuten achter mijn katheder. Als er dan nog niemand was ging ik weer terug naar mijn kantoor. Er waren maar liefst 44.000 studenten en 1200 professoren. Er waren dus ook eindeloze vergaderingen". Van 1966 tot 1980 was hij verbonden aan de Gainsville University of Florida. Daar zat hij dichter bij het Caribisch gebied, waarvan hij de geschiedenis doceerde, alsmede die van de Guyana's. Daardoor was er onderzoekstijd en geld voor het schrijven van zijn wetenschappelijke standaardwerken over dit gebied. Hij onderwees de studenten er ook in het bestuderen van de 16e — en 17e eeuwse handschriften. Na 1980 bleef hij er. "Ik wist niet hoe lang ik nog zou leven. Ik wilde er mijn driedelige serie over het Caribisch gebied, Suriname en de Guyana's afmaken".

Waarom bent u recentelijk definitief weer teruggegaan naar Nederland?

"Ik had er genoeg van, na al die jaren in het buitenland. Je wordt een dagje ouder en al dat heen en weer gereis naar Nederland werd me teveel. Mijn dochter woont nu in mijn woning in Florida. Ik heb het hier heerlijk naar mijn zin, al betaal ik drie keer zoveel belasting als in de States".

Goslinga schrijft meeslepend, helder, in korte zinnen en geeft een zeer getrouw beeld van het vroegere leven in de West, puttend vanuit onnoemelijke feitenkennis. Hij kent de geschiedenis van de Antillen als geen ander: hij woonde er, schreef historische standaardwerken en doceerde over dit gebied aan vooraanstaande universiteiten in de VS. Vooral ook door zijn onderwijsachtergrond weet hij zijn werk boeiend te maken. Met dankbaarheid kijkt hij terug op het onderwijs dat hij zelf heeft gevolgd. Het heeft hem geïnspireerd in zijn leven. "Een goede leerkracht verdient veel te weinig, en slechte veel te veel. Mijn leermeester Rogier is al jaren dood, maar staat in gedachten nog dagelijks achter me of naast me!"

Notaris Gerard Smeets is initiatiefnemer achter de uitgave van een bundel van Goslinga op Curaçao. Het feitelijke werk zal gedaan worden door Huub Bongers. Hopelijk zal de bundel rond maart/april bij Van Dorp/Eddine te koop liggen.

Maar zelden ontmoette ik zo'n vitale en levenslustige man van bijna 81 jaar. Na lange tijd weduwnaar te zijn geweest hertrouwde Goslinga bijna anderhalf jaar geleden. "Eigenlijk per ongeluk, want ik had het voornemen om te gaan samenwonen. Maar we zijn uiteindelijk toch samen naar het stadhuis gewandeld!" Hoe oud zijn vrouw is wil hij niet zeggen, "anders krijg ik ruzie...".

GREETINGS!

E/F Accountantskantoor Edmundo Flores RA

Members of the Netherlands Institute of Certified Accountants (NIVRA)

PRETTIGE KERSTDAGEN en een VOORSPOEDIG NIEUWJAAR

CURGAS N.V.

Merry X-mas and a Happy New Year

VB

V. PUTTEN BROS & ASSC.

ASSOCIATED ENGINEERING TECHNICIANS

REFRIGERATION * ELECTRICAL * AIRCONDITIONING * DESIGN * SERVICE * INSTALATION

It's time to wish you
A Happy New Year!
and
A Merry Christmas

polytronica n.v.

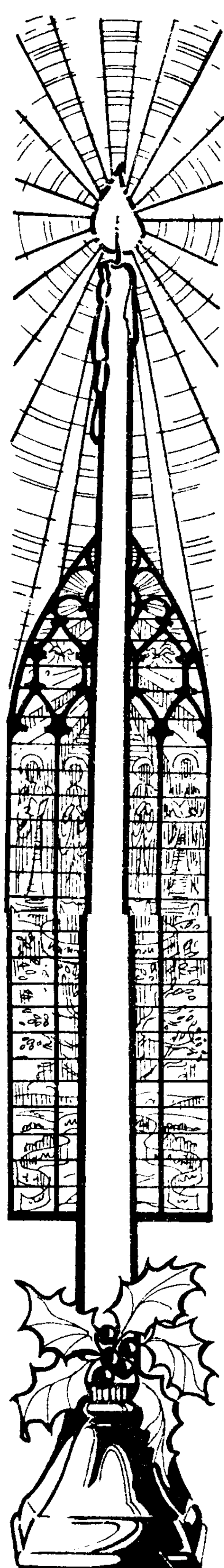
ADRES : SCHOTTEGATWEG OOST 36
TEL : (599-9) 371178/379787
FAX : (599-9) 371198

Caribbean Cargo Services N.V.

Merry Christmas and a Happy New Year

Caribbean Cargo Services N.V.

TEL: 672588 - 671566

JOYOUS NOEL

Peace. Harmony. Love. Joy.

LANDSRADIO

Zalig Kerstfeest en een Voorspoedig 1992

Prins N.V. sales & services

Schottegatweg Oost 16
Tel.: 74431 - 74849
Fax: 74982

Greetings of the Season

Prettige Kerstdagen

en een

Voorspoedig Nieuwjaar

Voor een goede service blijven wij dit jaar gedurende december NORMAAL OPEN

ECURAF

EERSTE CURACAOSE RADIATEUREN FABRIEK N.V.

BOHAVENA

wenst U allen namens haar leden

DANELLA TRADING
GOMEZ ENTERPRISES
KOOYMAN N.V.
KOOYMAN/LATRA N.V.
NEWPORT VERKOOPMAATSCHAPPIJ N.V.
SINOCA N.V.

EEN PRETTIG KERSTFEEST en een GELUKKIG NIEUWJAAR

HAPJES VOOR DE FEESTDAGEN

Cornish hennetjes op z'n Curaçaos met rum en pruimen

4 Cornish hennetjes of 3.5 pond verse kip of stukken kip
1 staafje maïsolie margarine
1 grote fijngesneden ui
1 grote fijngesneden groene paprika
1 chilipeper ontpit en gesneden
4 teentjes knoflook fijngesneden
1 theelepel gemalen paprika
1 eetlepel verse fijngesneden peterselie
zout en peper naar smaak
1 klein blik Italiaanse tomaten, door de zeef gehaald
8 olijven gevuld met pimiento's
8 ontpitte pruimen
8 amandelen
10 kappertjes
3 eetlepels rum

Maak de hennetjes zorgvuldig schoon. Het vel en de afval wordt niet gebruikt. Snijd elk hennetje in 4 stukken (de kip ook in stukken snijden). Vervolgens doet u de hennetjes in een braadpan. Snijd de boter in stukjes en voeg alle groenten en kruiden eraan toe. Het laatst de gezeefde tomaten. Alles ±5 min. op een hoog vuur laten doorkoken. Vuur temperen en 15 min. laten sudderen. Pan niet helemaal sluiten. Dan de olijven, pruimen, amandelen en kappertjes toevoegen. Ten slotte de rum. Door laten sudderen tot de hennetjes gaar zijn. Hoe langer de hennetjes in de saus blijven staan hoe lekkerder ze smaken.

Vissoep

1 kilo vis (dradu, red snapper, snoek, bij voorkeur met kop(pen) en afval)
1 teen knoflook
1 ui
1 wortel
1 prei
1/2-1 chili peper
2 takjes peterselie
peperkorrels
zout
1 laurierblaadje
6 grote garnalen
2 kleine aardappelen
2 eetlepels olie
1 tomaat
1/2 l. droge witte wijn
1 1/2 l. water

De vis schoonmaken. Schubben, vellen, koppen, staarten eraf. De rest van de vis snijdt u in stukken van 5 cm.

Van de koppen, het afval, de schalen van de garnalen en een stukje ui, wortel, prei, chili peper, 1 takje peterselie, peperkorrels, zout, laurierblaadje, teen knoflook en een scheut wijn trekt u een bouillon (20 min.) Bouillon zeven. U maakt de rest van de groenten schoon, snijdt ze klein en fruit ze vervolgens in de olie tot ze gaar zijn. Leg de stukken vis er boven op, giet de rest van de wijn erop. Laat het even borrelen en voeg dan de hete bouillon toe.

Daarna de klein gesneden aardappelen op een zacht vuur ±20 min. laten koken. De in stukken gesneden garnalen laat u mee koken vlak voordat u de soep opdient.

Voorzichtig met de chili peper.

Maïsbrood

1/2 theelepel zout
3/4 cup yoghurt kamertemperatuur
2 losgeklopte eieren
1/4 cup water
1/4 vegetarische olie
1 cup maïsmeel
1 cup meel
2 eetlepels suiker
2 1/2 theelepel bakpoeder
1/2 theelepel baking soda

Oven voorverwarmen tot 425° F. Een vierkante vorm van 20 cm invetten. In een kom mengt u het maïsmeel, het meel, de suiker, de bakpoeder, de baking soda en het zout. Voeg de yoghurt, eieren, water en olie toe. Even kloppen tot het deeg glad is. In de vorm gieten en 20-25 min. bakken tot het brood bruin is.

Zweeds Kerstboom koffiebrood

2 pakjes of 2 eetlepels droge gist
1/2 cup boter
2 cups hete melk
1/2 cup suiker
2 eieren
2 theelepels zout
1/4 theelepel cardamon
6-7 cups meel.

Voor de vulling:
1 cup suiker
1/2 cup gehakte walnoten
4 theelepels gemalen kaneel
3 theelepels gesmolten boter.

Doe 2 cup van het meel en de gist in een grote kom. De boter laten smelten in de hele melk, suiker, eieren, zout en cardemon toevoegen. Het mengsel moet lauw zijn. Aan het meel en de gist toevoegen. Goed mengen. Zoveel meel toevoegen tot er een stevig deeg ontstaat. In een ingevette kom doen en op een warme plaats (85-90° F.) laten rijzen tot het deeg zich verdubbeld heeft, ±35-45 min.

Op een met bloem bestoven plank het deeg even doorkneden, afgedekt 10 min. laten rusten. Intussen de suiker, noten en kaneel mengen. Het deeg in drieën delen. Een deel uitrollen in de vorm van een driehoek met een basis van 38 cm., een hoogte van 25 cm. en een dikte van 3/4 cm. Met de gesmolten boter insmeren en met 1/3 het suikermengsel bestrooien. De driehoek oprollen, te beginnen met een van de basishoeken, langs de basis, zodat u een driehoekige rol krijgt. De rol legt u op een ingevette bakplaat. Driehoek een beetje plat drukken.

Op een afstand van steeds ±20 cm. inkepingen snijden tot bijna het midden van de driehoek. Daarmee vormt u de takken van de Kerstboom. Elke tak iets rekken en op zijn zij draaien. De onderste tak aan beide kanten afsnijden en de stronk ervan vormen. Afdekken. Herhalen met de overige stukken deeg, 20-30 min. laten rijzen op een warme plaats en bakken in een matig warme oven van 350° F 20-25 min. Met vanilleglazuur besmeren en de takken versieren met rode en groene gekonfijte kersen, gekleurde suiker en/of noten.

Gebakken garnalen met knoflook en Chili-pepers

1 1/2 pond rauwe ongepelde garnalen
1-2 cups vegetarische olie
2 lente uien, schoongemaakt en fijngesneden
5-6 tenen knoflook fijngesneden
1-2 verse rode chilipepers, ontpit en gesneden
1 eetlepel droge witte wijn of sherry
1 theelepel zout
1/4 theelepel versgemalen zwarte peper.

De garnalen goed wassen en afdrogen. Niet pellen. In een Chinese wok 1 cup van de olie verhitten tot tamelijk heet (als er meer olie nodig is, kunt u altijd meer toevoegen). Bak de garnalen, in een paar keer tot ze roze zijn geworden, ongeveer 35 seconden. Uit de wok halen en laten uitlekken. Olie verminderen tot 2 1/2 eetlepel. De uien, knoflook en chilipepers roer boeken op een matig vuur. De garnalen weer toevoegen, even meebakken. De wijn langs de zijkanten in de wok laten lopen. Roeren. Peper en zout toevoegen. Opdienen.

De bedoeling is dat u de garnalen met uw handen eet. Eerst sabbelt u op de hele garnaal om de zoutige smaak van de schil te proeven om zo, ten slotte, na het verwijderen van de schil te genieten van de verrukkelijke garnaal.

Recepten van May Voges

Een goed begin

= door Wim Baart =

IN DE LAATSTE dagen van de december-maand is er alle aanleiding om eens rustig na te denken. Daar komen wij zo vaak niet aan toe. Maar als het Kerstfeest gaat worden en bovendien het jaar op zijn eind loopt, kan het ons overkomen dat het verlangen op komt opheldering te krijgen over waar wij eigenlijk aan toe zijn. Waar bevinden wij ons? Waarheen zijn wij op weg? Zijn wij wel op weg? Of is er alleen maar stilstand? Wat hebben wij van ons leven gemaakt? Kan het ook nog anders? Of zitten wij vastgeklemd in een onveranderlijke situatie?

Mensen die in moeilijkheden zijn geraakt zullen vaak denken: "Kon ik maar opnieuw beginnen". Wist U dat dit een heel positieve gedachte is, die wens om opnieuw te kunnen beginnen? Dat een mens dit verlangen kan hebben, plaatst hem in een heel bijzondere positie. Het is namelijk een van de markante verschillen tussen de mens en het dier, dat de mens de mogelijkheid heeft om in te zien dat hij iets fout gedaan heeft en dat hij er iets aan moet doen om een betere weg te vinden. Maar het dier kan niet anders dan steeds weer doen wat het altijd al gedaan heeft en waartoe het door zijn instinct gedreven is.

NIEUWE START

Teruggezien op wat achter ons ligt en dan tot de conclusie komen: "Het moet anders, ik wil een nieuwe start maken" dat is een van de kostbaarste mogelijkheden die wij mensen bezitten. Daarmee moeten wij zeker iets doen.

In ons leven is er heel wat dat anders had moeten zijn. Wij hoeven niet lang na te denken om dat te constateren. Maar waar halen wij de kracht vandaag om tot verandering te komen? Dat wij daarbij door een kracht van buitenaf geïnspireerd moeten worden, dat is wel duidelijk.

Wat had er in ons leven anders moeten zijn?
Dat is waarschijnlijk heel veel. En wat aan ons kan knagen is de gedachte dat er kansen zijn geweest, die wij gemist hebben. Dat er mogelijkheden zijn geweest die wij niet gezien hebben en die wij achteloos hebben laten voorbij gaan.

Wie, zoals ik zelf, oud geworden is en terugziet op een lange levensweg, kan met spijt constateren dat wij wel eens mensen ontmoet hebben, die wij niet tijdig op hun waarde geschat hebben en aan wie wij niet op het goede tijdstip de aandacht of de liefde gegeven hebben die zij verdiend hadden. En nu is de tijd definitief voorbij. Wij kunnen het niet meer alsnog doen.

Hoe gaan wij verder? Wij gaan zeker niet bij de pakken neerzitten. Nee, wij gaan Kerstfeest vieren. Voor mij is het Kerstfeest het gebeuren dat ons antwoord geeft op de vraag: "Hoe wordt de mens.... mens? De grote blijdschap ontspruit aan het feit dat er tot ons mensen een boodschap is gekomen, die ons zegt dat het inderdaad mogelijk is om mens te worden. Wij zijn het nog niet helemaal, maar wij kunnen het worden.

Die boodschap spreekt ons aan, omdat wij altijd al het besef hadden, dat wij er op de een of andere manier nog niet zijn. De mens is nu eenmaal het wezen dat het niet kan laten om er naar te streven boven zichzelf uit te grijpen. Hij wil hoger.

Geen wonder dat die onbedwingbare neiging gepaard gaat met een voelbare onrust in het mensenhart. Kon ik maar opnieuw beginnen. Dat is een verzuchting die al door veel mensen geslaakt is. Maar .... het leven heeft geen wachtkamer. Het drijft ons ombarmhartig verder. Dat is de oorzaak van veel "stress" onder de mensen.

Dat wij mensen in veel gevallen niet in staat zijn om werkelijk tot die nieuwe start te komen, dat zou ons somber kunnen stemmen. Laten wij realist blijven.

Maar er is meer. Wij vieren op het Kerstfeest de komst van de ware mens in deze wereld. En het Evangelie leidt ons binnen in een wereld waarin wij zien gebeuren dat de loodzware last die belemmert om waarlijk mens te zijn van de schouders wordt genomen. En dan heeft de grote ommekeer plaats.

MACHT DER LIEFDE

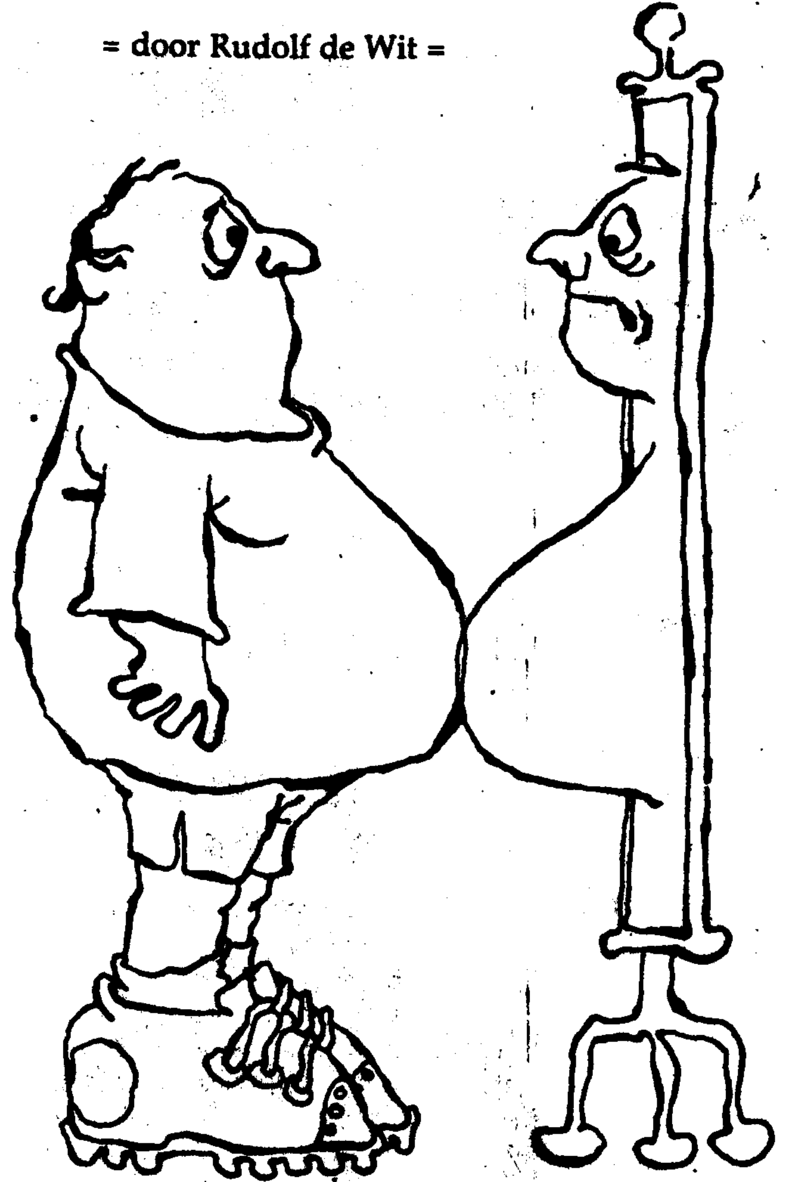
De Kerst-evangelie verkondigt ons, dat er een ommekeer plaats vindt. Waar eens warmte, hartelijkheid en liefde in een oceaan van kilte en liefdeloosheid ten onder werden gehouden, breekt de zon van de liefde door en verandert alles op radicale wijze.

Gericht op het voorbeeld van de ware mens, ervaren wij deze wereld niet langer als een chaos waarin nu al de kilte heerst die er eenmaal zal zijn als de zon is uitgedoofd. Het leven heeft zin, al moeten wij er tot het uiterste toe voor vechten om te blijven geloven in onze bestemming.

Wij hebben zelf onze gezondheid in handen

Wees trots op Uw lichaam

= door Rudolf de Wit =

UW LICHAAM IS door haat, nijd, afgunst, jaloezie en wantrouwen gegaan. Sta er even bij stil dat uw lichaam dit heeft geproduceerd en besef ook hoe u zich voelt bij deze gedachten. Probeer dan daarna even te voelen hoe uw lichaam met gedachte van liefde, begrip, medeleven, vriendelijkheid, bescherming, troost enz. reageert. Merkt u zelf niet dat de energie hieromheen totaal anders is? Probeer altijd zo hard als u kunt positief te denken. Verander negatieve gevoelens direct in positieve en u zult merken dat u hierdoor zichzelf beschermt. U voelt en blijft er veel gezonder bij.

U zult, nadat u zich dit heeft aangeleerd, de mensen ook herkennen die hun leven hebben verbitterd door slechte gedachten. Bij de eerstvolgende wens die u uitspreekt, voor ... dan ook, uw vriend, vijand, buurman en (zelfs) schoonmama laat die heerlijk, vrij en vol liefde zijn. Het komt uzelf alleen ten goede.

Het handelen is het product van uw denken. U weet zelf ... dat indien u zich blij voelt, u anders beweegt dan wanneer u zich verdrietig voelt. Uw lichaam voelt ook anders aan als u kwaad bent. Voel u goed en beweeg vlot, zonder druk, last verdriet of schaamte. Schaamte is het grootste gevaar voor het lichaam. Vaak voelt men zich minderwaardig door schaamte. Schaamte is vaak ook de oorzaak van verkeerd handelen. Iemand behandelt u onvriendelijk. Vraagt u dan af "waarom doet hij/zij dat?". Vaak heeft u niets verkeerd gedaan, maar is het het negatief gevoel 'schaamte' dat dit verkeerd handelen veroorzaakt. Ontevreden over eigen lichaam is de grote oorzaak van schaamte.

Een te grote neus (paprikaneus), lippen die te groot uitgevallen zijn, zeiloren, hamsterkaken, bierbuiken, balonbillen, spillebenen, sliertjeshaar en noem maar op we hebben allemaal een ontevredenheid. Vanaf vandaag WEG MET SCHAAMTE en WELKOM TROTS. Wees trots op uw lichaam. Dikke ...en.... wees er trots op ... dat zit lekker. Wilt u er iets aan veranderen? Doe het dan en start met een ...d trainingsprogramma. Sproeten? Nou en? Uw trots ...t daar hoort u mee. Scheele ogen?... en wat-dan-nog? U ziet er toch perfect uit? Vanaf vandaag als u voor de spiegel staat, kijk uzelf eens goed aan en wees trots. Het is uw lichaam en u hebt het zo opgebouwd. In plaats van uzelf met afkeurende ogen aan te kijken, durft uzelf te zeggen dat u tevreden bent, trots bent en dat u VAN UZELF HOUDT! Ja, durf het: "IK HOUD VAN MEZELF".

De eerste keer voelt het raar aan, maar daarna werkt het! U gaat zich beter voelen, de trots gaat stralen en de eigenwaarde gaat groeien. U beweegt beter en presenteert zich ook mooier. Elk mens heeft haar/zijn schoonheid. U ook, presenteer het!

NIEUW BEGIN

Het is weer zover. Een nieuw begin, 366 dagen. Wat gaan wij met dit nieuwe jaar doen? Al die goede wensen, die we mochten ontvangen in de afgelopen dagen, zijn deze welgemeend? Zal dit een jaar worden met dezelfde sleur als de voorgaande jaren? En wat kan ik er zelf aan doen om een topper van dit nieuwe jaar te maken? Dit is de grote kans van uw leven. Ontwaak en breng uw wensen in vervulling.

Onze gezondheid hebben we grotendeels zelf in handen. Ziekte is meestal een gevolg van het onjuist omgaan met het lichaam. Ons lichaam is op een ingenieuze manier in elkaar gezet en de functies zijn nauwkeurig op elkaar afgestemd. Elk moment kan het lichaam weer bijgesteld worden. Als wij het lichaam met een computer mogen vergelijken dan merken we al gauw dat ons lichaam veel complexer en ingenieuzer in elkaar gezet is. Echter, het is de programmeur die constant verkeerde gegevens inbrengt en er ook verkeerd mee omgaat.

U bent de programmeur en u bent verantwoordelijk voor hetgeen uw lichaam doet. Het denken, het handelen, het verwerken, het interpreteren, het vermijden, het voeden en nog veel meer gebeurt allemaal door uzelf. Langzamerhand beseffen we dat we niet alleen uit bloed, botten, spieren en zenuwen bestaan maar dat er iets meer is dan dat.

Er bestaat een kracht in het lichaam dat ons doet bewegen, een kracht dat ons doet denken, spreken en handelen. Deze kracht mag u noemen hoe u wilt: Geest, spirit, geloof, ik noem het voor het gemak 'geest'. U bezit maar één lichaam en alle functies van zowel lichaam als van de geest komen uit hetzelfde. Lichaam en geest zijn één en u zult ze ook gedurende het leven bij elkaar moeten houden. Vaak gebruiken we de smoes dat iets onbewust is gedaan, maar als we even stilstaan bij de smoes, dan beseffen we al gauw dat we onszelf allang geprogrammeerd hadden om zo te handelen.

Als mens bent u verrijkt met een prachtig vermogen n.l. het denken, uw gedachten. Zorg dat deze altijd rein zijn. Denk positief en u zult zien dat uw handelen, het product van het denken ook positief zal zijn. Het verwensen, of het hebben van slechte gedachten brengt in het lichaam grote veranderingen teweeg.

Op het moment dat u bezig bent met het formuleren van slechte gedachten wordt deze allereerst geproduceerd in uw lichaam en pas wanneer deze rijp is, spreekt u het uit of handelt u ernaar.

Het voeden is misschien wel het belangrijkste. U heeft wel eens de uitdrukking gehoord: "je bent wat je eet". Het is nog waar ook! Voedt uzelf zo natuurlijk en gezond mogelijk. In deze moderne wereld is het vaak onvermijdelijk dat u zich van al de genotsmiddelen kunt weerhouden; U kunt het wel beperken. Zoals ik al eerder zei 'ziekte veroorzaakt u zelf'. Dit gebeurt in de meeste gevallen door de voeding.

Er zijn enkele producten die u van tevoren al kunt bannen uit uw leven en daardoor vele ongemakken kunt voorkomen. Om maar een paar te noemen: suiker, varkensvlees, koffie, witbrood en voor vele mensen (vaak het negroïde ras) melk. Voedt uzelf met volle granen, fruit, groenten, natuurlijke vruchtensappen, kruidentheeën, zeedieren, wild en gevogelte en u bent al een heel eind op weg naar een gezond leven.

BEWEGING

Met beweging, oefeningen, gymnastiek en sport kan er zoveel aan het lichaam veranderd worden. We moeten er maar de tijd voor nemen, volhouden en het resultaat is al snel zichtbaar. Het heeft weinig zin om alsmaar naar die uitgehangen buik, afgezakte bilspieren en slappe beenspieren te blijven kijken, want dat helpt niets. Maak voor jezelf een schema of vraag hulp bij een deskundige, maak die paar uren vrij en begin.

Bij de volgende wens die u uitspreekt, wat het ook moge zijn, zorg dat het vanuit een goed hart komt (gezegde: van harte gemeend), want hetgeen u een ander toewenst is een creatie van uzelf en zal, goed of slecht, uzelf ook raken.

Van mij krijgt u een wens die u met iedereen kunt delen: MOGE 1992 366 DAGEN VAN NIEUWE KANSEN VOOR U BRENGEN EN DAT U ER GEZOND EN BEWUST VAN MAG GENIETEN!

